

**Straffelovens § 289 m.v.
– berigelseskriminalitet rettet mod offentlige
midler**

Delbetækning V afgivet af
Justitsministeriets udvalg om økonomisk
kriminalitet og datakriminalitet

Betækning nr. 1396

København 2000

Betænkning om Straffelovens § 289 m.v.
- berigelseskriminalitet rettet mod offentlige midler

Købes hos boghandleren
eller Statens Information
Postboks 1103, 1009 København K
Tlf. 33 37 92 28, Fax 33 37 92 80
75 kr. inkl. moms.

Publikationen kan hentes på Justitsministeriets hjemmeside
<http://www.jm.dk/publikationer/bet1396>

ISBN 87-601-8919-3
ISBN 87-601-8920-7 (Internet)

DEL BETÆNKNING V OM
STRAFFELOVENS § 289 M.V.
– BERIGELSESKRIMINALITET RETTET MOD OFFENTLIGE
MIDLER

INDHOLDSFORTEGNELSE

<u>KAPITEL 1.</u> INDLEDNING	9
1.1. Udvalgets nedsættelse og kommissorium	9
1.2. Udvalgets sammensætning	10
1.3. Udvalgets arbejde	12
1.4. Resumé	16
<u>KAPITEL 2.</u> STRAFFELOVENS § 289	17
2.1. Bestemmelsens forhistorie	17
2.2. Tidligere forslag	18
2.3. Lovændringen i marts 2000	24
2.4. Andre landes reguleringer	27
2.4.1. Norsk ret	27
2.4.2. Svensk ret	28
2.4.3. Finsk ret	29
<u>KAPITEL 3.</u> UDVALGETS OVERVEJELSER	31
3.1. Generelle overvejelser	31
3.2. Forholdet mellem særlovene og straffelovens kapitel 28	35
3.3. Særlige problemstillinger	38
3.3.1. Afgiftslove contra straffelovens § 289	38
3.3.2. EU-tilskud og nationale tilskud	40
3.3.3. Den sociale lovgivning	42
3.3.4. Vildfarelse og efterfølgende vindingsforsæt ved nationale midler	43

3.4. Reguleringens form ved grove overtrædelser på skatte-, told-, afgifts- og tilskudsområdet	45
3.4.1. Basismodel 1	45
3.4.2. Basismodel 2	46
3.5. En fælles svigsbestemmelse vedrørende EU-midler og nationale midler	50
3.5.1. Udvalgets generelle overvejelser	50
3.5.2. Særligt vedrørende sociale ydelser	52
3.5.3. De omfattede nationale midler	53
3.5.4. Ansvarssubjektet	55
3.5.5. Afgrænsningen til særlovgivningen	56
3.6. Overgangsproblemer	59
3.7. Strafferammen	60
3.7.1. Straffelovens § 289	60
3.7.2. Straffelovens § 289 a	65
3.7.3. Særlovenes straffebestemmelser	66
<u>KAPITTEL 4. MEDVIRKEN TIL FISKAL KRIMINALITET</u>	67
4.1. Straffelovens § 23 om medvirken	67
4.2. Medvirken til fiskale overtrædelser i tidligere retspraksis	67
4.3. 1999-ændringen af bl.a. skattekontrolloven og momsloven	72
4.4. Udvalgets overvejelser	74
<u>KAPITTEL 5. DE FORESLÅEDE STRAFFEBESTEMMELSERS GYLDIGHEDSOMRÅDE</u>	75
5.1. Problemstillingen generelt	75
5.2. Gældende ret	75
5.3. Eksempler fra praksis	79
5.4. Gældende ret med hensyn til økonomisk kriminalitet	82
5.5. Udvalgets overvejelser	84
5.5.1. EU-svigskonventionen	87
5.5.2. Den europæiske overførselskonvention	89
<u>KAPITTEL 6. UDVALGETS FORSLAG MED BEMÆRKNINGER</u>	91
6.1. Straffelovens § 289 og § 306	91
6.2. Straffelovens § 289 a	96
6.3. Fiskale straffebestemmelers gyldighedsområde	100

<u>BILAG 1:</u> Eksempler på domme på området	103
<u>BILAG 2:</u> Oversigt over love	109
<u>BILAG 3:</u> Oversigt over straffebestemmelser og overtrædelsestyper	117
<u>BILAG 4:</u> Eksempler på tilpasning af straffebestemmelser i særlovgivningen til udvalgets forslag	149

KAPITEL 1 INDLEDNING

1.1. Udvalgets nedsættelse og kommissorium

Justitsministeriets udvalg om økonomisk kriminalitet og datakriminalitet blev nedsat den 21. oktober 1997.

Udvalgets opgave er beskrevet således i kommissoriet:

”Udvalget skal have til opgave at fremkomme med forslag, der kan tage højde for den udvikling, som de ændrede økonomiske kriminalitetsmønstre og den moderne teknologi fører til.

Med henblik på en sådan forstærket indsats mod den ny tids kriminalitet skal udvalget gennemgå straffelovens berigelsesforbrydelser samt vurdere behovet for skærpelser af strafniveauet for økonomisk kriminalitet, herunder i forhold til andre forbrydelsestyper.

Udvalget skal behandle særlovgivningen, herunder navnlig behovet for ændringer af skatte- og afgiftslovgivningen med henblik på at imødegå økonomisk kriminalitet. Også selskabslovgivningen, hvidvasklovgivningen og den finansielle lovgivning skal behandles i denne sammenhæng. Endvidere skal de internationale tiltag på området, herunder i EU-regi, indgå i arbejdet.

Udvalget skal tillige overveje længere forældelsesfrister på en række områder.

Af andre spørgsmål, der kan behandles, er revisorernes rolle, medvirken af sagkyndige dommere ved sagernes behandling ved domstolene og en øget forskningsindsats vedrørende forebyggelse og bekæmpelse af økonomisk kriminalitet.

Udvalgets anden opgave bliver at gennemgå navnlig straffeloven og retsplejeloven med henblik på at sikre tidssvarende bestemmelser om datakriminalitet.

Gennemgangen skal således bl.a. omfatte straffelovens bestemmelser om urigtige erklæringer og dokumentfalsk og om industrispionage.

Endvidere skal udvalget vurdere de kriminalitetsformer, som informationssamfundet, herunder de elektroniske opslagstavler, giver mulighed for.

Udvalget skal også overveje ændringer af retsplejelovens regler om indgreb i meddelelshemmeligheden i lyset af de nye telekommunikationsformer.

Endelig skal udvalget vurdere, hvordan ressourcerne anvendes bedst muligt i kampen mod den økonomiske kriminalitet.”

1.2. Udvalgets sammensætning

Formand

Landsdommer Hans Henrik Brydesholt
Østre landsret

Øvrige medlemmer

Professor, dr. jur. Mads Bryde Andersen
Københavns Universitet

Afdelingschef Preben Bialas
Told- og Skattestyrelsen

Kontorchef Susan Bramsen
Fødevareministeriet

Landsdommer Bent Carlsen
Dommerforeningen
(til juli 1999)

Direktør Jørgen Christiansen
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd

Politimester Michael Clan
Statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet
(til december 1999)
Politimesterforeningen
(fra december 1999)

Professor, lic. jur. Vagn Greve
Københavns Universitet

Fuldmægtig Alexander Houen
Skatteministeriet
(fra december 1998)

Fuldmægtig Annemette Vestergaard Jacobsen
Skatteministeriet
(til oktober 1998)

Fuldmægtig Helle Jahn
Erhvervsministeriet
(fra august 1998)

Statsadvokat Poul Dahl Jensen
Justitsministeriet

Statsadvokat Flemming Kjær
Statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet
(fra december 1999)

Statsautoriseret revisor Jesper Koefoed
Foreningen af Statsautoriserede Revisorer

Juridisk direktør, advokat Lau Kramer
Foreningen Registrerede Revisorer FRR

Fuldmægtig Lisbeth Krener
Erhvervsministeriet
(til august 1998)

Advokat, dr. jur. Sysette Vinding Kruse
Advokatrådet
(til marts 1999)

Forskningslektor Lars Bo Langsted
Aalborg Universitet

Landsdommer Kaspar Linkis
Dommerforeningen
(fra juli 1999)

Kontorchef Kirsten Mandrup
Økonomiministeriet

Politimester Annemette Møller
Politimesterforeningen
(til december 1999)

Konsulent Lene Nielsen
Dansk Industri

Advokat Erik Overgaard
Advokatrådet

Generalsekretær Henrik Rothe
Advokatrådet
(fra marts 1999)

Sekretariat

Vicestatsadvokat Ulla Høg
Statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet

Kst. statsadvokatassessor Jens Madsen
Statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet

Fuldmægtig Birgitte Grønberg Juul
Justitsministeriet
(til marts 1998)

Fuldmægtig Lennart Houmann
Justitsministeriet
(fra marts 1998)

1.3. Udvalgets arbejde

Udvalget har på baggrund af kommissoriets emner nedsat 7 arbejdsgrupper, der udarbejder rapporter til udvalget til brug for udvalgets beslutninger og forslag. Arbejdsgrupperne er opdelt således:

Arbejdsgruppe 1 : Udviklingen i lovgivningen og kriminaliteten.
(Formand : Ulla Høg)

Arbejdsgruppe 2 : Straffeloven.
(Formand : Vagn Greve)

Arbejdsgruppe 3 : Særlovgivningen.
(Formand : Ulla Høg)

Arbejdsgruppe 4 : Rådgivere.
(Formand : Lars Bo Langsted)

Arbejdsgruppe 5 : Domsforhandling m.v.
(Formand : Bent Carlsen (til juli 1999), Kaspar Linkis (fra juli 1999))

Arbejdsgruppe 6 : Datakriminalitet.
(Formand : Mads Bryde Andersen)

Arbejdsgruppe 7 : Forskning.
(Formand : Lars Bo Langsted)

Udvalget har besluttet, at det afgiver delbetænkninger, når en emnekreds er færdigbehandlet, således at udvalgets indstillinger løbende kan gøres til genstand for de videre politiske overvejelser. Udvalget har herved især lagt vægt på, at nogle af de behandlede spørgsmål skal behandles i flere arbejdsgrupper, og at en betænkning vedrørende samtlige af de i kommissoriet nævnte problemstillinger derfor først ville kunne foreligge på et meget senere tidspunkt end færdiggørelsen af en del af de indeholdte problemstillinger.

Udvalget har tidligere afgivet følgende delbetænkninger:

Delbetænkning I vedrørende udviklingen i lovgivningen og kriminaliteten samt vedrørende hæleri og anden efterfølgende medvirken.

Delbetænkning II vedrørende børnepornografi samt vedrørende IT-efterforskning.

Delbetænkning III vedrørende rådgiveres rolle ved bekæmpelse af økonomisk kriminalitet.

Delbetænkning IV vedrørende transaktioner mellem nærtstående parter.

Denne delbetænkning bygger på en delrapport fra arbejdsgruppe 3, der behandler spørgsmål vedrørende særlovgivningen. Denne delrapport er derefter behandlet i arbejdsgruppe 2, der behandler spørgsmål vedrørende straf-

feloven. Betænkningen vedrører spørgsmålet om, i hvilket omfang berigelseskriminalitet rettet mod offentlige midler skal reguleres i straffeloven.

Arbejdsgruppe 3 har behandlet dette spørgsmål i en delarbejdsgruppe med følgende sammensætning:

Vicestatsadvokat Ulla Høg (formand)
Statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet

Afdelingschef Preben Bialas
Told- og Skattestyrelsen

Kontorchef Susan Bramsen
Fødevarerministeriet

Afdelingsleder Nils Hansen
Told- og Skattestyrelsen

Fuldmægtig Annemette Vestergaard Jacobsen
Skatteministeriet

Fuldmægtig Lisbeth Krener
Erhvervs- og Selskabsstyrelsen

Kst. statsadvokatassessor Jens Madsen
Statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet

Chefkonsulent Solveig Faurholt Pedersen
Direktoratet for FødevarerErhverv

Fuldmægtig Lotte Dige Toft
Fødevarerministeriet

Som nævnt er rapporten fra arbejdsgruppen vedrørende særlovgivningen derefter behandlet i arbejdsgruppe 2, der har haft følgende sammensætning ved behandlingen:

Professor, lic. jur. Vagn Greve (formand)
Københavns Universitet

Professor, dr. jur. Mads Bryde Andersen
Københavns Universitet

Kontorchef Susan Bramsen
Fødevarerministeriet

Landsdommer Bent Carlsen (til juli 1999)
Dommerforeningen

Politimester Michael Clan (fra december 1999)
Politimesterforeningen

Vicestatsadvokat Ulla Høg
Statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet

Kommitteret Poul Dahl Jensen
Justitsministeriet

Advokat, dr. jur. Sysette Vinding Kruse (til marts 1999)
Advokatrådet

Landsdommer Kaspar Linkis (fra juli 1999)
Dommerforeningen

Kst. statsadvokatassessor Jens Madsen
Statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet

Politimester Annemette Møller (til december 1999)
Politimesterforeningen

Chefkonsulent Solveig Faurholt Petersen
Direktoratet for FødevarerErhverv

Generalsekretær Henrik Rothe (fra marts 1999)
Advokatrådet

Fuldmægtig Lotte Dige Toft
Fødevarerministeriet

Fuldmægtig Lennart Houmann (sekretær)
Justitsministeriet

1.4. Resumé

Betænkningen omhandler spørgsmålet om, hvorvidt berigelseskriminalitet rettet mod offentlige midler skal have en mere ensartet strafferetlig beskyttelse gennem en fælles overbygningsbestemmelse for grove forhold i straffelovens § 289.

Den omhandler endvidere med udgangspunkt i gennemførelsen af EU-svigskonventionen spørgsmålet om, hvorvidt nationale midler skal have en tilsvarende strafferetlig beskyttelse som den, der gælder for EU-svig.

I kapitel 2 gennemgås den hidtidige udvikling og tidligere forslag vedrørende skatte-, told-, afgifts- og tilskudsområdet. Endvidere gennemgås reguleringen af tilsvarende områder i Norge, Sverige og Finland.

I kapitel 3 behandles særlige problemstillinger inden for skatte-, told-, afgifts- og tilskudsområdet og udvalgets overvejelser omkring en ny regulering.

Udvalget finder, at straffelovens § 289 om skattesvig og smugleri af særlig grov karakter skal udvides til at dække hele skatte-, told-, afgifts- og tilskudsområdet samt den nye bestemmelse i straffelovens § 289 a om EU-svig, men kun i det omfang den underliggende lovgivning indeholder en henvisning til bestemmelsen.

Udvalget finder endvidere, at nationale midler skal nyde samme beskyttelse som EU-midler, men med en vis modifikation på det sociale tilskudsområde.

I kapitel 4 gennemgås den udvikling, der har været i retspraksis og lovgivning med hensyn til medvirken til fiskal kriminalitet. Udvalget foreslår ingen ændringer i retstilstanden.

I kapitel 5 behandles de særlige problemer, der vedrører kriminalitet rettet mod andre landes nationale interesser.

Udvalget foreslår ingen egentlige ændringer i den nugældende retstilstand, men foreslår, at denne kommer mere klart til udtryk i lovgivningen.

Kapitel 6 indeholder udvalgets forslag med bemærkninger.

KAPITEL 2 STRAFFELOVENS § 289

2.1. Bestemmelsens forhistorie

Straffelovens § 289 blev indsat i 1971¹. Den blev ændret i 1994² for at rette henvisningen til toldloven. Bestemmelsen og de bestemmelser, der er henvist til, lød herefter således:

Straffeloven

”§ 289. Med fængsel indtil 4 år straffes den, der gør sig skyldig i skattesvig af særlig grov karakter, jf. skattekontrollovens § 13, stk. 1. På samme måde straffes den, der gør sig skyldig i indsmugling af særlig grov karakter, jf. toldlovens § 73, stk. 2, smh. med stk. 1, eller den, der gør sig skyldig i en tilsvarende overtrædelse af toldlovens § 73, stk. 3.”

Skattekontrolloven

”§ 13, stk. 1. Den, der med forsæt til at unddrage det offentlige skat, afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til brug ved afgørelse af, om en person er undergivet skattepligt, eller til brug ved afgørelse om skatteansættelse eller skatteberegning, straffes for skattesvig med bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.”

Toldloven

”§ 73. Med bøde straffes den, der forsætligt eller groft uagtsomt:

- 1) Undlader for de statslige told- og skattemyndigheder at angive varer, der indføres til eller udføres fra det danske toldområde eller fraføres eller tilføres en frihavn, et frilager eller et toldoplæg i det danske toldområde, når en sådan angivelse er foreskrevet i denne lov eller de i medfør af loven fastsatte forskrifter.
- 2) Fjerner varer, der er under toldlukke.
- 3) Bruger eller forbruger uberigtigede varer, jf. dog § 3 og § 46.
- 4) Bruger eller forbruger varer, der er fritaget for told og afgifter efter § 58.
- 5) Sælger eller på anden måde overdrager varer, der er fritaget for told og afgifter efter § 58 og § 59 i strid med de for told- og afgiftsfriheden fastsatte betingelser.
- 6) Tilbagefører fra et befordringsmiddel eller på anden måde tilbageholder varer, der er angivet til udførsel mod godtgørelse af eller fritagelse for told eller afgifter uden at angive dette for de statslige told- og skattemyndigheder.

¹ Ved lov nr. 550 af 22/12 1971.

² Ved lov nr. 367 af 18/5 1994.

Stk. 2. Er handlingen foretaget med forsæt for at undgå betaling af told eller afgifter, straffes den som smugleri med bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år, medmindre højere straf er forskyldt efter straffelovens § 289.

Stk. 3. På samme måde som anført i stk. 2 straffes den, der forsætligt eller groft uagtsomt sælger eller på anden måde overdrager, køber eller på anden måde erhverver, modtager, transporterer eller opbevarer indsmuglede varer.”

Straffelovens § 289 er senest ændret ved lov nr. 228 af 4/4 2000, så den også omfatter grov momssvig. Der henvises til afsnit 2.3 vedrørende denne ændring.

For skattesvigs vedkommende var indsættelsen af straffelovens § 289 i 1971 udtryk for en opkriminalisering, idet maksimumstraffen efter skattekontrolloven var fængsel i 2 år, mens der for indsmugling af særlig grov karakter kun var tale om, at det allerede eksisterende strafmaksimum på fængsel i 4 år i toldloven blev flyttet over i straffeloven.

Hensigten med at overføre disse former for kriminalitet til straffeloven var at tydeliggøre, at skattesvig og indsmugling i deres groveste former bør sidestilles med andre alvorlige forbrydelser³. Det fandtes naturligt at placere bestemmelsen sammen med andre berigelsesforbrydelser.

En tilsvarende overflytning af kvalificerede særlovsovertrædelser er også sket ved indsættelsen af straffelovens § 192 a i 1997⁴ om op til 4 års fængsel for særligt grove våbenlovsovertrædelser og straffelovens § 196, ligeledes i 1997⁵, om grov miljøkriminalitet. Endvidere er der i 1998⁶ indsat en § 125 a i straffeloven, hvorefter kvalificerede overtrædelser af udlændingelovens § 59 om menneskesmugling kan straffes med fængsel i op til 4 år.

2.2. Tidligere forslag

Den i 1967 nedsatte arbejdsgruppe, der foreslog en straffelovsbestemmelse med op til 4 års fængsel for grov skattesvig, rejste endvidere spørgsmålet om en tilsvarende bestemmelse for indirekte skatter⁷. Justitsministeriet udsendte i sommeren 1971 et høringsnotat herom, og en del svar var positive, men man fandt, at det burde være genstand for en nærmere undersøgelse.

³ Jfr. betænkning nr. 932/1981 om straffebestemmelser i skatte-, afgifts- og tilskudslovgivningen, s. 17 og 137, og lovforslaget af 27/10 1971 (FT 1971/72 A 231).

⁴ Ved lov nr. 411 af 10/6 1997.

⁵ Ved lov nr. 412 af 10/6 1997.

⁶ Ved lov nr. 473 af 1/7 1998.

⁷ Jfr. betænkning nr. 932/1981 s. 11 ff.

Under behandlingen af lovforslaget om indsættelse af straffelovens § 289 ønskede et mindretal i Retsudvalget afgiftsunddragelser af særlig grov karakter medtaget, men flertallet tog hensyn til de af Justitsministeren anførte administrative og lovgivningstekniske betænkeligheder⁸. Justitsministeren anførte bl.a., at der ikke var tid til at vurdere behovet i relation til hver af de mere end 20 aktuelle love. Justitsministeren gav tilsagn om, at der ville blive nedsat en arbejdsgruppe, der skulle undersøge afgiftsspørgsmålet og eventuelt medinddrage svig vedrørende tilskud⁹. Arbejdsgruppen blev nedsat 1/8 1973 og afgav i 1981 betænkning nr. 932/1981 om straffebestemmelser i skatte-, afgifts- og tilskudslovgivningen, jfr. nærmere nedenfor.

Arbejdsgruppen fandt¹⁰, at forbrugsafgiftslovene indebar mulighed for besvigelser af betydelig størrelse, men at dette efter erfaringerne i praksis ikke gjaldt for den øvrige fiskale lovgivning eller inden for afgiftslovgivningen i øvrigt. Den overvejede også¹¹, om et strafmaksimum på 4 år var tilstrækkeligt, da der allerede var en dom, der idømte fængsel i 3 år (bedrageri i forbindelse med udbetaling af negativ moms med ca. 1,8 mio. kr.). Selv om arbejdsgruppen ikke kunne udelukke, at der i praksis kunne komme sager om afgiftsbesvigelser, hvor der kunne blive behov for at udmåle højere straf end fængsel i 4 år, fandt den, at fængsel i 6 eller 8 år ville være for voldsom en skærpelse i forhold til den gældende retstilstand.

Den foreslåede § 289 a¹² lød således:

”§ 289 a. Med fængsel indtil 4 år straffes den, der gør sig skyldig i overtrædelse af særlig grov karakter af

- 1) § 35, stk. 3, jfr. stk. 1, i lov om almindelig omsætningsafgift (merværdiafgift),
- 2) § 19, stk. 3, jfr. stk. 1, i lov om afgift af benzin,
- 3) § 27, stk. 3, jfr. stk. 1, i lov om registreringsafgift af motorkøretøjer,
- 4) § 31, stk. 3, jfr. stk. 1, i lov om afgift af spiritus m.v.,
- 5) § 23, stk. 3, jfr. stk. 1, i lov om afgift af vin og frugtvin m.v.,
- 6) § 26, stk. 3, jfr. stk. 1, i lov om afgift af chokolade og sukkervarer m.m.,
- 7) § 22, stk. 3, jfr. stk. 1, i lov om afgift af sukker m.v.,
- 8) § 10, stk. 3, jfr. stk. 1, i lov om afgift af ansvarsforsikringer for motorkøretøjer m.v.,
- 9) § 11, stk. 3, jfr. stk. 1, i lov om afgift af lystfartøjsforsikringer,
- 10) § 15, stk. 3, jfr. stk. 1, i lov om afgift af elektricitet,

⁸ FT 1971/72 B 435.

⁹ FT 1971/72 1416.

¹⁰ Betænkningen s. 183.

¹¹ Betænkningen s. 184.

¹² Betænkningen s. 187 f. (stk. 1) og s. 213 (stk. 2).

- 11) § 13, stk. 3, jfr. stk. 1, i lov om afgift af charterflyvning,
- 12) § 22, stk. 3, jfr. stk. 1, i lov om afgift af visse olieprodukter,
- 13) § 18, stk. 3, jfr. stk. 1, i lov om afgift af visse detailsalgspakninger,
- 14) § 20, stk. 3, jfr. stk. 1, i lov om afgift af gas.

Stk. 2. Med fængsel indtil 4 år eller under formildende omstændigheder med hæfte straffes den, der for at unddrage statskassen betydelige afgiftsbeløb groft misbruger den kredit med hensyn til afregning af afgift, som er hjemlet ved de love, der er nævnt i stk. 1.”

Begrundelsen for ikke at medtage alle forbrugsafgiftslove var, at deres straffebestemmelser først skulle gøres mere klare i beskrivelsen af gerningsindholdene¹³. Arbejdsgruppen fandt, at de nyere udformninger af straffebestemmelserne i afgiftslovgivningen opfyldte kravene, idet straffebestemmelserne gennem en henvisning til bestemte af lovens materielle regler præcist angav det strafbare område og i øvrigt indeholdt bestemmelse om straf af fængsel indtil 2 år, ”når forholdet er begået med forsæt til at unddrage statskassen afgift”.

Arbejdsgruppen anbefalede¹⁴ anvendelse af følgende model for straffebestemmelser i skatte- og afgiftslovgivningen:

”§ o. Med bøde straffes den, der

- 1) afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for skatte/afgiftskontrollen,
- 2) overtræder §§ ...,
- 3) undlader at efterkomme et i medfør af § ... meddelt påbud,
- 4) tilsidesætter vilkår, der er fastsat i henhold til §

Stk. 2. I forskrifter, der udstedes i medfør af loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 3. Den, der begår en af de nævnte overtrædelser med forsæt til at unddrage statskassen afgift, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år, medmindre højere straf er forskyldt efter straffelovens § 289 a¹⁵.

Stk. 4. For overtrædelser, der begås af aktieselskaber, andelsselskaber eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.”

Den foreslåede § 289 b¹⁶ lød således:

”§ 289 b. Med fængsel indtil 4 år straffes den, der gør sig skyldig i overtrædelse af særlig grov karakter af

¹³ Betænkningen s. 187.

¹⁴ Betænkningen s. 220 f.

¹⁵ Denne model med henvisning til straffeloven i de bestemmelser, der i dag er omfattet af straffelovens § 289, er benyttet i toldlovens § 73, stk. 2, og § 75, men ikke i skattekontrollovens § 13 og momslovens § 81.

¹⁶ Betænkningen s. 190 f.

- 1) § 6, stk. 5, jfr. stk. 1 eller stk. 4, i lov om administration af Det europæiske økonomiske Fællesskabs forordninger om etablering af en fælles strukturpolitik for fiskerisektoren og om den fælles markedsordning for fiskerivarer m.v.,
- 2) § 16, stk. 7, jfr. stk. 1 eller stk. 6, i lov om administration af Det europæiske økonomiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for landbrugsvarer m.v., eller
- 3) § 20, stk. 7, jfr. stk. 1 eller stk. 6, i lov om administration af Det europæiske økonomiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for frugt og gartneriprodukter m.v.”

For de i § 289 b nævnte love var situationen den samme som ved toldloven, da den blev medtaget i straffelovens § 289, idet der allerede var et strafmaksimum på 4 års fængsel i disse love. Det anførtes i betænkningen¹⁷, at forslaget havde sammenhæng med det principielle synspunkt, hvorefter straffbare forhold, hvor der kan idømmes fængsel i mere end 2 år, bør straffes med hjemmel i straffeloven og ikke i en særlov.

Efter arbejdsgruppens forslag¹⁸ skulle der i de særlove, § 289 a, stk. 1, henvises til, i straffebestemmelsen tilføjes: ”..., medmindre højere straf er forskyldt efter borgerlig straffelovs § 289 a” og tilsvarende ved § 289 b.

Statsadvokaterne udfærdigede et samlet høringsvar af 15/2 1982 over betænkningen, hvori de bl.a. anførte, at den foreslåede bestemmelse om kreditsvig reelt betød en nedkriminalisering. De foreslog endvidere en mere omfattende regulering, der eventuelt kunne formuleres således :

”§ 289. Med fængsel indtil 6(8) år straffes den, der for at unddrage det offentlige skat, afgift eller told gør sig skyldig i en overtrædelse af skatte-, told- eller afgiftslovgivningen af særlig grov karakter. Samme straf finder anvendelse på den, der på særlig grov måde overtræder lovene om administration af Det Europæiske Økonomiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger ved at opnå eller søge at opnå uberettiget udbetaling af ydelser i henhold til de nævnte forordninger.

§ 289 a. Med fængsel indtil 6(8) år straffes den, der for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding misbruger en kreditordning vedrørende afgift til statskassen, der er indregnet i et modtaget vederlag.”

Rigsadvokaten anførte i sit høringsvar af 8/3 1982, at det var lidet anbefalelsesværdigt at indføre en supplerende regel, der indeholdt en opregning af de aktuelle love, og at udformningen i statsadvokaternes erklæring måtte foretrækkes, men at de i betænkningen anførte indvendinger imod en sådan

¹⁷ Betænkningen s. 190.

¹⁸ Betænkningen s. 189 og 191.

bestemmelse førte til, at heller ikke denne løsning var tilrådelig. (Udvalget fandt bl.a.¹⁹, at ord som ”forbrugsafgifter” eller ”punktafgifter” ikke havde en så afgrænset betydning, at det ville være muligt på den måde at angive området tilstrækkeligt tydeligt i en straffebestemmelse). Efter Rigsadvokatens opfattelse var den lovteknisk mest hensigtsmæssige løsning at anføre straffebestemmelserne i deres fulde udstrækning i de enkelte love. Rigsadvokaten fandt herefter, at skattesvig skulle forblive i straffelovens § 289, at tilsvarende bestemmelser skulle optages i de enkelte afgiftslove, og at toldsvig skulle flyttes fra § 289.

Politimesterforeningen fandt, at betænkningens forslag til § 289 a, stk. 1, havde en uheldig udformning, idet det ikke var hensigtsmæssigt i en straffelovsbestemmelse at citere en lang række særlovsbestemmelser, og det ville få den uheldige konsekvens, at ændringer i særlovene ville kunne nødvendiggøre ændring i straffelovsbestemmelsen. Politimesterforeningen anførte, at det kunne overvejes, om man kunne beskrive henvisningerne mellem afgiftslovene og § 289 a ”omvendt”, f.eks. således:

”§ 289 a. Med fængsel indtil 4 år straffes den, der gør sig skyldig i overtrædelse af særlig grov karakter af afgiftslovgivningens bestemmelser om straf for forsætlig unddragelse af afgifter til statskassen. Bestemmelsen finder kun anvendelse, dersom den pågældende afgiftslov angiver, at overtrædelse af loven vil kunne medføre forhøjet straf efter denne bestemmelse.”

Politimesterforeningen foreslog endvidere, at § 289 a, stk. 2 in fine, ændredes til ”love der er omfattet af stk. 1”, og at ”for at” ændredes til ”med forsat til at”. Politimesterforeningen fandt det endvidere selvmodsigende i en bestemmelse, der krævede groft misbrug, at operere med hæfte under formildende omstændigheder.

Politifuldmægtigforeningen fandt også, at opremsningen af afgiftslove burde udelades, og at man i stedet skulle anvende udtrykket ”forbrugsafgiftslovgivningen”. Foreningen var imod bestemmelsen om kreditbesvigelser, dels på grund af formuleringen, dels fordi anvendelsen af bedrageribestemmelsen gav et strafmaksimum på 8 år mod de foreslåede 4 år.

Kriminalpolitiforeningen anførte bl.a., at en strafferamme med fængsel i 6 år ville være meget ønskelig, så der fortsat ville være mulighed for varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 2, af hensyn til retshåndhævelsen.

¹⁹ Betænkningen s. 186.

Præsidenten for Østre landsret anførte, at man for så vidt angik udkastet til § 289 a, stk. 2, under hensyntagen til, at tanken var en delvis nykriminalisering, var betænkelig ved den uklare afgrænsning af gerningsindholdet og den usædvanligt høje strafferamme.

Præsidenten for Københavns byret anførte, at det med den stedfundne udvikling inden for navnlig afgiftslovsovertrædelser kunne overvejes at fastsætte en højere strafferamme i § 289 a og § 289 b, og at dette også var i bedre overensstemmelse med tilkendegivelserne om en højere grad af ligestilling med almindelig berigelseskriminalitet, jfr. straffelovens § 286, stk. 2.

Dommerforeningen anførte, at 3 af 9 medlemmer af bestyrelsen ikke kunne tiltræde forslaget til § 289 a, stk. 2, på grund af den meget uklare afgrænsning af gerningsindholdet. 2 medlemmer fandt ikke, at det var hensigtsmæssigt at citere en lang række særlovsbestemmelser i straffeloven. Disse 2 medlemmer fandt endvidere, at det med den skete udvikling inden for bl.a. afgiftslovsovertrædelser burde overvejes at indføre en højere strafferamme end foreslået, hvilket også ville harmonere med tilkendegivelserne om, at der burde ske højere grad af ligestilling med almindelig berigelseskriminalitet, jfr. straffelovens § 286, stk. 2.

Dommerfuldmægtigforeningen anførte, at man burde søge strafferammerne for groft bedrageri og afgiftsbesvigelse harmoniseret.

Advokatrådet anførte, at det ikke kunne tiltræde den foreslåede § 289 a, stk. 2. Bestemmelsen henviste ikke til underliggende love og ville omfatte forhold, der ikke var underbygget i anden lovgivning, ligesom der kunne forekomme kreditbesvigelser, hvor det foreslåede strafmaksimum ikke var tilstrækkeligt. Der henvistes til straffelovens § 286, stk. 2, hvorefter bedrageri kan straffes med fængsel i indtil 8 år. Advokatrådet kunne tiltræde, at strafferammen i samtlige forbrugsafgiftslove blev skærpet til fængsel i 4 år og kom i harmoni med skattesvig og indsmugling i § 289.

For så vidt angår de øvrige høringssvar over betænkningen, kom de kun i begrænset omfang ind på forskellige løsningsmodeller. En række høringssvar indeholdt alene, at den hørte myndighed ikke havde bemærkninger, eller mere tekniske kommentarer til de af udvalget foreslåede løsninger.

Hverken betænkningens eller Rigsadvokatens, statsadvokaternes eller de andres forslag er blevet gennemført.

2.3. Lovændringen i marts 2000

Justitsministeren fremsatte den 22/4 1999 forslag til lov om ændring af straffeloven (Grov momssvig, EU-svig og bestikkelse af udenlandske tjenestemænd m.v.)²⁰ bl.a. med henblik på ratifikation af EU-svigskonventionen²¹. Forslaget blev ikke færdigbehandlet i Folketingets samling 1998-99. Forslaget blev med enkelte ændringer genfremsat den 6/10 1999²², og det blev vedtaget den 30/3 2000 (med ikrafttræden 1/5 2000)²³.

Straffelovens § 289, 1. pkt., lyder herefter således:

”Med fængsel indtil 4 år straffes den, der gør sig skyldig i skattesvig af særlig grov karakter, jf. skattekontrollovens § 13, stk. 1, eller i momssvig af særlig grov karakter, jf. momslovens § 81, stk. 3.²⁴”

Det siges i bemærkningerne til lovforslaget²⁵ vedrørende strafferammen:

”I forhold til de grove momssager, der i dag behandles efter momsloven med et strafmaksimum på fængsel i 2 år, indebærer forslaget en skærpelse. I forhold til de momssager, hvor betingelserne er opfyldt for at henføre forholdet under straffelovens § 279 om bedrageri, der efter straffelovens § 286, stk. 2, i grove tilfælde har et strafmaksimum på fængsel i 8 år, vil en anvendelse af § 289 indebære et strafmaksimum på fængsel i 4 år. Da den foreslåede udvidelse af § 289 har til formål at medføre en strafskærpelse i de grove momssager, tilsigtes der ikke hermed en samtidig straflempe i forhold til de grove momssager, der hidtil er blevet henført under straffelovens § 279, og hvor der er eksempler på straffe af fængsel i 4 år og 6 måneder. For sådanne sager vil dette efter omstændighederne kunne sikres ved anvendelse af strafforhøjelsesreglen i straffelovens § 88, stk. 1, 2. pkt.²⁶”

Der er endvidere indsat en særlig bestemmelse vedrørende EU-svig, der lyder således:

²⁰ FT 1998/99 A 5637.

²¹ Konvention af 26/7 1995 om beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser (EFT C 1995 316/48) med tilhørende protokoller af 27/9 1996 (EFT C 1996 313/1) og 19/6 1997 (EFT C 1997 221/11). Konventionen og protokollerne er optrykt som bilag til lovforslaget.

²² FT 1999/2000 A 216.

²³ Lov nr. 228 af 4/4 2000.

²⁴ Momslovens § 81, stk. 3, er gengivet i bilag 4.

²⁵ Lovforslagets s. 7.

²⁶ Strafforhøjelsesreglen lyder således: ”Under særdeles skærpene omstændigheder kan straffen overstige den højeste for nogen af lovovertrædelserne foreskrevne straf med indtil det halve”. Der vil således kunne idømmes op til 6 års fængsel efter denne bestemmelse.

”§ 289 a. Med bøde, hæfte eller fængsel indtil 4 år straffes den, der til brug for afgørelser om betaling til eller udbetaling fra De Europæiske Fællesskabers budget eller budgetter, der forvaltes af eller for De Europæiske Fællesskaber, giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for sagens afgørelse med forsæt til at unddrage sig eller andre betaling eller med forsæt til at opnå uberettiget udbetaling til sig eller andre. Udbetaling fra De Europæiske Fællesskabers budget m.v. omfatter også ordninger, der kun delvis er finansieret af EU-midler²⁷.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der uretmæssigt udnytter en lovligt opnået fordel med hensyn til betalinger som nævnt i stk. 1, og den, der uretmæssigt anvender udbetalinger som nævnt i stk. 1 til andre formål end dem, de oprindeligt var bevilget til.”

Bestemmelsen om EU-svig er ikke som straffelovens § 289 begrænset til grove forhold. Det betyder, at alle forsætlige overtrædelser på området for EU-svig uanset omfanget af kriminaliteten er omfattet af straffeloven. Om forholdet til bestemmelser om EU-svig i særlovgivningen se nedenfor.

Beskrivelsen af de aktuelle midlers tilhørsforhold, ”De Europæiske Fællesskabers budget eller budgetter, der forvaltes af eller for De Europæiske Fællesskaber”, hidrører fra EU-svigskonventionens beskrivelse. I lovforslaget²⁸ er vedrørende svig med hensyn til udgifter bl.a. anført følgende:

”Af den forklarende rapport vedrørende EU-svigskonventionen, der er optrykt i EF-Tidende 1997, C 191, s. 1 ff, fremgår, at ordet ”udgifter” ikke kun omfatter tilskud og støtte, der forvaltes direkte over fællesskabernes almindelige budget, men også tilskud og støtte, der er opført på budgetter, som forvaltes af eller for fællesskaberne. Hermed tænkes bl.a. på tilskud via Den Europæiske Udviklings- og Garantifond for Landbruget. Også tilskud og støtte fra strukturfondene er omfattet, dvs. Den Europæiske Socialfond, Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Udviklings- og Garantifond for Landbruget, Udviklingssektionen, Det Finansielle Instrument til Udvikling af Fiskeriet og Samhørighedsfonden.

Endvidere omfattes Udviklingsfonden, der forvaltes af Kommissionen og Den Europæiske Investeringsbank. Det samme gælder visse fonde, der ikke er opført på budgettet, og som forvaltes særskilt af fællesskabsorganer, der ikke har status som institution, f.eks. Det Europæiske Center for Udvikling af Erhvervsuddannelse og Det Europæiske Miljøagentur.”

I lovforslaget²⁹ er endvidere vedrørende svig med hensyn til indtægter anført følgende:

²⁷ 2. pkt. er indsat i forbindelse med genfremsettelsen af lovforslaget.

²⁸ Lovforslagets s. 8.

²⁹ Lovforslagets s. 8.

”Af den forklarende rapport vedrørende EU-svigskonventionen fremgår, at ordet ”indtægter” omfatter afgifter, der er pålagt handelen med tredjelande inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik, og afgifter, der er fastsat inden for rammerne af den fælles markedsordning for sukker, samt told, der opkræves i handelen med tredjelande.

Det fremgår endvidere af den forklarende rapport, at indtægter, der udgør provenuet af anvendelsen af den ensartede sats på medlemsstaternes momsbergningsgrundlag, ikke omfattes af svigskonventionens definition af ”indtægt”, idet moms ikke er en egen indtægt, som opkræves direkte til Fællesskaberne. Uden for konventionens anvendelsesområde falder også indtægter, der udgør provenuet af anvendelsen af en ensartet sats på summen af medlemsstaternes bruttonationalindkomst.”

Om bestemmelsens forhold til særlovgivningen siges i bemærkningerne til lovforslaget³⁰:

”Justitsministeriet vil, hvis lovforslaget vedtages, orientere samtlige ministerier om indholdet af den nye bestemmelse om EU-svig og anmode om, at de berørte ministerier ved førstkommende lejlighed gennemgår de gældende bestemmelser i lovgivningen inden for ministeriets område med henblik på i fornødent omfang at fremsætte lovforslag om at ophæve eller eventuelt tilpasse straffebestemmelser i særlove (dvs. straffebestemmelser i love uden for straffeloven) i lyset af den nye generelle bestemmelse i straffelovens § 289 a om EU-svig.

For så vidt angår særlovsområder, hvor der allerede i dag findes straffebestemmelser om EU-svig, vil forholdet mellem den foreslåede bestemmelse i § 289 a og sådanne særlovsbestemmelser i princippet ikke adskille sig fra, hvad der gælder på andre områder, hvor en straffelovsbestemmelse har karakter af en overbygning til straffebestemmelser i særlovgivningen. Som eksempler kan nævnes forholdet mellem skattekontrollovens § 13 og straffelovens § 289 og mellem momsloven og den foreslåede udvidelse af straffelovens § 289, jf. bemærkningerne til § 1, nr. 7. Som eksempler på andre overbygningsbestemmelser i straffeloven kan fra de senere år nævnes § 192 a om grove våbenlovsovertrædelser, § 196 om grove miljøovertrædelser samt § 125 a om grov menneskesmugling.

Det her anførte gælder for så vidt både før og efter, at den nævnte eventuelle tilpasning af særlovsbestemmelserne er gennemført. Når spørgsmålet om forholdet mellem straffelov og særlov i det foreliggende tilfælde imidlertid kan stille sig lidt mere kompliceret, skyldes det bl.a., at den foreslåede bestemmelse i § 289 a skal tjene som overbygning til en lang række særlovsbestemmelser, hvor der f.eks. for nogle vedkommende kun er bøde i strafferammen, mens andre indeholder hjemmel til fængsel indtil 4 år, dvs. samme strafmaksimum som foreslået i § 289 a.

³⁰ Lovforslaget s. 15 f.

Om forholdet kan mere konkret anføres følgende:

Da den foreslåede bestemmelse i § 289 a kun omfatter forsætlige forhold, jf. straffelovens § 19, må spørgsmålet om et eventuelt strafansvar i anledning af uagtsomt, eventuelt groft uagtsomt, forhold bedømmes efter straffebestemmelserne i særlovgivningen.

Forsætlige forhold, der f.eks. på grund af beløbets beskedne størrelse kan afgøres med bøde, bør ligeledes henføres til særlovsbestemmelsen. Adgangen til at idømme bøde for forsætlig EU-svig efter straffelovens § 289 a vil i så fald navnlig få praktisk betydning på områder, hvor der ikke findes særlovsbestemmelser.

Forsætlige forhold, der er af en sådan grovhed, at der bør idømmes frihedsstraf, henføres til straffelovsbestemmelsen, hvis særlovsbestemmelsen alene hjemler bødestraf. I de tilfælde, hvor særlovsbestemmelsen indeholder hjemmel til frihedsstraf, vil udgangspunktet være, at mindre grove forhold, der alene straffes med en kortere frihedsstraf, henføres til særlovsbestemmelsen. Er der derimod tale om grove forhold, forudsættes det, at straffelovsbestemmelsen anvendes. Dette gælder, selv om den fængselsstraf, der konkret udmåles, måtte ligge inden for det strafmaksimum, der er fastsat i særlovsbestemmelsen. Dette er i overensstemmelse med sædvanlige principper om forholdet mellem særlovsbestemmelser og overbygningsbestemmelser i straffeloven.”

Der er endvidere indsat et nyt kapitel 30 om ”Særlige bestemmelser om juridiske personer” i straffeloven med en § 306 med følgende ordlyd:

”§ 306. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i 5. kapitel for overtrædelse af § 122, § 289 a eller § 299, nr. 2, 2. led.

Stk. 2. Strafansvar som nævnt i stk. 1 kan endvidere pålægges for overtrædelse af § 284, jf. § 122, § 144 eller § 289 a, når overtrædelsen er begået for at skaffe selskabet m.v. del i en ved overtrædelse af § 122, § 144 eller § 289 a erhvervet vinding.”

2.4. Andre landes reguleringer

2.4.1. Norsk ret

Norge har ikke nogen særlig straffelovsbestemmelse vedrørende skat, told, afgifter og tilskud.

Grov skattesvig straffes efter ligningslovens § 12-2 med fængsel i op til 6 år.

Toldloven indeholder i kapitel X straffebestemmelserne. Særligt grove overtrædelser straffes med fængsel i højst 2 år. Det antages sædvanligvis i teori og praksis i Norge, at det ikke er muligt at anvende straffelovens bedrageribestemmelse, der efter straffelovens § 271 har et strafmaksimum på fængsel i 6 år³¹.

For så vidt angår momslovsovertrædelser har straffebestemmelsen i momslovens § 72 et selvstændigt gerningsindhold, men henviser til, at der straffes som efter bedragerireglerne i straffelovens §§ 270 og 271. For andre afgiftslovsovertrædelser beror det på en fortolkning af den aktuelle afgiftslov, om den udelukker anvendelsen af bedrageribestemmelserne³².

2.4.2. Svensk ret

Told, skat og moms behandles efter de respektive særlove, der har strafmaksima på 6 år ligesom bedrageribestemmelsen.

Det svenske justitsministerium havde i promemoret Ds 1998:1 om ”Sveriges tillträde till bedrägerikonventionen” et lovudkast, der indeholdt en § 3 a til straffelovens kapitel 9, hvorefter subventionsmisbrug i næringsvirksomhed kunne straffes med fængsel i højst 2 år. Udkastet vedrørte ikke kun EU-midler, og det siges i bemærkningerne (s. 27), at det antages, at misbrug af nationale subventioner udgør en ikke ubetydelig del af den alvorligere økonomiske kriminalitet. Det siges endvidere, at der ikke indføres en bestemmelse om opnåelse af subventioner, idet dette antages at falde ind under bedragerireglerne. Der er et strafmaksimum på 6 år for bedrageri.

Regeringen fremsatte i proposition 1998/99:32 af 17/12 1998 forslag om en § 3 a til straffelovens kapitel 9, der begrænsedes til at kriminalisere det tilskudsmisbrug, der ikke allerede var strafbart efter svensk ret. Bestemmelsen lød således:

”Den som, i strid med föreskrifter eller villkor, använder ett bidrag eller utnyttjar en förmån som finansieras över eller på annat sätt påverkar Europeiska gemenskapernes budgetar för ett annat ändamål än det som bidraget eller förmånen har beviljats för, döms för *subventionsmissbruk* till böter eller fängelse i högst två år. I ringa fall skall inte dömas till ansvar.”

Det fremgik af propositionen, at nogle af de hørte myndigheder ønskede en begrænsning til det, der var krævet efter svigskonventionen, bl.a. fordi det

³¹ Jfr. Johs. Andenæs, *Formuesforbrytelsene*, 1996, s. 111 ff.

³² Sm. st. s. 111 og 112.

samlede subventionsområde ikke kunne vurderes på baggrund af promemoriet. Regeringen tiltrådte denne begrænsning også for så vidt angik de tilfælde, hvor der er en blanding af nationale midler og EU-midler. Forslaget dækkede subvention såvel i næringsvirksomhed som udenfor. Bestemmelsen gælder således ikke nationale subventioner og heller ikke den nationale del af blandede subventioner. Den kan ikke anvendes ved ”ringa fall”. Lagrådet antog³³, at den ”förutsätter en betydande restriktivitet vid tillämpningen.”

Forslaget er gennemført uden ændringer ved lag 1999:197.

2.4.3. Finsk ret

Den finske straffelovs kapitel 29 vedrører ”brott mot den offentliga ekonomin”. Efter kapitlets § 2 straffes groft skattebedrageri med fængsel i højst 4 år.

Kapitlets § 9, stk. 1, definerer begreberne skat og subvention.

Med henblik på ratifikation af EU-svigskonventionen er § 6 og § 9 ændret ved lov af 13/11 1998. Bestemmelserne i §§ 5-9 har herefter følgende ordlyd:

” 5 §. *Subventionsbedrägeri.*

Om någon

- 1) til den som beslutar om subventioner lämnar en oriktig uppgift om en omständighet som är ägnad att väsentligt påverka möjligheterna att få en subvention eller dess belopp eller villkoren för den eller hemlighåller en sådan omständighet, eller
- 2) inte meddelar en sådan förändring i förhållandena som väsentligt påverkar möjligheterna att få subventionen eller dess belopp eller villkoren för den och som mottagaren i samband med subventionsbeslutet eller annars särskilt har förpliktats att anmäla,

och därigenom bereder eller försöker bereda sig eller någon annan ekonomisk vinning, skall han för *subventionsbedrägeri* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

6 §. *Grovt subventionsbedrägeri.*

Om vid subventionsbedrägeri eftersträvas avsevärd vinning och bedrägeriet även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för *grovt subventionsbedrägeri* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

³³ Brottsbalken. En kommentar.

7 §. *Subventionsmissbruk.*

Den som i strid med villkoren eller föreskrifterna i ett beslut om beviljande av subvention använder denna på ett sätt som väsentligt strider mot dess ändamål, skall för *subventionsmissbruk* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

8 §. *Subventionsförseelse.*

Om subventionsbedrägeriet eller subventionsmissbruket, med hänsyn till den eftersträvade vinningens storlek eller andra omständigheter vid brottet, bedömt som en helhet är ringa, skall gärningsmannen för *subventionsförseelse* dömas till böter.

Vid subventionsförseelse får eftergift ske i fråga om anmälan, åtal eller straff, om det kan anses vara nog att subventionen betalas tillbaka.

9 §. *Definitioner.*

Med *skatt* avses i detta kapitel även

- 1) förskott på skatt och offentlig avgift som kan jämföras med skatt och
- 2) en avgift som tas ut för Europeiska gemenskapernas räkning och som skall redovisas till Europeiska gemenskapernas allmänna budget eller de budgetar som förvaltas av Europeiska gemenskaperna eller för deras räkning.

Med *subvention* avses i detta kapitel ekonomiskt stöd som beviljas för något annat ändamål än privat konsumtion

- 1) antingen enligt lag eller efter prövning av statens, en kommuns eller något annat offentligt samfunds medel eller, enligt vad som därom särskilt bestäms genom lag, av en sammanslutnings eller stiftelses medel,
- 2) ur Europeiska gemenskapernas allmänna budget eller de budgetar som förvaltas av Europeiska gemenskaperna eller för deras räkning.

Som ekonomiskt stöd avses även lån, räntestöd och säkerhet för lån.

Med subvention avses även statsandel eller statsunderstöd till en kommun eller en samkommun.”

KAPITEL 3 UDVALGETS OVERVEJELSER

3.1. Generelle overvejelser

Udgangspunktet for udvalgets overvejelser er, at det offentlige gennem de senere år har set en stigning i ofte beløbsmæssigt meget omfattende kriminalitet rettet mod offentlige midler.

Udvalget har ikke mulighed for at vurdere, i hvilket omfang den konstaterede stigning har sammenhæng med øget opdagelse af kriminalitet inden for området, men mange sager har et omfang og en organisationsgrad, man ikke har set tidligere. Kriminaliteten er tiltagende grænseoverskridende, både med hensyn til dispositionerne og med hensyn til den samvirkende personkreds, hvilket vanskeliggør retsforfølgning.

Den økonomiske struktur i det moderne samfund er så forbundet med anvendelsen af offentlige midler, at det er økonomisk vigtigt at beskytte det offentlige opkrævnings- og betalingssystem. Et omfattende misbrug ødelægger balancen i systemet, ligesom det har en afledt virkning på den enkelte borgers økonomi. Dertil kommer, at kriminalitet, der kan give stort udbytte, tiltrækker organiserede kriminelle, hvilket også kan tale for en kvalificeret strafferetlig beskyttelse på sådanne områder.

Ud over disse betragtninger er der det principielle spørgsmål om strafferetligt at behandle ensartede forhold ens. Den nugældende lovgivning mangler harmoni i den strafferetlige regulering, og denne mangel på harmoni synes ikke at kunne begrundes med relevante forskelle i misbrugsformerne.

Det er uheldigt med en lovgivning, hvor grove overtrædelser af særlovgivningen vedrørende offentlige midler enten er omfattet af straffelovens § 289 eller behandles efter (typisk) straffelovens § 279 om bedrageri eller behandles efter en særlov, fordi denne lov betragtes som udtømmende. Svarende hertil er de aktuelle strafmaksima typisk henholdsvis 4, 8 og 2 år³⁴. Nogle eksempler på nyere domme på området, der illustrerer, hvilken lovgivning der anvendes, er anført i bilag 1.

³⁴ For alle straffebestemmelserne gælder supplerende bestemmelsen i straffelovens § 88, stk. 1, 2. pkt.: ”Under særdeles skærpene omstændigheder kan straffen overstige den højeste for nogen af lovovertrædelserne foreskrevne straf med indtil det halve.”

Tager man udgangspunkt i told- og afgiftsområdet kan forskellighederne illustreres med følgende eksempler:

Moms

Momsloven har et strafmaksimum på fængsel i 2 år, jfr. bilag 3. I nogle tilfælde, hvor de tiltalte adfærd har indebåret relevante vildledelser ud over, hvad der gælder for momslovens typetilfælde, har straffelovens bedrageribestemmelse været anvendt. Strafmaksimum er her fængsel i 8 år, jfr. straffelovens § 286, stk. 2. Efter den i afsnit 2.3 nævnte ændring af straffelovens § 289 er strafmaksimum nu generelt 4 år.

I en dom fra Østre landsret fra 1997 (jfr. bilag 1 dom III.4) ansås betingelserne for at anvende straffelovens § 279 kun for at være opfyldt i ét af sagens forhold, mens de øvrige henførtes under momsloven. Sagen vedrørte moms på 31,3 mio. kr. Den længste straf i sagen var på fængsel i 2 år, men landsretten udtalte, at betingelserne i straffelovens § 88, stk. 1, 2. pkt., for at idømme længere straf var opfyldt, selv om muligheden på grund af den forløbne tid ikke blev udnyttet.

I en dom fra Østre landsret fra 1995 (jfr. bilag 1 dom V.1) kunne hele sagen behandles efter bedrageribestemmelsen. Sagen vedrørte moms på ca. 15,3 mio. kr. samt et kreditbedrageri på ca. 1,4 mio. kr. Den længste straf i sagen var på fængsel i 4 år og 6 måneder. I to andre sager (jfr. bilag 1 dom V.2 og V.3) blev der ligeledes i begge sager idømt fængsel i 4 år og 6 måneder vedrørende beløb på henholdsvis ca. 23,3 mio. kr. og ca. 25,2 mio. kr. I en anden sag (jfr. bilag 1 dom V.4) blev den ene tiltalte idømt fængsel i 4 år (anket).

Olieafgift

Olieafgiftsloven har et strafmaksimum på fængsel i 2 år, jfr. bilag 3.

I en dom fra Gentofte kriminalret fra 1993 (jfr. bilag 1 dom III.1) blev der dømt for overtrædelse af olieafgiftsloven ved manglende afregning af olieafgifter på 5,5 mio. kr. samt et skyldnersvigsforhold på 49.000 kr. Der blev idømt betinget fængsel i 8 måneder og en tillægsbøde på 100.000 kr.

Registreringsafgift

Registreringsafgiftsloven har et strafmaksimum på fængsel i 2 år, jfr. bilag 3.

I en dom fra Østre landsret fra 1997 (jfr. bilag 1 dom VI.1) blev der dømt for bedrageri og overtrædelse af registreringsafgiftsloven ved misbrug af afgiftskreditter med hensyn til i alt ca. 17,7 mio. kr. (Det højeste beløb for en enkelt tiltalt var ca. 8,9 mio. kr.). Den længste straf i sagen var fængsel i 3 år.

Sukkerafgiftsloven

Lov om afgift af chokolade- og sukkervarer m.m. har et strafmaksimum på fængsel i 2 år, jfr. bilag 3.

I en dom fra Vestre landsret fra 1998 (jfr. bilag 1 dom III.5) vedrørte sagen afgiftsrefusion på ca. 1,5 mio. kr. og momsrefusion på ca. 0,6 mio. kr. Den længste straf var fængsel i 1 år og 1 måned, og alle fire tiltalte blev idømt tillægsbøde på 400.000 kr.

Toldloven

Toldloven har et strafmaksimum på fængsel i 2 år, jfr. bilag 3. Indsmugling af særlig grov karakter har et strafmaksimum på fængsel i 4 år, jfr. straffelovens § 289.

Der verserer en række sagskomplekser vedrørende indsmugling. I et sagskompleks, der for nylig er pådømt (jfr. bilag 1 dommene II.1 og II.2), har henholdsvis Grindsted og Vejle ret i 1998 idømt 2 personer fængsel i 5 år under henvisning til straffelovens § 88, stk. 1, 2. pkt. Ved Vestre landsrets dom i 1999 nedsattes straffen for den ene til fængsel i 4 år under henvisning til straffelovens § 89, mens den anden dom blev stadfæstet.

I 2 andre indsmuglingssager fra 1998 (jfr. bilag 1 dommene II.3 og II.4), der vedrørte ca. 11,2 mio. kr. i told og afgifter og ca. 12,4 mio. kr. (heraf ca. 3,4 mio. kr. som forsøg) i told og afgifter samt anden kriminalitet, har henholdsvis Sorø og Roskilde ret idømt de hovedtiltalte fængsel i 3 år og 2 år og 6 måneder.

For så vidt angår skattelovgivningen er situationen følgende:

Skattekontrolloven har et strafmaksimum på fængsel i 2 år, jfr. bilag 3. Overtrædelser af skattekontrollovens § 13, stk. 1, (forsætlig skattesvig) af særlig grov karakter har et strafmaksimum på fængsel i 4 år, jfr. straffelovens § 289.

Dommene I.1 og I.2 i bilag 1 er eksempler på, at straffelovens § 289 finder anvendelse. Som udgangspunkt anvendes bestemmelsen ved unddraget skat på 500.000 kr. og derover.

Undladelse af at underrette skattemyndighederne om for lav skatteansættelse, når der ikke er indgivet selvangivelse, jfr. skattekontrollovens § 16, er ikke omfattet af straffelovens § 289.

Også kildeskatteloven har et strafmaksimum på 2 år, jfr. bilag 3. I en sag fra 1989 (jfr. bilag 1 dom IV.1) var det ikke indbetalte beløb på ca. 6,6 mio. kr. Der blev idømt en straf på fængsel i 4 måneder og en erstatning på ca. 5,3 mio. kr.

For så vidt angår tilskudslovgivningen er billedet mere broget, jfr. bilag 3.

På Fødevarerministeriets område har nogle love et strafmaksimum på fængsel i 4 år, nogle har et strafmaksimum på bøde, men en henvisning til ”medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning”, og andre overtrædelser har et strafmaksimum på bøde uden henvisning. På andre områder er strafmaksimum enten fængsel i 2 år, eller fængsel i 2 år medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, eller hæfte medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Lovgivningen vedrørende sociale ydelser³⁵ har i dag typisk ingen straffebestemmelser, hvorfor eventuelle strafbare forhold udelukkende bedømmes efter straffelovens regler (typisk §§ 162-163, 171 og 279)³⁶.

³⁵ Der kan eksempelvis henvises til lovene om social service, om aktiv socialpolitik, om social pension, om delpension, om dagpenge ved sygdom eller fødsel, om individuel boligstøtte, om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag samt om en børnefamilieydelse.

³⁶ Der fandtes i den tidligere lov om social bistand en straffebestemmelse i lovens § 21, hvorefter den, der afgav urigtige eller vildledende oplysninger til brug ved afgørelser efter bistandsloven eller i forbindelse med en ansøgning for tav oplysninger af betydning, kunne straffes med bøde eller hæfte, medmindre højere straf var forskyldt efter den øvrige lovgivning. Bistandslovens bestemmelser blev i 1997 overflyttet til lovene om henholdsvis aktiv socialpolitik, social service og retssikkerhed og administration på det sociale område, men straffebestemmelsen blev ikke overført. Det siges herom i lovforslaget til sidstnævnte lov (FT 1996/97 A 4876): ”Bistandsloven har en særlig straffebestemmelse, der ikke foreslås videreført i forslagene til lov om aktiv socialpolitik og lov om social service. Straffebestemmelsen for borgerne i lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel vil tilsvarende blive foreslået ophævet. Der er fortsat behov for en regel om, at virksomheder kan straffes for overtrædelser i relation til dagpengeloven. Der er i samtlige love regler om ubetinget tilbagebetaling af ydelser, der er modtaget med urette. Med mulighederne for at få de nødvendige oplysninger og for at fastsætte tilbagebetaling findes det rimeligt ikke at videreføre

Spørgsmålet om, hvorvidt og i givet fald i hvilket omfang sociale ydelser skal omfattes af den af udvalget foreslåede regulering, behandles særskilt i afsnit 3.3.3 og 3.5.2.

Udvalget finder, at den strafmæssige regulering bør være mere ensartet i relation til beskyttelsen af offentlige midler.

Det kan også fremhæves, at reguleringen ikke er blevet væsentligt mere harmonisk, efter at straffelovens § 289 nu også omfatter grove momslovsovertrædelser, men ikke spiritusafgiftsloven og andre afgiftslove, og der er indsat en bestemmelse i straffeloven om EU-svig, men ikke om nationale tilskudsordninger.

Udvalget peger på det særlige problem, at der i visse situationer f.eks. vil være tilskud, der er en kombination af EU-midler og nationale midler, jfr. afsnit 3.3.2. Det er i det hele taget vigtigt, at der gælder samme regler for den nationale og den EU-relaterede regulering. Dette er også bedst harmonerende med Amsterdam-traktatens artikel 280, stk. 2³⁷.

Den særlige problemstilling med de kombinerede tilskud er i bestemmelsen om EU-svig m.v. løst ved, at der i § 289 a, stk. 1, som 2. pkt. er indsat:

”Udbetaling fra De Europæiske Fællesskabers budget m.v. omfatter også ordninger, der kun delvis er finansieret af EU-midler.”

I det omfang svig med hensyn til nationale tilskudsordninger behandles efter straffelovens § 279, der har et strafmaksimum på fængsel i 8 år, kan traktatens artikel 280, stk. 2, overtrædes, hvis ganske tilsvarende svigtilfælde over for EU straffes lavere.

3.2. Forholdet mellem særlovene og straffelovens kapitel 28

De straffebestemmelser i særlovene, der forudsætter vindingsforsæt, vedrører overtrædelser, der antagelig i alle de vigtigste tilfælde ville kunne behandles efter en af bestemmelserne i straffelovens kapitel 28 om berigelsesforbrydelser, hvis der ikke var en særlig straffehjemmel.

straffebestemmelserne, idet en modtager af hjælp efter den sociale lovgivning i dag ikke bør være omfattet af en videregående straffemulighed end andre personer i samfundet.”

³⁷ Efter denne bestemmelse skal medlemsstaterne træffe de samme foranstaltninger til bekæmpelse af svig, der skader Fællesskabets finansielle interesser, som til bekæmpelse af svig, der skader deres egne finansielle interesser.

Der opstår derfor i nogle sager, hvor der skønnes at være behov for at anvende bestemmelser med højere strafmaksimum, end særlovene har, spørgsmål om, hvorvidt straffelovens bestemmelser – primært dens § 279 om bedrageri – kan anvendes i stedet.

For den del af lovgivningen, der udtrykkeligt nævner muligheden for højere straf efter den øvrige lovgivning, er bestemmelserne i straffelovens berigelseskapitel klart anvendelige, når gerningsindholdet er opfyldt.

For skattesvigs og smugleris vedkommende er disse kriminalitetsformer allerede omfattet af straffelovens § 289. Det samme gælder for momssvig efter 2000-ændringen. Særligt vedrørende skattesvig bemærkes, at dette før 1946-skatteloven straffedes som bedrageri, men at skattelovgivningens bestemmelser derefter ansås for udtømmende³⁸.

I det omfang, særlovgivningen indeholder regler med et strafmaksimum på fængsel i 4 år, er anvendelsesområdet for f.eks. straffelovens § 279 i praksis meget begrænset, selv om bestemmelserne ud fra en konkret fortolkning af særloven anses for anvendelig. Dette gør sig f.eks. gældende for lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger for landbrugsvarer m.v. (bemyndigelsesloven).

I forbindelse med gennemførslen af nogle særlove er forholdet til straffelovens berigelseskapitel udtrykkeligt nævnt.

I bemærkningerne til forslaget til § 34 i lov nr. 437 af 19/11 1950 om omsætningsafgift af forskellige varer m.v., der svarer til den nugældende momslovs § 81, nævnes³⁹, at en del overtrædelser minder meget om underslæb og bør kunne straffes med frihedsstraf. Der er ikke taget stilling til, om lovens straffebestemmelse skulle udelukke anvendelsen af straffeloven. Som det fremgår af de i bilag 1 under V nævnte domme, er der blevet straffet for bedrageri i stedet, hvis betingelserne herfor har været opfyldt.

Det er på de øvrige afgiftsområder tvivlsomt, hvornår bedrageribestemmelsen kan bruges. I forbindelse med registreringsafgiftsloven er bedrageribestemmelsen blevet brugt, jfr. bilag 1 dom VI.1. Det er naturligvis en forudsætning, at gerningsindholdet i bedrageribestemmelsen er opfyldt, hvilket f.eks. ikke var tilfældet ved den sag vedrørende olieafgiftsloven, der er nævnt i bilag 1 som dom III.1. Vedrørende spiritusafgiftsloven har der været sager, hvor domstolene konkret har afvist at anvende bedrageribestem-

³⁸ Jfr. Hurwitz, Den danske kriminalret, Speciel del, s. 465.

³⁹ RT 1950/51 A 3506.

melsen⁴⁰, mens bestemmelsen er blevet anvendt i sager, der kunne karakteriseres som kreditbedrageri, ligesom der i nogle forhold er blevet dømt for skyldnersvig⁴¹. Det var især på baggrund af disse sager, at Statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet foreslog en forenkling af de strafferetlige regler vedrørende kreditbesvigelser med hensyn til afgiftskreditter. Statsadvokatens forslag er behandlet i betænkning nr. 932/1981 om straffebestemmelser i skatte-, afgifts- og tilskudslovgivningen⁴², og arbejdsgruppen foreslog den i afsnit 2.2 omtalte § 289, stk. 2, om kreditbesvigelser.

I udvalgsbetænkningen vedrørende ATP-loven nævnes⁴³, at lovforslaget er ændret således, at der ikke længere henvises til strengere straffebestemmelser uden for ATP-loven, og at ATP-lovens straffebestemmelse derfor gør udtømmende op med strafansvaret.

I bemærkningerne til kildeskattelovens § 74⁴⁴ nævnes, at forholdet muligvis kunne henføres under straffelovens § 278 om underslæb, hvis den indeholdelsespligtige forbruger indeholdte beløb for derved at skaffe sig uberettiget vinding, men at man fandt det rigtigt, at sådanne forhold blev straffet efter kildeskatteloven. Forholdet i den i bilag 1 nævnte dom IV.1, der vedrørte et beløb på ca. 6,6 mio. kr., ville således ikke kunne straffes efter andre straffebestemmelser end kildeskattelovens.

Det er u hensigtsmæssigt, at der kan være tvivl om, hvornår straffelovens berigelsesforbrydelsesregler er anvendelige i stedet for særlovgivningens straffebestemmelse.

Det synes heller ikke at kunne begrundes i indholdet af de regulerede områder, at den strafferetlige regulering er så uensartet. Nogle særlovsovertrædelser har fået deres egen overbygning i straffelovens kapitel 28 (§ 289 med et strafmaksimum på fængsel i 4 år). Ved andre særlovsovertrædelser kan straffelovens kapitel 28 altid anvendes. Atter andre særlovsovertrædelser kan kun i særlige tilfælde henføres til en bestemmelse i dette kapitel (med et strafmaksimum efter § 286, stk. 2, på fængsel i 8 år). Og endelig kan nogle særlovsovertrædelser kun straffes efter særlovgivningen (typisk med et strafmaksimum på 2 år).

⁴⁰ Jfr. som eksempler de i betænkning nr. 932/1981 om straffebestemmelser i skatte-, afgifts- og tilskudslovgivningen, s. 171 f., nævnte byretsdomme.

⁴¹ Jfr. de sm. st., s. 200 ff., nævnte domme. Den nævnte landsretsdom er trykt, jfr. UfR 1977.609 Ø.

⁴² Jfr. betænkningen, s. 191 ff.

⁴³ FT 1963/64 B 285.

⁴⁴ FT 1966/67 A 271 f.

Udvalget finder, at beskyttelsen af offentlige midler bør gøres mere ensartet, således at særligt grove sager behandles efter en fælles straffebestemmelse i straffeloven. Dette vil også gøre det strafferetlige område mere overskueligt end det nugældende system, hvor det i mange tilfælde er uvist, om de strengere bestemmelser i straffeloven kan anvendes, eller om der er tale om en ren særlovsovertrædelse.

Som konsekvens af en sådan regulering vil de øvrige bestemmelser i straffelovens kapitel 28 herefter ikke være anvendelige på de særlovsovertrædelser, der omfattes af den nye bestemmelse. Anvendelsesområdet for de øvrige bestemmelser i kapitel 28 vil således være kriminalitet, f.eks. skyldnersvig og visse former for kreditbesvigelser, der ikke er dækket af særlovens regulering. Som eksempel herpå kan nævnes selskabstømningsagerne.

Der henvises til afsnit 3.6 vedrørende overgangsproblemer i forbindelse med en ændret regulering.

3.3. Særlige problemstillinger

3.3.1. Afgiftslove contra straffelovens § 289

I forbindelse med overgangen i henhold til Maastricht-traktaten til det indre marked i 1993 er anvendelsesområdet for straffelovens § 289 blevet ændret. Det indre marked har bl.a. medført, at en række punktafgifter – herunder tobaks- og spiritusafgift uden for de særlige regler for rejsende – ikke længere behandles efter toldlovens regler om smugleri, men efter de særlige afgiftslove. Told- og skattestyrelsen har den 10/2 1999 udsendt en cirkulæreskrivelse herom til toldcentrene med vejledning om den retlige subsumtion i sager om indførsel af cigaretter og spiritus uden overholdelse af de regler om angivelse eller anmeldelse, der gælder for disse varer.

Konsekvensen af denne ændring er, at ”indsmugling” af varer hidrørende fra et EU-land fra et andet EU-toldområde til dansk toldområde med hensyn til punktafgifter ikke længere reguleres af toldloven med dens overbygning i straffelovens § 289 med et strafmaksimum på fængsel i 4 år. Forholdene bedømmes i stedet efter de aktuelle punktafgiftslove, der har strafmaksima på fængsel i 2 år⁴⁵.

⁴⁵ Som eksempel kan nævnes Københavns byrets dom af 8/6 1999, hvor retten i et af forholdene, hvor retten ikke fandt det bevist, at spiritus hidrørte fra et ikke EU-land, og derfor ikke fandt toldloven og straffelovens § 289 anvendelige, henførte forholdet under spiritusafgiftsloven.

Dette gælder dog ikke for de særregler, der efter toldlovens § 12 forpligter ”rejsende” til at angive ikke afgiftsfri indførsel. Overtrædelse af disse regler er således i grove tilfælde fortsat omfattet af straffelovens § 289. Told- og Skattestyrelsen har den 6/10 1999⁴⁶ vedrørende afgrænsningen mellem ”rejsende” i toldlovens forstand og indførsel af varer uden at følge de særlige procedurer i punktafgiftslovene oplyst følgende:

”Således som den danske særregel er udformet i Artikel 26 i Rådets direktiv 92/12/EØF af 25. februar 1992 om den generelle ordning for punktafgiftspligtige varer, om oplægning og afsætning heraf samt om kontrol hermed, senest forlænget ved Rådets Direktiv 96/99/EF af 30. december 1996, Artikel 1, hvorefter Danmark kan indføre kvantitative begrænsninger for de mængder af f.eks. spiritus, som rejsende medfører til privat forbrug, er det Told- og Skattestyrelsens opfattelse, at store mængder spiritus, som ikke er rejsegods, og som ikke er til privat forbrug, er omfattet af de normale regler i direktivet om anmeldelse og sikkerhedsstillelse, som er indarbejdet i blandt andet § 18 i spiritusafgiftsloven, idet der er tale om erhvervsmæssig indførsel, uanset der ikke er tale om lovlig erhvervsvirksomhed.”

Der er ikke i forbindelse med ændringerne af punktafgiftslove, der regulerer de særlige anmeldelsessystemer for leverancerne og kravene omkring ledsagedokumenter, i bemærkningerne til lovforslagene anført noget om de strafmæssige og processuelle konsekvenser af den nye lovregulering i forbindelse med overgangen til det indre marked. Ændringerne betød ikke alene, at strafmaksimum for overtrædelser blev 2 år efter punktafgiftslovene mod tidligere 4 år efter straffelovens § 289, men som konsekvens deraf også, at det ikke længere var muligt at anvende reglerne om agenter, jfr. retsplejelovens § 754 a, og om indgreb i meddelelseshemmeligheden, jfr. retsplejelovens § 781, ved smugleri inden for EU, da disse bestemmelser i retsplejeloven begge indeholder en henvisning til straffelovens § 289, men ikke til punktafgiftslovene⁴⁷.

For så vidt angår overtrædelser, der fortsat henhører under toldloven, må det på baggrund af Justitsministeriets bemærkninger i det seneste lovforslag om forholdet mellem den nye § 289 a og særlovsbestemmelser, jfr. afsnit 2.3, antages, at mindre grove forhold fortsat skal bedømmes efter toldloven. Det fremgår endvidere af lovforslaget⁴⁸, at bestemmelsen om indsmugling i

⁴⁶ I forbindelse med dels en generel forespørgsel fra Statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet om afgrænsningen mellem toldlovens regler om rejsende og punktafgiftslovene, dels en forelæggelse af en konkret straffesag vedrørende spiritusafgiftsloven.

⁴⁷ Det er i praksis vanskeligt i disse sager at afklare, hvilke indgreb der er anvendelige, idet man ofte først ret sent i efterforskningsforløbet får klarhed over, hvad der er varens oprindelsesland.

⁴⁸ FT 1999/2000 A 216, lovforslagets s. 53.

straffelovens § 289, 2. pkt., fortsat skal anvendes i sager om indsmugling. Den nye § 289 a vil derfor (da toldloven allerede indeholder bestemmelse om selskabsansvar) primært få betydning med hensyn til hæleriansvar for selskaber⁴⁹ i forbindelse med udbytte fra indsmugling.

3.3.2. EU-tilskud og nationale tilskud

Inden for tilskudsområdet findes tilskud, der er en blanding af EU-tilskud og nationale tilskud.

Som nævnt i afsnit 2.3 indeholder § 289 a, stk. 1, 2. pkt, en udtrykkelig bestemmelse om, at blandede tilskud behandles efter § 289 a. Dette svarer til særlovgivningen på de aktuelle områder, der ikke sonderer mellem en ”national tilskudsdel” og en ”EU-tilskudsdel”.

Med hensyn til anvendelsen af § 289 a er det en konsekvens af formuleringen, at den pågældende skal have forset til, at der – helt eller delvis – er tale om EU-relaterede midler. Dette kan, som tilskudsområdet administreres i dag, give anledning til bevismæssige problemer.

Som eksempel på, at en hel eller delvis finansiering fra EU kan være svært gennemskuelig, kan nævnes gennemførelsen af det såkaldte bjergdirektiv – Rådets direktiv 98/9/EF af 20/1 1998 om listen over ugunstigt stillede landbrugsområder i henhold til forordning (EF) nr. 950/97 (Danmark) – i Danmark i form af tilskud til jordbrugere på visse småøer – ø-støtte.

Bjergdirektivet er gennemført ved bekendtgørelse nr. 578 af 6/8 1998 om tilskud til jordbrugere på visse småøer. Formålet er at bevare jordbrugsvirksomhed på de udpegede øer, som omfatter Samsø, Læsø og Fanø samt 27 småøer under Sømmenslutningen af Danske Småøer. Ordningen gør det muligt for jordbrugere på disse øer at opnå et udligningstilskud til kompensation for de højere produktions- og transportomkostninger på grund af varige, naturbetingede og geografiske ulemper. Støtten udgør et årligt udligningstilskud, der beregnes på grundlag af dels det støtteberettigede areal på bedriften, dels antal storkreaturenheder på bedriften.

Støtteordningen medfinansieres af EUGFL, Udviklingssektionen, og er dermed en del af Fællesskabets landbrugsstrukturpolitik. Retsgrundlaget er Rådets forordning (EF) nr. 950/97 af 20/5 1997 om forbedring af landbrugsstrukturens effektivitet. Forordningen er et led i gennemførelsen af den fælles landbrugspolitik, der er anført i traktatens artikel 39, stk. 1, litra a) og b),

⁴⁹ Jfr. afsnit 2.3 om selskabsansvaret på dette område.

jfr. nu TEF artikel 33, stk. 1, litra a) og b). Rammerne for støttebeløbet fremgår af forordningens artikel 17-19. Medfinansieringen udgør 25 % af støttebeløbet, jfr. Kommissionens forordning (EF) nr. 1282/94 af 2/6 1994.

Pengene udbetales af Strukturdirektoratet. I forbindelse med indgivelse af støtteansøgningen bliver ansøgeren ikke gjort opmærksom på, hvordan støtten nærmere er finansieret. I ansøgningskemaet henvises der i overskriften alene til den danske bekendtgørelse på området.

I vejledningen kommer forholdet heller ikke direkte frem. Indirekte vil man på sidste side i vejledningen kunne få en fornemmelse af, at EU er indblandet. Her henvises der til en række forordninger som retsgrundlag for tilskudsordningen. Hvis man læser bekendtgørelsen for ordningen, vil man tillige i fodnoten kunne læse, at der er tale om gennemførelsen af et direktiv. Det vil variere, hvem der læser hvad. Landmanden har ikke nødvendigvis selv læst vejledningen. Sådanne vejledninger og ansøgninger læses og udfyldes i vidt omfang af landbrugskonsulenter.

Ved udbetalingen sker der ikke en specifikation af beløbet i en EU-del og i en national del.

De problemer, en sådan ordning kan give anledning til med hensyn til, hvad der er forsæt til, vil kunne opstå tilsvarende ved rene EU-tilskud.

Udvalget finder, at det af hensyn til anvendelsen af straffelovens § 289 a vil være hensigtsmæssigt, at det klart fremgår af den ansøgning, der underskrives på, at der (helt eller delvis) er tale om EU-tilskud.

Ud over de forsætsmæssige problemer er forskellen mellem den strafferetlige beskyttelse af nationale midler og EU-midler blevet særligt markant på tilskudsområdet med vedtagelsen af § 289 a.

Situationen kan f.eks. være den, at hvis EU finansierer 25 % af et tilskud og Danmark 75 %, vil forholdet – hvis der er det fornødne forsæt – være omfattet af § 289 a med dens strafmaksimum på fængsel i 4 år og dens særlige bestemmelse i stk. 2 om uberettiget anvendelse af midlerne. Er der derimod tale om 100 % nationale tilskud finder disse regler ikke anvendelse.

3.3.3. Den sociale lovgivning

Udvalget har overvejet, om ydelser under den sociale lovgivning skal omfattes af den af udvalget foreslåede regulering. Overvejelserne har især vedrørt sociale ydelser i snæver forstand, dvs. ydelser til almindeligt underhold. Der er herudover en række sociale ydelser, hvor der er en mere glidende overgang til andre former for tilskud og støtte. Det gælder f.eks. ydelser til uddannelse, omskoling, forskellige persongrupperes integrering på arbejdsmarkedet osv. Denne form for tilskud findes både som rent nationale tilskud, som rene EU-tilskud og som blandede tilskud (ofte med 50 % i EU-støtte). Sådanne tilskud – der i hvert fald på området for hel eller delvis EU-støtte vil være omfattet af EU-svignskonventionen og dens krav til straffebestemmelser – giver ikke anledning til overvejelser, der adskiller sig fra det øvrige tilskudsområde.

Udvalget finder derimod, at de sociale ydelser, der ydes til almindeligt underhold, har en anden karakter end de tilskudsordninger, der ikke har karakter af ydelser til dækning af leveomkostninger o.l. Uanset der er tale om offentlige tilskudsmidler, bør det derfor overvejes, om sociale ydelser af denne type skal holdes uden for tilskudsbegrebet i den foreslåede regulering. Udvalget er ikke bekendt med, at der findes EU-støtte af denne art.

Som nævnt i afsnit 3.1 indeholder lovgivningen vedrørende sociale ydelser typisk ingen selvstændige straffebestemmelser, og sager vedrørende sådanne ydelser behandles derfor efter straffelovens regler.

Såfremt den strafferetlige regulering vedrørende nationale midler begrænses til en overbygningsmodel, der kræver 1 år og 6 måneders eller 2 års fængsel i den underliggende lovgivning, vil de sociale ydelser allerede på grund af dette krav ikke blive omfattet.

Såfremt der indføres en bestemmelse, hvorefter både EU-midler og nationale midler undergives samme regulering, vil det give en mere helstøbt regulering, at alle offentlige midler omfattes, dvs. også den sociale lovgivning.

Hvis et strafmaksimum på fængsel i 4 år vælges, vil det adskille sig væsentligt fra det strafmaksimum på fængsel i 8 år, der gælder efter bedrageribestemmelsen, der i dag kan anvendes på forholdene. På den anden side tyder de foreliggende trykte domme, jfr. bilag 1 pkt. VIII, ikke på, at der er behov for et højt strafmaksimum på netop dette område. Der er typisk tale om bedragerier, som bedømmes efter straffelovens § 285, der har et strafmaksimum på fængsel i 1 år og 6 måneder.

Der henvises til de nærmere bemærkninger i afsnit 3.5 om reguleringens form.

3.3.4. Vildfarelse og efterfølgende vindingsforsæt ved nationale midler

EU-svigskonventionen indeholder på to områder krav om en strafferetlig beskyttelse mod EU-svig, der er mere vidtgående end den generelle danske regulering på svigsområdet, og som derfor giver anledning til at overveje, om der er behov for en tilsvarende regulering vedrørende nationale midler.

For det første stilles der, hvilket også er kommet til udtryk i § 289 a, stk. 1, ikke krav om, at den myndighed, der skal betales til eller udbetales fra, befinder sig i en bestemmende vildfarelse. Det centrale i bestemmelsen er således en absolut beskyttelse af EU-midlerne.

Som det fremgår af bilag 3, harmonerer den foreslåede regel med den almindelige strafferetlige regulering i særlovene. Reglen går derimod videre end bedrageribestemmelsen i straffeloven, idet denne bestemmelse kræver en bestemmende vildfarelse. Bedrageribestemmelsen anvendes bl.a. på overtrædelser af lovgivningen om sociale ydelser, ligesom den anvendes på EU-ydelser, der ikke (udtømmende) er reguleret i særlove, jfr. eksempelvis lov nr. 335 af 1/5 1996 om administration af tilskud fra Den Europæiske Socialfond⁵⁰ og hovedparten af de i bilag 3, afsnit II, nævnte love på Fødevarerministeriets område. Bedrageribestemmelsen suppleres på dette område af reglerne i straffelovens §§ 162-163 om urigtige erklæringer til offentlige myndigheder, der har et strafmaksimum på fængsel i 4 måneder.

Det kan på denne baggrund overvejes, om svig med nationale midler bør behandles på samme måde som svig med EU-midler, således at al svig med offentlige midler behandles efter svigsregler, der ikke kræver en bestemmende vildfarelse.

For det andet kriminaliserer § 289 a, stk. 2, den efterfølgende forsætlige uretmæssige anvendelse af de af stk. 1 omfattede midler.

En række love har straffebestemmelser vedrørende vilkårsovertrædelser o.l., jfr. bilag 3. Der er ikke nødvendigvis sammenfald mellem sådanne bestemmelser og § 289 a, stk. 2, idet denne også dækker uberettiget anvendelse af penge bevilget til et specifikt formål.

⁵⁰ Efter lovens § 13 straffes urigtige oplysninger m.v. med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Justitsministeriet nævner problemstillingen i lovforslaget⁵¹:

”Justitsministeriet er således opmærksom på, at indførelse af en sådan bestemmelse bl.a. rejser spørgsmål om, hvorvidt nationale støtteordninger m.v. bør undergives en strafferetlig beskyttelse, der svarer til den, der foreslås med hensyn til EU-støtteordninger m.v. Gennemførelsen af en sådan udvidelse rejser imidlertid en række spørgsmål af principiel og praktisk karakter. Dette skyldes ikke mindst, at der er tale om så forskellige ordninger, at der ikke uden videre bør gælde det samme på f.eks. det erhvervsmæssige og det sociale område i relation til at anvende udbetalte midler til andre formål end dem, midlerne er givet til. Justitsministeriet har derfor ikke ment at burde stille forslag herom inden for rammerne af dette lovforslag.”

Kravet i Amsterdamtraktatens artikel 280, stk. 2, hvorefter medlemsstaterne skal træffe de samme foranstaltninger til bekæmpelse af EU-svig som af svig rettet mod nationale interesser, har primært til formål at sikre, at EU-svig ikke nedprioriteres. Der stilles således ikke direkte krav om, at der i øvrigt er en ensartet behandling, men udvalget finder, at det i almindelighed vil være velbegrunder, at der er den samme strafferetlige beskyttelse af EU-midler og nationale midler.

Ikke mindst i tilskudssituationer synes det, hvis der er tale om ensartede tilskudstyper, vanskeligt at begrunde, at en senere uberettiget anvendelse er reguleret i straffeloven (§ 289 a, stk. 2), når blot en mindre del af et tilskud er EU-finansieret, men ikke, når der er tale om et rent nationalt tilskud.

Dertil kommer, at tilskudsområdet – både for EU-tilskud og for nationale tilskud – er meget omfattende og er et område, der konstant ændres ud fra vurderinger af behovet på forskellige områder. Dette vil måske på lidt længere sigt også betyde, at der kan ske ændringer i, om Danmark eller EU finansierer et tilskud.

Mange p.t. rent nationale tilskudsordninger kan sidestilles med de forskellige tilskudsordninger, der helt eller delvist betales med EU-midler. Der henvises til oversigten over aktuel lovgivning i bilag 2. Udvalget finder, at sådanne tilskud strafferetligt bør behandles på samme måde som de tilskud, der er omfattet af § 289 a. Udvalget finder således generelt, at der bør være en ensartet strafferetlig regulering af forhold, der kan sidestilles, og at det ved vurderingen heraf ikke bør tillægges vægt, om der er tale om EU-midler eller nationale midler.

⁵¹ Lovforslagets s. 15.

EU-svigskonventionen omfatter ikke umiddelbart tilskud til egentligt privatforbrug⁵², og udvalget finder, at der inden for den sociale lovgivning er områder, som det især kan overvejes at behandle strafferetligt forskelligt fra øvrige tilskudsområder, da de er af en anden karakter. Der henvises til afsnit 3.3.3 vedrørende den sociale lovgivning og afsnit 3.5.2 om udvalgets overvejelser vedrørende sociale ydelser.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.5 vedrørende en udvidet regulering.

3.4. Reguleringens form ved grove overtrædelser på skatte-, told-, afgifts- og tilskudsområdet

Udvalget finder, at de grove overtrædelser på skatte-, told-, afgifts- og tilskudsområdet skal reguleres i straffeloven, og at denne regulering skal ske i en fælles lovbestemmelse. En sådan ændring vil give en ensartet strafferetlig beskyttelse af offentlige midler. Ændringen vil endvidere kunne medvirke til en forenkling af sager om grove overtrædelser af den omfattede lovgivning, idet det ikke ved de særlovsovertrædelser, som i dag i visse tilfælde kan henføres under straffelovens § 279, vil være nødvendigt at føre bevis for, at betingelserne herfor er opfyldt⁵³.

En regulering kan ske på mange forskellige måder. Som basismodeller, der (med forskellige variationer) regulerer grove overtrædelser i straffeloven, kan især fremhæves de nedenfor nævnte to basismodeller.

3.4.1. Basismodel 1

Der indsættes en henvisning i straffelovens § 289 til alle særlove, hvor der ønskes en overbygning i straffeloven.

Dette kan kombineres med, at straffelovens § 289 tillige omfatter den grove EU-svig, således at straffelovens § 289 a for så vidt angår grove forhold henviser til § 289.

Det er den model, der er brugt i dag i straffelovens § 289, og som også blev foreslået i betænkning nr. 932/1981 om straffebestemmelser i skatte-, afgifts- og tilskudslovgivningen, jfr. afsnit 2.2.

⁵² Jfr. også den i afsnit 2.4.3 anførte finske straffelovs kap. 2 § 9, hvorefter økonomisk støtte til privat konsumtion holdes uden for reguleringen.

⁵³ Jfr. Justitsministeriets tilsvarende betragtninger i det seneste lovforslag (s. 7) vedrørende udvidelsen af straffelovens § 289 med momssvig.

Det er også den model, der er valgt ved den sidste ændring af § 289, hvor grov momssvig er medtaget, jfr. afsnit 2.3.

Udvalget finder, at denne løsningsmodel er mindre egnet, når der er tale om mange love. I hvert fald vil bestemmelsen fremstå som endnu mere afvigende fra straffelovens øvrige bestemmelser, hvis størstedelen af de i bilag 2 nævnte love skal opremses. Dertil kommer, at straffeloven må ændres, når særlovene ændres, hvilket som nævnt af Politimesterforeningen i høringen over 1981-betænkningen, jfr. afsnit 2.2, er uhensigtsmæssigt. Dette synspunkt støttes af, at henvisningen i straffelovens § 289 til toldlovens straffebestemmelse var forkert i over 20 år.

Betænkningens forslag var kombineret med et forslag om, at de omfattede særlove tillige skulle henvise til straffelovens bestemmelser. Der er i dag en sådan krydshenvisning i toldloven, men ikke i skattekontrolløven, og der er ikke ved den seneste ændring af § 289 indsat en sådan henvisningsbestemmelse i momsloven.

3.4.2. Basismodel 2

Straffelovens § 289 ændres således, at der i straffelovens § 289 indsættes en henvisning til ”skatte-, told-, afgifts- eller tilskudslovgivningen”.

Denne model harmonerer bedre med straffelovens nuværende udformning. Der er enighed i udvalget om, at en basismodel af denne type bør foretrækkes, og at reguleringen af EU-svig med fordel kan ske i en form, hvor grov EU-svig er omfattet af samme straffebestemmelse som tilsvarende nationalt svig.

Der er endvidere enighed i udvalget om, at henvisningen til grove overtrædelser af skatte-, told-, afgifts- og tilskudslovgivningen skal suppleres med et formuleret krav om vindingforsæt for at markere, at andre typer overtrædelser, der f.eks. på grund af afledte skadevirkninger må betragtes som grove, ikke er omfattet.

Modellen kan udformes således, at den ikke kræver en henvisning i særlovene.

Denne model kan også udformes således, at den kun finder anvendelse, såfremt der i særloven er indsat en henvisning til, at straffelovens § 289 finder anvendelse på grove forhold.

Modellen kan kombineres med, at straffelovens § 289 tillige omfatter den grove EU-svig, således at bestemmelsen herom i straffelovens § 289 a for så vidt angår grove forhold henviser til § 289.

Endelig kan modellen udformes således, at bestemmelsen kun skal anvendes, hvis særloven indeholder et strafmaksimum på mindst f.eks. 1 år og 6 måneders eller 2 års fængsel. I sidstnævnte tilfælde må der tillige tages stilling til de bestemmelser, der indeholder en mere generel henvisning til straffeloven, og hvor bedrageribestemmelsen anvendes i dag.

Den model, der kræver en henvisningsbestemmelse i særlovene, svarer modelmæssigt til Politimesterforeningens forslag i forbindelse med høringen over betænkning nr. 932/1981 om straffebestemmelser i skatte-, afgifts- og tilskudslovgivningen, jfr. afsnit 2.2. Politimesterforeningen foreslog, at det udtrykkeligt blev nævnt i straffelovsbestemmelsen, at der skulle være en henvisning til denne i særloven.

Den model, hvor der ikke stilles krav om en henvisning i særlovene, svarer modelmæssigt til statsadvokaternes forslag i forbindelse med høringen over betænkning nr. 932/1981 om straffebestemmelser i skatte-, afgifts- og tilskudslovgivningen, jfr. afsnit 2.2.

Begge modeller kræver stillingtagen til spørgsmålet om, hvorvidt bedrageribestemmelsen fortsat skal anvendes ved de særlovsovertrædelser, der alene henviser til straffeloven, eller som henviser til denne uden for bøde- eller bøde/hæfte-området. Der henvises til afsnit 3.6 vedrørende dette spørgsmål.

Som nævnt finder udvalget, at basismodel 2 bør foretrækkes, dvs. at bestemmelsen bør udvides til at omfatte ”skatte-, told-, afgifts- og tilskudslovgivningen”. Udvalget finder, at § 289 også bør omfatte den kvalificerede EU-svig, hvilket harmonerer med, at indsmugling, hvor overtrædelser vedrører rene EU-indtægter, også efter Justitsministeriets lovforslag i grove tilfælde skal behandles efter straffelovens § 289 og ikke efter § 289 a.

Der har været forskellig opfattelse blandt udvalgets medlemmer med hensyn til, om det er nødvendigt at kræve en henvisning i den underliggende lovgivning.

For en henvisning taler, at der i forbindelse med gennemførelsen på de enkelte områder tages stilling til, om der ønskes mulighed for at kunne straffe efter den kvalificerede bestemmelse, samt at der ikke kan opstå tvivl om,

hvilke særlove der er omfattet. Denne model giver derfor den største sikkerhed for, at anvendelsen af straffelovsbestemmelsen forudsætter, at der har været en kritisk gennemgang af behovet inden for det aktuelle særlovsområde.

Det er også den model, som i højest grad imødekommer kravet om, at borgerne skal kunne få en præcis og lettilgængelig information om de eksisterende straffemuligheder.

Mod en henvisning taler, at skatter, told, afgifter og offentlige tilskud er kendte økonomiske begreber, og at ønsket om en ensartet regulering i grove sager inden for dette område taler for, at reguleringen sker generelt og samtidigt og ikke afhænger af, hvornår en gennemgang af særlovene med henblik på at foretage ændringer af straffebestemmelserne foretages. Sikkerheden for, at der kun sker en regulering af områder, hvor det i forvejen har været vurderet, at en længere fængselsstraf kunne være aktuel, kan sikres ved, at overbygningen betinges af, at der er tale om en overbygning på straffebestemmelser, der allerede indeholder fængsel i 1 år og 6 måneder eller 2 år⁵⁴, jfr. afsnit 3.7.3 om særlovenes straffebestemmelser, således at der kun laves overbygning til bestemmelser, hvor der allerede kan idømmes en mere langvarig fængselsstraf.

Med den udvikling, der har været i grov kriminalitet rettet mod offentlige midler, er det vanskeligt at forudsige, hvilken lovgivning kriminaliteten fremover vil rette sig mod. En gennemgang af særlovgivningen vil formentlig enten resultere i, at alle særlovene får en henvisning, eller i, at behovet kun vurderes ud fra den på gennemgangstidspunktet kendte kriminalitet.

Der kan i den forbindelse henvises til ligheden med straffelovens § 196 om den, der ”under skærpende omstændigheder i strid med miljølovgivningen” på bredt angivne måder skader miljøet eller fremkalder nærliggende fare derfor. Der kan også henvises til, at muligheden i dag for nogle gange at henføre særlovsforhold under f.eks. bedrageribestemmelsen i langt højere grad vanskeliggør kendskabet til straffesystemet. Det er ikke anført i f.eks. momsloven og spiritusafgiftsloven, at visse former for overtrædelser bedømmes efter straffelovens § 279.

⁵⁴ Med hensyn til klarheden af beskrivelsen af gerningsindholdet i den underliggende lovgivning, der førte til en begrænsning i de medtagne love i arbejdsgruppens forslag til omfanget af en straffelovens § 289 a i betænkning nr. 932/1981 om straffebestemmelser i skatte-, afgifts- og tilskudslovgivningen, må tvivl om gerningsindholdet reguleres gennem tiltalepraksis eller domstolenes afgørelser. Straffebestemmelserne er i øvrigt løbende blevet tilpasset modelforslaget i betænkningen, jfr. dennes s. 220.

Straffelovens § 289 a om EU-svig, jfr. afsnit 2.3, forudsætter heller ikke, at de mange omfattede særlovgivninger henviser til denne bestemmelse, selv om der er en overlappning, men med forskellige strafmaksima. På den anden side adskiller bestemmelsen sig fra den her foreslåede bestemmelse ved, at § 289 a har et selvstændigt formuleret gerningsindhold.

Udvalget har på baggrund af disse forskellige hensyn valgt at foreslå,

at der skal være en henvisningsbestemmelse i den underliggende lovgivning,

at reguleringen i den aktuelle særlovgivning i hvert fald på Skatteministeriets og Fødevareministeriets områder gennemføres samtidig med de af udvalget foreslåede ændringer af straffeloven,

at andre ministerier opfordres til snarest at gennemgå deres i denne forbindelse aktuelle lovgivning og tage stilling til, om straffebestemmelserne skal ændres,

og at der indsættes en henvisning til straffelovens § 289 på alle områder, hvor der vil kunne forekomme bedragerilignende forhold, der har et større omfang.

Udvalget forudsætter, at stillingtagen i fremtidig lovgivning sikres ved, at spørgsmålet om en eventuel henvisningsbestemmelse indgår i den almindelige lovtekniske gennemgang af lovforslag.

Udvalget finder endvidere, at straffelovens § 289 også bør kunne anvendes på selskaber i de tilfælde, hvor der er selskabsansvar i særlovgivningen, og hvor der er tale om særligt grove forhold. Udvalget foreslår imidlertid, at dette reguleres i straffeloven, og der vil derfor ikke være behov for, at dette tillige formuleres i særlovene.

Udvalget har i forbindelse hermed drøftet, om der tillige bør være selskabsansvar for overtrædelser af straffelovens § 279 om bedrageri, således at der er et ensartet selskabsansvar for overtrædelser, der er rettet mod henholdsvis private og offentlige midler. Udvalget har imidlertid valgt at begrænse dets forslag til de bestemmelser, der behandles i denne betænkning.

Vedrørende spørgsmålet om, hvilke lovændringer der vil være nødvendige, henvises til afsnit 3.6.

3.5. En fælles svigsbestemmelse vedrørende EU-midler og nationale midler

3.5.1. Udvalgets generelle overvejelser

Udvalget finder, at den nye strafferetlige regulering, der er gennemført for at Danmark kan ratificere EU-svigskonventionen, nødvendiggør en stillingtagen til, hvordan svig rettet mod nationale offentlige midler skal behandles strafferetligt fremover, jfr. afsnit 3.3.4.

Udvalget finder, at de offentlige midler – hvad enten der er tale om nationale midler eller EU-midler/blandede midler – bør have en ensartet strafferetlig beskyttelse, og at dette harmonerer bedst med Amsterdam-traktatens artikel 280, stk. 2.

Det er i den forbindelse nærliggende at overveje, om den ensartede strafferetlige beskyttelse bedst gennemføres ved, at § 289 a ændres således, at også rent nationale midler er omfattet. Såfremt dette vælges, er der endvidere spørgsmålet om, hvorvidt visse sociale ydelser skal holdes uden for en fælles bestemmelse i straffeloven.

Hvis kvalificeret EU-svig behandles efter basismodel 2, kan EU-svig i øvrigt enten blive behandlet i en særskilt straffelovsbestemmelse (som § 289 a), eller i en særlov. Der er også den mulighed, at der i alle underliggende særlove indføres de manglende straffebestemmelser. Den sidste løsning kan imidlertid kun anvendes på de områder, hvor der er en underliggende national særlovgivning, og ikke ved f.eks. tilskud direkte fra EU-organer (medmindre der er en underliggende administrationslov).

Udvalget finder, at straffelovens § 289 a med den afgrænsning til særlovgivningen, der fremgår af lovforslaget, jfr. afsnit 2.3, er en hensigtsmæssig model især henset til, at denne model bedst sikrer, at EU-midler får den strafferetlige beskyttelse, EU-svigskonventionen kræver. En regulering af svig mod rent nationale midler i samme bestemmelse vil være velegnet til at sikre, at alle offentlige midler får samme strafferetlige beskyttelse, ligesom det særlige problem med forsætskravet (forsæt med hensyn til, at der er tale om EU-midler) bortfalder ved denne reguleringsmåde.

Det særlige forsætsproblem opstår heller ikke ved anvendelsen af særlovgivningen, der ikke sonder mellem EU-midler og nationale midler. Særlovgivningen indeholder overvejende reguleringer svarende til bestemmelsens stk. 1, og der er ikke noget umiddelbart behov for at flytte særlovenes reguleringer over i straffeloven. Det foreslås derfor, at en sådan lovbestemmelse

gøres subsidiær, således at den af udvalget foreslåede straffelovens § 289 a, stk. 1, især regulerer det område, der i dag behandles efter bedrageribestemmelsen i straffeloven. En sådan regulering vil harmonere med Justitsministeriets bemærkninger i det seneste lovforslag, jfr. afsnit 2.3, om forholdet mellem den foreslåede bestemmelse og særlovene.

Udvalget har ikke herved taget stilling til, om det på længere sigt vil være en ønskværdig udvikling, at de særlovsbestemmelser, hvis gerningsindhold også er dækket af den af udvalget foreslåede straffelovens § 289 a, ophæves. En sådan udvikling vil måske være egnet til at fremme en ensartet retspraksis og administrativ praksis vedrørende svig rettet mod offentlige midler. Det vil forudsætte, at eventuelle bestemmelser om administrative bøder får en henvisning til straffelovens § 289 a.

Den nye § 289 a afviger som nævnt i afsnit 3.3.4 fra dele af særlovgivningen vedrørende nationale midler på to måder. Dels kræver bestemmelsens stk. 1 ikke en bestemmende vildfarelse, dels indeholder dens stk. 2 en bestemmelse om uberettiget anvendelse af de i stk. 1 nævnte midler.

Udvalget finder, at der heller ikke er et behov for at opretholde kravet om, at der foreligger en bestemmende vildfarelse, i relation til de strafbare forhold vedrørende nationale ydelser, der i dag behandles efter straffelovens bedrageribestemmelse eller – hvis betingelserne herfor ikke er opfyldt – efter straffelovens §§ 162-163, og som ikke omfattes af § 289 a om EU-svig. Der vil overvejende være tale om sager vedrørende sociale ydelser. Det er udvalgets opfattelse, at en ændring på dette punkt kun i få situationer reelt vil betyde en udvidelse af det strafbare område. Disse situationer er normalt dækket af straffelovens § 162 eller § 163, således at det reelle indhold af reguleringen vil være, at sager skal behandles efter en ny bestemmelse med et højere strafmaksimum.

Med hensyn til en udvidelse af § 289 a, stk. 2, om uberettiget anvendelse af de i stk. 1 nævnte midler til også at dække rent nationale tilskud finder udvalget som udgangspunkt, at der bør være en tilsvarende regulering vedrørende rent nationale midler, således at EU-midler og nationale midler ikke kun ved blandede tilskud, men generelt, behandles ens. Udvalget finder imidlertid, at dette udgangspunkt bør fraviges ved visse former for sociale ydelser, jfr. afsnit 3.5.2.

Det bemærkes, at en udvidelse af § 289 a samtidig vil betyde, at overtrædelser omfattes af § 306 om selskabsansvar. Da selskabsansvar er almindeligt i den aktuelle særlovgivning, er betydningen heraf især, at der også med hensyn til selskabsansvar for hæleri på dette område etableres en

ensartet strafferetlig beskyttelse af rent nationale midler og EU-midler/blandede midler. Særlovgivningen indeholder i almindelighed ikke hæleriregler vedrørende udbyttet fra særlovsovertrædelser⁵⁵. Den af udvalget i betænkning nr. 1371/1999 foreslåede hæleribestemmelse omfatter også særlovgivningen, men der er ikke i den betænkning taget stilling til spørgsmålet om selskabsansvar.

Der henvises til afsnit 6 vedrørende de foreslåede bestemmelser.

3.5.2. Særligt vedrørende sociale ydelser

Som nævnt i afsnit 3.5.1 finder udvalget, at straffelovens § 289 a, stk. 1, bør udvides til også at omfatte nationale ydelser. Udvalget finder ikke behov for på dette område at have særregler for sociale ydelser. I disse situationer (afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger eller fortielse af oplysninger med berigelsesforsæt) er der i gældende ret formentlig altid tale om handlinger, der er omfattet af straffelovens § 279 om bedrageri. Derfor vil lovændringen alene betyde, at forholdet i stedet henføres under den særbestemmelse, der foreslås vedrørende offentlige midler.

Inden for det sociale område, der i dag overvejende er strafferetligt reguleret i straffelovens almindelige bestemmelser, særligt dens § 279 om bedrageri, vil bestemmelsen i § 289 a, stk. 2, om uberettiget anvendelse af de i stk. 1 nævnte midler, være en ny kriminalisering⁵⁶.

Udvalget finder, at der på det sociale område er tilskud, hvor en sådan regulering vil være en for omfattende nykriminalisering. Dette gælder ikke for det sociale område generelt, hvor der findes en række tilskud, der ikke adskiller sig markant fra de typer af tilskud, der ydes af EU-midler, men kun for ydelser, der er til privatforbrug i bredere forstand. Udvalget finder, at ”ydelser til privat brug” giver en egnet afgrænsning af de ydelser, der ikke ønskes omfattet af den foreslåede regulering⁵⁷. Sådanne ydelser forekommer i dag formentlig kun som rent nationale ydelser.

⁵⁵ Visse særlove indeholder dog hælerilignende bestemmelser vedrørende varer o.l.

⁵⁶ Med hensyn til den gældende retstilstand kan henvises til lovforslaget vedrørende grov momssvig m.v., FT 1999/2000 A 216, lovforslagets s. 11, der nævner UfR 1937.1103 V, der fastslog, at brug af socialhjælp i strid med forudsætningerne ikke er underslæb. Det siges videre: ”Det må på den baggrund antages, at § 278, stk. 1, nr. 3, næppe kan finde anvendelse i tilfælde, hvor f.eks. støtte opnået på retmæssigt grundlag efterfølgende anvendes til andet formål.”

⁵⁷ Udtrykket ”privat brug” er et noget bredere begreb end ”almindeligt underhold”, der er det begreb, udvalget har anvendt i den foreslåede hæleribestemmelse, jfr. betænkning nr.

Såfremt der på specifikke områder alligevel ønskes en strafferetlig regulering heraf, bør en sådan regulering derfor foretages i den aktuelle særlov.

Der kan i den forbindelse nævnes, at den finske regulering af subventionsbedrageri undtager midler, der bevilges til privat konsumtion, og at sådanne sociale bidrag således ikke er omfattet. Det anføres i lovforslaget, at de af EU-bedragerikonventionen omfattede midler ikke er midler beregnet til privat brug.

Den anførte begrænsning i den af udvalget foreslåede nye bestemmelse (en udvidet § 289 a) kan give anledning til at overveje, om sociale ydelser i det hele skal holdes uden for den foreslåede regulering.

Hvis betingelserne i stk. 1 i den foreslåede nye bestemmelse er opfyldt (afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger eller fortieelse af oplysninger med berigelsesforsæt), er det imidlertid vanskeligt at begrunde, at sådanne offentlige ydelser skal være uden strafferetlig beskyttelse.

3.5.3. De omfattede nationale midler

De EU-midler, der er omfattet af § 289 a, er ”betaling til eller udbetaling fra De Europæiske Fællesskabers budget eller budgetter, der forvaltes af eller for De Europæiske Fællesskaber”. Det fremgår af den forklarende rapport til EU-svigskonventionen⁵⁸, at der herved tænkes på told, afgifter, tilskud og støtte.

Udvalget finder, at disse begreber bør anvendes i lovteksten, især såfremt nationale midler også bliver omfattet. Det tydeliggøres derved, at udgifter som løn eller betaling for tjenesteydelser ikke er omfattet af bestemmelsen. Udvalget finder, at sådanne ydelser bør behandles på samme måde som i privatretlige forhold, og at de således heller ikke for så vidt angår nationale betalingsforhold bør omfattes af den foreslåede regulering.

Told er altid en EU-indtægt og er således fuldt ud dækket af indholdet af § 289 a, men der findes rent nationale afgifts-, tilskuds- og støtteordninger, der ikke er omfattet af bestemmelsens ordlyd.

1371/1999 om bl.a. hæleri og anden efterfølgende medvirken. F.eks. vil tilskud til et handi-capkøretøj være omfattet af det første, men ikke af det sidste udtryk.

⁵⁸ EFT 1997 C 191/1.

I relation til en regulering er der behov for at afgrænse begrebet ”afgift”. Udvalget finder, at en passende afgrænsning vil være, at der er tale om en generel national afgift, der pålægges alle eller visse grupper efter faste kriterier, hvor afgiftssatsen er den samme for alle regulerede, og hvor pålæggelsen er fiskalt begrundet. Herved udelukkes bl.a. afgifter, der har en mere pønal karakter (f.eks. parkeringsafgifter eller afgifter, der pålægges af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen for manglende indsendelse af regnskaber⁵⁹). Endvidere udelukkes lokale afgifter (som f.eks. kloakafgifter), der har karakter af vederlag for en ydelse.

Der kan endvidere være behov for at afgrænse, hvilke former for tilskud (herunder støtte), der er omfattet. Spørgsmålet om sociale ydelser er behandlet særskilt i afsnit 3.5.2 ovenfor.

Efter udvalgets opfattelse bør det afgørende være, om der er tale om tilskud fra nationale offentlige midler til personer eller til virksomheder, der udøves på et privatretligt grundlag. Det er derimod uden betydning, om ydelsen formidles direkte fra offentlige myndigheder eller gennem et mellemled, der skal varetage det offentlige interesser i den konkrete sammenhæng. Det er imidlertid en forudsætning, at i hvert fald de overordnede tilskudskriterier er bestemt af en offentlig myndighed. F.eks. vil et ikke øremærket tilskud til en forening, der videregiver beløbet eller dele heraf som øremærket tilskud til medlemmer, ikke blive omfattet af bestemmelsen⁶⁰.

Omvendt skal midlerne være nationale, også når nationale myndigheder er direkte formidlere. Mere overordnet kan dette udtrykkes ved, at der skal være tale om midler, der figurerer på statslige, amtskommunale eller kommunale budgetter. Hvis en national myndighed f.eks. yder bistand til fordeling af en privat gave til lokale foreninger, vil sådanne midler ikke være omfattet, idet ydelsen ikke stammer fra en national myndighed.

Udvalget finder som nævnt, at den ønskede regulering mest hensigtsmæssigt kan ske i den form, at EU-midler og nationale midler reguleres i en samlet bestemmelse, der omfatter told, afgifter, tilskud og støtte. Afgiftsmotageren eller tilskudsgiveren kan for så vidt angår EU beskrives som ”De

⁵⁹ Jfr. årsregnskabslovens § 62, stk. 5 og stk. 6.

⁶⁰ Hvis f.eks. en højskole eller en forening får ikke øremærkede tilskud fra staten, men selv anvender midlerne til at give øremærkede tilskud til elever eller medlemmer, vil dette således ikke være omfattet af den foreslåede bestemmelse. Elever eller medlemmer, der giver urigtige oplysninger til højskolen eller foreningen for at opnå tilskud, vil fortsat være omfattet af de øvrige regler i straffeloven, og vil i denne situation således efter omstændighederne kunne straffes for bedrageri (straffelovens § 279) over for højskolen eller foreningen.

Europæiske Fællesskabers institutioner eller andre fællesskabsorganer” og kan for så vidt angår Danmark beskrives som ”danske myndigheder”. Som nævnt er det i denne forbindelse uden betydning, om der formidles gennem et mellemed (f.eks. en forening), der ikke kan karakteriseres som et EU-organ eller en dansk myndighed, idet det afgørende er, om der reelt er tale om afgift til eller tilskud fra et EU-organ eller en dansk myndighed.

Begrebet ”dansk myndighed” skal forstås på samme måde som ”offentlig myndighed” i straffelovens kapitel 14 og §§ 164-165. Udvalget finder imidlertid, at ”danske myndigheder” er et mere egnet udtryk i den aktuelle sammenhæng, idet den foreslåede præcisering af, at bestemmelsen omfatter told, afgifter, tilskud og støtte, efter udvalgets opfattelse for så vidt angår EU-midler bør kombineres med en angivelse af, at der er tale om ydelser til eller fra De Europæiske Fællesskabers institutioner eller andre fællesskabsorganer.

I det omfang, der opstår usikkerhed omkring, hvorvidt en ydelse skal karakteriseres som en EU-ydelse eller som en national ydelse, vil den foreslåede samlede regulering gøre, at der ikke af den grund opstår subsumptionsproblemer.

3.5.4. Ansvarssubjektet

Både straffelovens § 289 a om EU-svig og den foreslåede udvidelse af bestemmelsen til også at omfatte rent nationale midler giver anledning til overvejelser om, hvem der kan straffes efter bestemmelsen.

Udvalget finder, at de EU-organer og nationale myndigheder, hvis indtægtsmodtagelse og tilskudsudgifter bestemmelsen skal beskytte, ikke skal kunne være ansvarssubjekt, idet det ikke er tanken at kriminalisere offentlige forvaltningshandling i en straffebestemmelse af denne type. Sådanne dispositioner skal fortsat alene være undergivet de almindelige regler om virksomhed i offentlig tjeneste eller hverv samt de politiske ansvarsregler.

Offentlige myndigheders strafansvar vil i øvrigt følge det almindelige princip, der er formuleret i straffelovens § 27, stk. 2, hvorefter statslige myndigheder og kommuner alene kan straffes i anledning af overtrædelser, ”der begås ved udøvelse af virksomhed, der svarer til eller kan sidestilles med virksomhed udøvet af private”.

3.5.5. Afgrænsningen til særlovgivningen

Som nævnt i afsnit 3.5.1 finder udvalget, at også den af udvalget foreslåede nye § 289 a skal være subsidiær i forhold til særlovgivningen.

Det samspil med særlovgivningen, der ønskes reguleret, er imidlertid for kompliceret til, at dette kan løses ved en almindelig henvisning til lex specialis princippet.

Udvalget finder, at dette komplicerede samspil bedst udtrykkes ved, at det direkte formuleres i den foreslåede § 289 a, at bestemmelsen kun finder anvendelse, hvor anden lovgivning ikke indeholder en tilsvarende regulering.

Udtrykket ”tilsvarende regulering” betyder, at særlovgivningen finder anvendelse efter det almindelige lex specialis princip i det omfang, den indeholder bestemmelser, hvis gerningsindhold svarer til den foreslåede § 289 a.

Udtrykket ”tilsvarende regulering” betyder imidlertid også, at den pågældende særlov skal indeholde en fuldstændig, selvstændig straffehjemmel og ikke (udtrykkeligt eller forudsat) kun have straffebestemmelser vedrørende mindre overtrædelser, men have overladt grovere forhold til straffelovens almindelige bestemmelser. Som det fremgår af bilag 3 er det bortset fra på Skatteministeriets område en almindelig forekommende regulering, at der straffes med bøde eller bøde/hæfte ”medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning” eller ”medmindre strengere straf er forskyldt efter straffeloven”.

Sådanne henvisninger indebærer i dag bl.a., at straffelovens § 279 om bedrageri kan anvendes, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt. Udvalget er imidlertid af den opfattelse, at den foreslåede § 289 a skal anvendes fremover i stedet for § 279.

Udvalget finder derfor, at det skal tilkendegives klart i bemærkningerne til lovforslaget, at sådanne henvisningsbestemmelser på det bedragerilignende område fremover skal betragtes som en henvisning til den foreslåede straffelovens § 289 a.

Såfremt der skulle være et område, hvor en regulering som den foreslåede af helt specielle grunde ikke ønskes, vil det således kræve, at der i den aktuelle lovgivning indsættes en udtrykkelig bestemmelse om, at straffelovens § 289 a ikke finder anvendelse. En sådan henvisning vil afhængig af dens udformning også kunne have den betydning, at straffelovens § 279 heller ikke betragtes som anvendelig.

Uden for det bedragerilignende område – f.eks. ved urigtige erklæringer – vil straffelovens øvrige bestemmelser fortsat være anvendelige.

Det skal fremhæves i relation til den af udvalget foreslåede straffelovens § 289, at i de tilfælde, hvor særlovens straffebestemmelse indeholder en henvisning til anden lovgivning, og hvor grovere forhold skal bedømmes efter den foreslåede § 289 a, jfr. ovenfor, skal der ikke indsættes en henvisning til straffelovens § 289 i særloven. Anvendelsen af sidstnævnte bestemmelse vil følge den almindelige opdeling mellem straffelovens § 289 a og § 289, hvor § 289 efter udvalgets forslag er anvendelig ved grove overtrædelser af § 289 a.

Tilsvarende gælder for de love, der ikke indeholder selvstændige straffebestemmelser, og hvor overtrædelserne er omfattet af gerningsindholdet i den foreslåede § 289 a.

Uanset udvalget i øvrigt foreslår, at anvendelsen af straffelovens § 289 skal baseres på en konkret vurdering af behovet herfor, og at der skal være en henvisningsbestemmelse i særloven, vil dette således ikke være nødvendigt ved de særlove, der for alle eller grovere forholds vedkommende henviser til anden lovgivning eller til straffeloven. Da der ved udformningen af sådanne straffebestemmelser allerede er taget stilling til, at straffeloven, herunder bedrageribestemmelsen i straffelovens § 279 (der har et strafmaksimum på fængsel i 8 år), er anvendelig, er det udvalgets vurdering, at der ikke er behov for en fornyet stillingtagen i disse situationer. Om bedrageribestemmelsen eller de foreslåede straffelovens § 289 a og § 289 skal anvendes er mere et teknisk spørgsmål, når der ikke bliver tale om et højere strafmaksimum. Udvalget finder derfor, at det er tilstrækkeligt, at henvisningsbestemmelsen i disse tilfælde kun findes i den foreslåede straffelovens § 289 a, og finder i øvrigt, at denne bestemmelse skal anvendes fremover.

Anvendelsesområdet bliver således:

1. Overtrædelser, hvor der ikke er en særlov på området.
2. Overtrædelser, hvor særloven ikke indeholder straffebestemmelser.
3. Overtrædelser, hvor et tilsvarende gerningsindhold ikke er reguleret i særlovgivningen.
4. Overtrædelser, hvor gerningsindholdet er reguleret i særlovgivningen, men hvor særlovgivningen indeholder en henvisning til straffeloven eller anden lovgivning, og hvor særlovens strafferamme konkret er utilstrækkelig.

Et særligt spørgsmål er, hvordan bestemmelser om selskabsansvar indgår i reguleringen. For så vidt angår EU-svig indeholder anden protokol til EU-svignkonventionen et krav om, at der er selskabsansvar for EU-svig og hvidvask med hensyn hertil. Dette krav er kommet til udtryk i straffelovens § 306, og dette princip skal fortsat være gældende.

Den af udvalget foreslåede ændring af § 289 a indebærer tillige, at selskabsansvaret i § 306 også finder anvendelse på de overtrædelser, der med hensyn til gerningsindhold alene reguleres af § 289 a.

Derimod kan det i visse tilfælde være tvivlsomt, hvad der gælder i de situationer, hvor den af udvalget foreslåede § 289 a supplerer eksisterende gerningsindhold i særlove.

Langt den overvejende del af (muligvis alle) de aktuelle særlove, hvor et selskabsansvar kan være aktuelt, har bestemmelser om selskabsansvar. I disse tilfælde vil anvendelsen af den foreslåede straffelovens § 289 a tillige betyde, at straffelovens § 306 kan anvendes. Dette har især betydning derved, at § 306 giver mulighed for at straffe selskaber for hæleri med hensyn til § 289 a.

Såfremt den underliggende særlov ikke indeholder bestemmelse om selskabsansvar, og anvendelsen af den foreslåede straffelovens § 289 a med dens tilhørende selskabsansvar (§ 306) ikke følger af, at der er tale om EU-svig, må det bero på en konkret fortolkning, om straffelovens § 306 er anvendelig. En anvendelse af bestemmelsen vil f.eks. ikke være mulig, hvis der på området positivt er taget stilling til, at der ikke skal være selskabsansvar. Det vil i øvrigt kunne indgå som moment i fortolkningen, om der er tale om ældre eller nyere lovgivning, dvs. om straffebestemmelserne har været overvejet på et tidspunkt, hvor det indgik som et almindeligt led i de lovtekniske overvejelser at tage stilling til spørgsmålet om selskabsansvar.

Som nævnt i afsnit 3.5.1 indeholder særlovgivningen i almindelighed ikke hæleriregler vedrørende udbyttet fra særlovsovertrædelser. Der vil således på dette punkt være en forskel mellem de forhold, der kun reguleres i særlovene – eventuelt med en overbygning i straffelovens § 289 – og de forhold, der bliver omfattet af straffelovens § 289 a og § 306.

Udvalget finder imidlertid ikke, at der er behov for at foreslå ensartede regler på dette område. Såfremt der ønskes hæleriansvar for selskaber på andre områder, kan dette enten ske ved, at der i særloven indsættes bestemmelse herom, eller ved, at særlovsbestemmelser, hvis gerningsindhold er dækket af

den foreslåede straffelovens § 289 a, ophæves, således at § 289 a anvendes i stedet.

3.6. Overgangsproblemer

Som nævnt i afsnit 3.4 er der enighed i udvalget om, at straffelovens § 289 skal ændres således, at der indsættes en henvisning til ”skatte-, told-, afgifts- eller tilskudslovgivningen”, og at bestemmelsen kun skal anvendes, hvis der i lovgivningen er henvist til denne bestemmelse.

Med hensyn til den eksisterende regulering vil det derfor være nødvendigt at indsætte en henvisningsbestemmelse i skattekontrolloven og momsloven samtidig med, at straffelovens § 289 ændres, for at opretholde den gældende regulering.

Denne løsning fører til, at samtlige relevante særlove bør gennemgås med henblik på at tage stilling til, om der skal indsættes en henvisningsbestemmelse, og at en sådan bestemmelse indsættes i fremtidig lovgivning på området, hvis grove forhold ønskes omfattet af straffelovens § 289.

Som nævnt i afsnit 3.4.2 foreslår udvalget, at gennemgangen på Skatteministeriets og Fødevareministeriets område foretages, så reguleringen inden for disse områder gennemføres samtidig med den af udvalget foreslåede ændring af straffeloven, og at andre ministerier opfordres til snarest at foretage den fornødne gennemgang.

Da udvalget foreslår, at grove overtrædelser af straffelovens § 289 a skal behandles efter § 289, skal også denne bestemmelse indeholde en henvisning. Da § 289 a også vedrører områder, der ikke er reguleret i dansk lovgivning, skal formuleringen i § 289 være ”skatte-, told-, afgifts- og tilskudslovgivningen eller § 289 a”.

Som nævnt i afsnit 3.5.5 skal straffelovens § 289 a inden for det bedragerilignende område være den bestemmelse, der fremover anvendes. Dette betyder, at i særlovgivning, der enten ikke har selvstændige straffebestemmelser, eller som uden for bøde/hæfte-området henviser til ”straffeloven” eller ”anden lovgivning”, vil henvisningen i § 289 a til § 289 være tilstrækkelig henvisning. Det er således ikke nødvendigt at indsætte en henvisning til § 289 i særlove, der har valgt disse former for strafferetlig regulering.

Der henvises til bilag 4, der indeholder eksempler på tilpasning af straffebestemmelser i særlovgivningen til udvalgets forslag.

3.7. Strafferammen

Udvalget har i sine overvejelser vedrørende strafferammen taget udgangspunkt i de gældende bestemmelser i straffeloven. Udvalget har således tilstræbt en indbyrdes harmonisk regulering, men har ikke i øvrigt taget stilling til, om der er behov for at revidere strafferammerne i straffeloven. Dette spørgsmål blev behandlet af Straffelovrådet i betænkning nr. 1099/1987 om strafferammer og prøveløsladelse. En del af de foreslåede reguleringer er gennemført. Justitsministeriet har den 11/6 1999 anmodet Straffelovrådet om at foretage en samlet vurdering af strafferammerne i straffeloven og eventuelt på baggrund heraf komme med indstillinger til lovændringer.

Det bemærkes i øvrigt vedrørende udvalgets forslag, at hæftestraf ikke indgår i strafferammen, idet hæftestraffen ved lov nr. 433 af 31. maj 2000 er afskaffet med virkning fra den 1. juli 2001. Afskaffelsen af hæftestraffen er en konsekvens af lov nr. 432 af 31. maj 2000 om fuldbyrdelse af straf m.v.

Udvalget har fra Justitsministeriet modtaget en henvendelse fra Rigsadvokaten, der på foranledning af statsadvokaten for Fyn, Sydøstsjælland, Lolland, Falster og Bornholm har anmodet Justitsministeriet om, at statsadvokatens synspunkter inddrages i overvejelserne vedrørende strafferammen i straffelovens § 289. Statsadvokaten har under henvisning til en verserende sag om momsunddragelser for ca. 100 mio. kr. anført, at det kan være tvivlsomt, om et strafmaksimum på 4 år er tilstrækkeligt i de særlig grove tilfælde af momssvig. Sigtelserne i sagen har hidtil omfattet bedrageri af særlig grov beskaffenhed (hvor strafmaksimum er fængsel i 8 år).

3.7.1. Straffelovens § 289

7 af udvalgets medlemmer (Hans Henrik Brydensholt, Jørgen Christiansen, Vagn Greve, Lau Kramer, Lene Nielsen, Erik Overgaard, Henrik Rothe) har anført, at der ved valget af strafferamme må tilstræbes harmoni med de nye bestemmelser i straffeloven, ikke med bestemmelser, hvis maksima er blevet fastsat ud fra forholdene i 1920'erne. Der kan derfor henvises til, at straffelovens § 125 a om menneskesmugling, § 192 a om grove våbenforbrydelser og § 196 a om grove miljøforbrydelser fra årene 1997 og 1998 har maksimalstraffe på 4 års fængsel. Dette maksimum svarer til det nuværende for groft skattesvig, groft smugleri og groft EU-svig.

Hvis dette maksimum anvendes generelt på det her behandlede område, vil det medføre, at et stort antal forbrydelsestyper får fordoblet maksimal-

straffen fra de nuværende to år. Et mindre antal forbrydelser vil på den anden side få et lavere maksimum (4 år i stedet for 8 år).

Der findes absolut intet grundlag for at antage, at denne sidstnævnte ændring vil ændre straffebestemmelsens præventive virkning.

Det vil betyde, at nogle af de her behandlede, bedragerilignende forhold vil have en maksimalstraf, der er lavere end efter den almindelige bedrageribestemmelse. Det må anses for velbegrundet derved, at de her behandlede bedragerilignende tilfælde aldrig i praksis vil kunne få så gennemgribende skadevirkninger som de almindelige bedragerier, der kan medføre konkurs og velfærdstab for ofrene. Myndighederne har endvidere ganske andre kontrolmuligheder og -beføjelser ved de her behandlede bedragerilignende forhold end ved almindelige bedragerier. Efter forholdets realiseren har myndighederne langt mere indgribende tvangsmidler til gennemførelse af erstatningskravene end privatpersoner, som har været ofre for bedragerier. Hertil kommer udelukkelse af erhverv på en række områder, der anvendes ved siden af straffene.

Dette fører naturligt til at bevare 4 års fængsel som maksimalstraffen for dette område.

Disse medlemmer har endvidere henvist til, at der inden for dele af EU-lovgivningen tillige anvendes meget indgribende administrative sanktioner, jfr. beskrivelsen nedenfor, og at der er mulighed for tillige at idømme tillægsbøder efter straffelovens § 50, stk. 2⁶¹. Der idømmes i dag tillægsbøder ved overtrædelser af skattekontrolloven og momsloven (disse tillægsbøder udmåles som svarende til det unddragne beløb). Ved andre afgiftsunddragelser nedlægges normalt påstand om en tillægsbøde på halvdelen af det unddragne beløb. På kildeskatområdet og ved smugleri nedlægges normalt ikke påstand om tillægsbøde.

6 af udvalgets medlemmer (Mads Bryde Andersen, Preben Bialas, Susan Bramsen, Michael Clan, Alexander Houen, Flemming Kjær) foreslår, at § 289 får et strafmaksimum, der svarer til bedrageribestemmelsen.

⁶¹ Efter denne bestemmelse kan bøde idømmes som tillægsstraf til anden strafart, når tiltalte ved lovovertrædelsen har opnået eller tilsigtet at opnå økonomisk vinding for sig selv eller andre.

Dette er efter de gældende regler ensbetydende med et strafmaksimum på fængsel i 8 år, jfr. straffelovens §§ 286, stk. 2⁶². Der ligger imidlertid ikke heri en stillingtagen til, om fængsel i 8 år bør kunne idømmes, men alene en stillingtagen til, at der efter disse medlemmers opfattelse bør være harmoni mellem straffelovens § 289 og straffelovens § 279, således at beskyttelsen af private og offentlige midler generelt sidestilles. Dette er særlig velbegrunderet i de sager, der i dag kan bedømmes efter straffelovens § 279.

Disse medlemmer er ikke umiddelbart bekendt med pådømte sager, hvor et strafmaksimum på fængsel i 6 år i kombination med muligheden for under særdeles skærpene omstændigheder at gå op til fængsel i 9 år, jfr. straffelovens § 88, stk. 1, 2. pkt., ikke ville have været tilstrækkeligt.

Det virker efter disse medlemmers opfattelse ikke velbegrunderet, at en straffebestemmelse, der beskytter offentlige midler, skal være mildere end den, der i dag beskytter både private midler og i et vist omfang offentlige midler.

De store smuglerikomplekser, hvoraf der i et af komplekserne er idømt fængsel i henholdsvis 4 og 5 år til 2 tiltalte, jfr. bilag 1 dom II.1 og II.2, indicerer også, at strafmaksimum i straffelovens § 289 er ved at være udsvarende i forhold til nogle områder af nutidens kriminalitet. Muligheden for at anvende straffelovens § 88, stk. 1, 2. pkt., bør ikke have indflydelse på, at det tilstræbes at have en tilstrækkelig normalstrafferamme.

Tilsvarende gør sig gældende i sager om momskarusseller og andre store momssager. I bilag 1 dom V.1-V.4 er anført 4 afgjorte sager på området, hvor der i 3 af sagerne blev idømt fængsel i 4 år og 6 måneder og i 1 af sagerne fængsel i 4 år. I de store verserende sagskomplekser forventes tiltalen at vedrøre betydeligt højere beløb end i de anførte sager. F.eks. vedrører en af de sager, der er færdigefterforsket, momsunddragelser på ca. 100 mio. kr., hvor den hovedsigtede er sigtet for hele beløbet.

I samme forbindelse kan nævnes selskabstømningsagerne, hvor tiltalen vedrører skyldnersvig i forbindelse med, at selskaberne tømmes for beløb, der skulle være anvendt til betaling af skatter. De højeste straffe for de hovedtiltalte i disse sager er pr. marts 2000 fængsel i 6 år (samt betaling af 27,4 mio. kr. til Told- og Skattestyrelsen, Tåstrup rets dom af 27/8 1997), fængsel i 5 år (samt konfiskation af 8,8 mio. kr., Københavns byrets dom af 9/3 1999 i en straffelovens § 89-situation, skattekravet på ca. 93,4 mio. kr. udskudt til civilt søgsmål), fængsel i 7 år (samt konfiskation af 68 mio. kr.,

⁶² Straffelovrådet stillede ikke i den nævnte 1987-betænkning forslag om ændring af denne bestemmelse, men rådet skal som nævnt igen foretage en samlet vurdering af strafferammerne.

Københavns byrets dom af 11/6 1999, anket, skattekravet på ca. 320 mio. kr. udskudt til civilt søgsmål) og fængsel i 6 år (samt konfiskation af ca. 26,2 mio. kr., Kolding rets dom af 29/9 1999, anket, skattekravet på ca. 173,8 mio. kr. udskudt til civilt søgsmål).

Der bør efter disse medlemmers opfattelse ikke være forskel på strafansvaret i den situation, hvor man tilegner sig penge, der er til stede til skat, og i den situation, hvor man på grund af urigtige oplysninger i selvangivelsen ikke afkræves betaling af skat.

Vurderet ud fra, hvad der kommer til politiets kundskab, er der en stigning i antallet af sager vedrørende kriminalitet rettet mod offentlige midler, der vedrører meget store beløb, og en stigning i antallet af sager, hvor flere personer samvirker om denne kriminalitet i en mere organiseret form.

Disse medlemmer finder, at en nedkriminalisering (i form af en ændring af strafmaksimum for sager, der i dag straffes som bedrageri, hvor strafmaksimum er 8 år) – der jo netop vil have betydning for de groveste af sagerne – er et dårligt signal at udsende ikke kun til de mere professionelle kriminelle, men også til potentielle kriminelle om den alvor, hvormed Danmark ser på kriminalitet rettet mod offentlige midler. En nedkriminalisering harmonerer heller ikke med de tiltag, der tilstræbes på kontrol- og efterforskningssiden for at bekæmpe denne form for kriminalitet.

Der kan også henvises til, at tendensen i de senere år til at lave overbygninger i straffeloven til grove forhold på særlovsområdet i alle tilfælde har været udtryk for en opkriminalisering med henblik på at give de aktuelle særlovsbestemmelser en bedre strafferetlig beskyttelse. Disse medlemmer kender ingen eksempler på, at man har valgt at nedkriminalisere på prioriterede særlovsområder.

Endelig vil disse medlemmer henvise til, at det tidligere forslag i betænkning nr. 932/1981 om straffebestemmelser i skatte-, afgifts- og tilskudslovgivningen, der indeholdt et strafmaksimum på fængsel i 4 år, byggede på andre forudsætninger vedrørende kriminalitetens art og omfang end dem, der er aktuelle i dag, jfr. eksemplerne i bilag 1. Som nævnt i afsnit 2.2 blev det overvejet, om et strafmaksimum på 4 år var tilstrækkeligt, da der allerede var en dom på fængsel i 3 år (bedrageri på 1,8 mio. kr. vedrørende negativ moms). Selv om arbejdsgruppen ikke kunne udelukke, at der i praksis kunne forekomme sager om afgiftsbesvigelser, hvor der kunne blive behov for at udmåle højere straf end fængsel i 4 år, fandt den, at fængsel i 6 eller 8 år ville være for voldsom en skærpelse i forhold til den gældende retstilstand. Som det fremgår af de i bilag 1 nævnte domme, har der siden været sager ved-

rørende betydelig større beløb end de 1,8 mio. kr., den i betænkningen nævnte sag vedrørte.

Et af disse medlemmer (Susan Bramsen) har dog supplerende anført, at den foreliggende domstolspraksis vedrørende overtrædelser af EU's markedsordninger for landbrugsvarer ikke udviser behov for en strafferamme på over 4 års fængsel. Siden Danmarks indtræden i EF den 1/1 1973 er 27 sager om straf for overtrædelse af markedsordningerne indbragt for domstolene. I 9 af disse sager er der idømt frihedsstraf. I 3 af sagerne er alene rejst tiltale efter bemyndigelseslovens bestemmelser om berigelsesforsæt, der har en strafferamme på op til 4 års fængsel, i 3 sager er alene rejst tiltale efter straffeloven og i 3 efter både bemyndigelsesloven og straffeloven. Bemyndigelseslovens strafmaksimum på 4 års fængsel har i intet tilfælde været anvendt.

Desuden må EU-rettens bestemmelser om administrative sanktioner for overtrædelse af markedsordningerne antages at mindske behovet for en højere strafferamme for denne type overtrædelser. Administrative sanktioner skal anvendes, hvis det konstateres, at der er givet urigtige oplysninger i ansøgningen om støtte, hvilket er den hyppigst forekommende overtrædelse af markedsordninger, som også er strafbart efter bemyndigelsesloven.

Er overtrædelsen begået forsætligt, består den administrative sanktion typisk i udelukkelse fra at modtage støtte i en given periode. Rejses straffesag for samme overtrædelse, sker der ikke suspension af anvendelsen af den administrative sanktion, og der vil ved udmålingen af straffen skulle tages hensyn til den anvendte sanktion, jfr. princippet i straffelovens § 87. EU-rettens ubetingede forrang på dette område fremgår af artikel 6 i Rådets forordning 2988/95 om beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesse (Svigsforordningen)⁶³.

Indføres administrative sanktioner på andre områder, vil anvendelsen af den administrative sanktion i tilfælde af straffesag for den samme overtrædelse derimod skulle suspenderes, hvis sanktionen kan sidestilles med en strafferetlig sanktion. Dette fremgår ligeledes af artikel 6 i Svigsforordningen.

6 af udvalgets medlemmer (Helle Jahn, Poul Dahl Jensen, Jesper Koefoed, Lars Bo Langsted, Kaspar Linkis, Kirsten Mandrup) har anført, at der i dag på baggrund af udviklingen bør være en større tilpasning med hensyn til

⁶³ EFT L 1995 312/1.

strafferammer mellem kriminalitet rettet mod offentlige midler og kriminalitet rettet mod private midler.

Disse medlemmer finder, at et strafmaksimum på fængsel i 6 år i praksis vil udtrykke en passende harmonisering, jfr. det ovenfor anførte om den hidtidige anvendelse af straffeloven på det område, der foreslås reguleret.

Alle udvalgets medlemmer er enige om, at såfremt strafmaksimum bliver lavere end ved bedrageri, og sociale ydelser holdes uden for den foreslåede regulering, bør strafmaksimum for socialbedrageri ikke være højere end for andre nationale ydelser. Selv om socialbedragerisager typisk henføres under straffelovens § 285, kan det overvejes, om det i givet fald er tilstrækkeligt at bemærke dette i lovforslaget vedrørende den foreslåede udvidede § 289, eller om det bør anføres udtrykkeligt i straffelovens § 286. Dette sidste kan eventuelt ske ved, at der i bestemmelsens stk. 1 som 2. punktum indsættes: ”Er et socialbedrageri af særlig grov beskaffenhed, og har det medført en meget betydelig vinding, kan straffen stige til fængsel i [4] [6] år.”. I stk. 2 skal ”bedrageri” så ændres til ”bedrageri af anden art end nævnt i stk. 1, 2. pkt.”.

En regulering, hvor socialbedrageri ikke omfattes af den foreslåede udvidede straffelovens § 289 a, vil nødvendiggøre, at der tages stilling til, hvilke ydelser der skal betragtes som sociale ydelser i relation til straffelovens regulering.

Udvalget finder imidlertid, at den mest harmoniske strafferetlige regulering vil være, at socialbedragerier omfattes af den af udvalget foreslåede nye § 289 a i straffeloven, jfr. afsnit 6.2.

3.7.2. Straffelovens § 289 a

Den nye bestemmelse i straffelovens § 289 a vedrørende EU-svig har en strafferamme på ”bøde, hæfte eller fængsel indtil 4 år”. Som konsekvens af, at udvalget foreslår, at kvalificerede overtrædelser behandles efter straffelovens § 289, skal strafmaksimum i § 289 a være lavere.

Udvalget har drøftet, om strafmaksimum skal følge straffelovens § 285 vedrørende straffelovens berigelsesforbrydelser, dvs. være på fængsel i 1 år og 6 måneder, eller om det skal følge det almindelige strafmaksimum i den aktuelle særlovgivning, der er på fængsel i 2 år.

Ikke mindst hvis sociale ydelser medtages, kan det være naturligt at tilpasse bestemmelsen til straffelovens § 285, således at strafmaksimum ved den typiske overtrædelse forbliver det samme.

3.7.3. Særlovenes straffebestemmelser

Udvalget finder, at det er en naturlig konsekvens af sidestillingen mellem de traditionelle berigelsesforbrydelser og afgiftsdelikterne, at normalstrafferammerne harmoniseres. Dette kan ske enten på niveauet 1 år og 6 måneder eller på niveauet 2 år.

Eftersom de groveste afgiftsdelikter m.m., som i dag bedømmes inden for særlovenes 2 års ramme, i fremtiden skal bedømmes inden for straffelovens ramme på fængsel i enten 4, 6 eller 8 år, vil det være naturligt at overføre straffelovens normalramme på 1 år og 6 måneder til særlovene. Dette kan ske, når lovene alligevel skal ændres.

KAPITEL 4 MEDVIRKEN TIL FISKAL KRIMINALITET

4.1. Straffelovens § 23 om medvirken

Forudgående eller samtidig medvirken er kriminaliseret i straffelovens § 23. Efter denne bestemmelse omfatter straffebestemmelserne alle, der ved tilskyndelse, råd eller dåd har medvirket til gerningen. Beskrivelsen dækker både fysisk og psykisk medvirken, herunder anstiftelse.

Bestemmelsen finder anvendelse på den medvirken, der ydes før eller samtidig med gerningsindholdets realiseren, ved tilstandsforbrydelser dog frem til tilstandens ophør. Den finder anvendelse på alle strafbestemmelser, uanset om de findes i straffeloven eller i særlove.

Udgangspunktet er således, at der kan straffes for medvirken, medmindre den aktuelle straffebestemmelse er begrænset til hovedmanden eller visse former for medvirken, enten ifølge sin ordlyd eller ifølge en fortolkning, der baseres på bestemmelsens tilblivelseshistorie.

4.2. Medvirken til fiskale overtrædelser i tidligere retspraksis

Inden for det fiskale område har spørgsmålet om, hvem der kan ifalde strafansvar for medvirken, især været omtvistet i forbindelse med de forskellige bistandshandlinger, der er en forudsætning for den fiskale overtrædelse.

Der kan være egentlige lovreguleringer, der sikrer et strafansvar for medvirken i særlovssager. Eksempelvis indsattes i kildeskatteloven i 1967 bestemmelsen i § 75, nr. 1, om straf for den, der ”lader sig udbetale A-indkomst vidende om, at der ikke i indkomsten er indeholdt A-skat som påbudt”. Det siges i lovforslaget, at der er optaget en selvstændig straffebestemmelse herom under hensyn til, at det må antages at stille sig noget tvivlsomt, om denne forseelse lader sig straffe som medvirken til overtrædelse af bestemmelsen i § 74, nr. 1 (om strafansvar for at undlade at indeholde kildeskat).

Den dom, der især har givet anledning til tvivl om, hvornår der kunne dømmes for medvirken til fiskal kriminalitet, er UfR 1989.128 H. Sagen var en typisk omfakturerings sag, hvor den tiltalte havde opført et privat svømmebassin til en hovedaktionær, men havde faktureret til dennes selskaber som fradrags- og afskrivningsberettigede leverancer. Han havde endvidere fore-

taget udlodning fra sit eget selskab i form af ikke-fakturerede ydelser til sig selv og andre. Han blev tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 289 og momsloven (§ 35, stk. 1, pkt. a⁶⁴, og § 17, stk. 1⁶⁵), tilstod forholdene og blev i overensstemmelse med almindelig praksis dømt i såvel by- som landsret.

Højesteret anførte i sin afgørelse, at den tiltalte med rette var dømt i overensstemmelse med sin tilståelse for overtrædelse af momslovens § 17, stk. 1. Vedrørende skattekontrollovens § 13 siges:

”Før skattekontrollovens § 13, stk. 1, blev ændret ved lov nr. 539 af 17. december 1971 fastsattes der i bestemmelsen straf for ”den, der i svigagtig hensigt afgiver urigtige, ufuldstændige eller på anden måde vildledende oplysninger til brug ved afgørelsen af, om skattepligt påhviler ham selv eller en af ham repræsenteret person eller til brug ved skatteansættelsen eller skatteberegningen med hensyn til hans egen eller en af ham repræsenteret persons indkomst og formue”. Ved den nævnte lov ændredes bestemmelsen, således at straffehjemmelen nu omfatter ”den, der med forset til at unddrage det offentlige skat, afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til brug ved afgørelse af, om en person er undergivet skattepligt, eller til brug ved afgørelse af skatteansættelse og skatteberegning”. Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen (F.T. 1971/72 tillæg A spalte 119 ff), at den ændrede formulering bl.a. indebar en udvidelse i forhold til den tidligere lov af den personkreds, der ville kunne pådrage sig strafansvar for skattesvig. Bestemmelsen ville således – foruden hustruer, der har indtægter og formue, som beskattes hos ægtefællen – omfatte personer, der optræder på andre personers vegne, typisk advokater og revisorer, samt personer, der er ansvarlige ledere af en ”juridisk person”, f.eks. et aktieselskab. Det fremhævedes desuden i forarbejderne, at den del af skattesvigsforbrydelsen, der angår oplysninger til brug ved ansættelsen af den skattepligtige indkomst og formue eller til brug ved skatteberegningen, typisk vil blive realiseret ved indgivelse af urigtig selvangivelse.

Skattekontrollovens § 13, stk. 1, har efter sin ordlyd – ligesom den tidligere bestemmelse – et gerningsindhold, der omfatter visse former for medvirken til andres skatteunddragelse. Efter det i forarbejderne anførte må de personer, der omfattes af bestemmelsen, have bistået umiddelbart ved afgivelsen af urigtige eller vildledende oplysninger til brug for ligningsmyndighederne, typisk ved udarbejdelsen af en urigtig selvangivelse. Det må bero på en konkret vurdering, om og i hvilket omfang der med hjemmel i straffelovens § 23 kan ske en udvidelse af bestemmelsen til at gælde andre former for medvirken, og en sådan vurdering må også være afgørende for, om straffelovens § 289 kan bringes i anvendelse.”

Da der kun var sparsomme oplysninger i dommene og retsbøgerne, fandt Højesteret det tvivlsomt, om den tiltalte tillige ved omfaktureringerne havde

⁶⁴ For urigtige afgiftsangivelser på grund af den manglende fakturering.

⁶⁵ For medvirken til afgiftsunddragelse på grund af omfaktureringerne.

gjort sig skyldig i medvirken til skattesvig. Da betingelserne for at fremme sagen som tilståelsessag således ikke havde været til stede, ophævede Højesteret dommene og hjemviste sagen til fornyet behandling i byretten.

Sagen blev herefter behandlet på ny i by- og landsret, og den tiltalte blev frifundet for medvirken til såvel kundens som dennes selskabs skattesvig⁶⁶.

Uanset at dommen ikke er så vidtgående, som senere praksis og dele af teorien synes at have ment, førte den til, at medvirkensansvaret på det fiskale område kun blev anvendt på et snævert område.

Told- og Skattestyrelsen udsendte den 27/4 1990 på baggrund af dommen og en senere Vestre landsrets dom (TfS 1990.81 V, jfr. nedenfor) vedrørende sort arbejde, der henviste til dommen, en skrivelse til amtsskatteinspektorerne, hvor det bl.a. anførtes, at der ved Højesterets dom muligvis var sket en skærpelse af beviskravene i medvirkensituationer i forhold til tidligere praksis. Det henstilledes derfor, at der udvistes den nødvendige tilbageholdenhed med hensyn til at gøre strafansvar gældende for medvirken til skatteunddragelse, såfremt der var tale om en medvirken, der – i givet fald – alene var hjemlet i straffelovens § 23.

Dommen har haft stor betydning for tiltalepraksis, jfr. bl.a. Jan Pedersen i Skatte- og afgiftsstrafferet⁶⁷, hvor det anføres:

”Fjernere medvirkenshandlinger bestående i udarbejdelse af urigtig dokumentation for planlagte unddragelser er formelt omfattet af ordlyden i Strl. § 23 om medvirken. I praksis må dette dog anses som udelukket efter Højesterets dom i UfR 1989.128 H (TfS 1989.145 H), idet dommen omfatter et tilfælde, hvor den planlagte unddragelse ikke blot var åbenbar, men hvor den medvirkende samtidig oprindeligt havde tilstået sin strafbare medvirkenshandling. På grundlag af dommen tiltales den arbejdsgiver, der udbetaler ”sort løn” til ansatte, da også alene for overtrædelse af KSL § 74, stk. 1, nr. 1 om unkladelse af at indeholde kildeskat og ikke tilige for medvirken til den ansattes senere skattesvig, jfr. TfS 1990.81 V og TfS 1992.40 Ø. Denne tiltalebegrænsning kan forekomme overraskende, når det tages i betragtning, at lønniveauet ved udbetaling af ”sort løn” netop fremkommer ud fra den forudsætning, at arbejdstageren ikke agter at selvangive sin lønindtægt. I det mindste burde der således være grundlag for et sandsynlighedsforsæt.”

Som relevante eksempler i tråd med den nævnte UfR 1989.128 H, der dog ikke vedrører omfakturering, men vedrører henholdsvis fakturaer med

⁶⁶ Jfr. TfS 1990.52 V.

⁶⁷ Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 1996, s. 78 f.

moms fra ikke-momspligtig virksomhed og fiktive fakturaer, kan nævnes TFS 1995.89 V og TFS 1998.317 Ø:

TFS 1995.89 V. Den tiltalte udstedte fakturaer med moms for sit arbejde som discjockey. Han blev tiltalt for overtrædelse af momslovens § 81, stk. 3, jfr. stk. 1, pkt. 2, jfr. § 52, stk. 3⁶⁸. Tiltalen vedrørte, at han havde opkrævet moms uden efterfølgende at indbetale den. Han blev dømt i byretten, der lagde til grund, at den tiltalte måtte indse, at hans uberettigede opkrævning af moms medførte, at statskassen blev unddraget moms. Landsretten tog stilling til et berigtiget anlageskrift, idet den tiltaltes manglende indbetaling af moms udgik, og sagen procederes på, at den tiltalte vidste, at momsen blev krævet tilbage af de virksomheder, han skrev regning til, og at statskassen derfor led et tab. Landsretten dømte for § 52, stk. 3, men frifandt for overtrædelse af § 81, stk. 3. Det siges herom: ”Det er ubetænkeligt at lægge til grund, at det har stået T klart, at de virksomheder, til hvem han udstedte regningerne, ville fradrage de uberettiget anførte momsbeløb i deres opgørelser over for toldvæsenet, og at statskassen herved ville blive unddraget afgift fra de pågældende virksomheder. Efter ordlyden af lovbestemmelsen i § 81, stk. 3, findes dette imidlertid ikke tilstrækkeligt til at statuere forsæt efter lovbestemmelsen, der må antages at forudsætte, at der er handlet med forsæt til personligt at undgå betaling af afgift, jf. også 2. led i bestemmelsen om uberettiget at opnå udbetalinger.”

Afgørelsen er kommenteret af Jan Pedersen⁶⁹, der anfører, at dommen bryder med tidligere praksis, hvorefter momslovens § 81, stk. 3, var anvendelig, også når der konkret ikke var afgiftspligt, og fremhæver, at der i sagen både var ulovlig vinding og tab for medkontrahenten. Kommentaren omtaler ikke den særlige medvirkensproblematik.

TFS 1998.317 Ø. En hovedaktionær og en revisor blev dømt for overtrædelse af straffelovens § 289 i forbindelse med et urigtigt selskabsregnskab, hvor 2 fiktive provisionsnotaer indgik. De 2 andre tiltalte, der havde udfærdiget de fiktive notaer blev i byretten dømt for medvirken, men blev ved Østre landsrets dom frifundet. Det siges herom i landsrettens dom: ”De tiltaltes handlinger, der ikke omfattes af beskrivelsen i skattekontrollovens § 13, findes ikke at have haft en så nær tilknytning til skatteunddragelsen, at der er tilstrækkeligt grundlag for at fastslå medvirkningsansvar i medfør af straffelovens § 23. Herefter frifindes disse tiltalte.”

⁶⁸ Momslovens § 52, stk. 3, vedrører, at der ikke ved ikke-afgiftspligtige varer må anføres afgift, og at en eventuel forkert afgiftsbetaling skal tilbagebetales. § 81, stk. 3, vedrører overtrædelser, hvor der er forsæt til afgiftsunddragelse eller uberettiget opnåelse af visse udbetalinger.

⁶⁹ I SR-SKAT 3-95, s. 204 f.

Også i sager med sort løn har den nævnte Højesteretsdom haft betydning. Tidligere dømtes for medvirken til ansattes skattesvig i tilfælde, hvor der udbetaltes sort løn⁷⁰.

TfS 1990.81 V. En vognmand var i byretten dømt i overensstemmelse med sin tilståelse bl. a. for medvirken til skattesvig i forbindelse med udbetaling af sort løn til chaufførerne. I landsretten påstod anklagemyndigheden sagen hjemvist under henvisning til Ufr 1989.128 H og til, at forholdene formentlig burde subsumeres under kildeskatteloven. Landsretten tiltrådte dette og hjemviste dommen til byretten til fornyet behandling.

TfS 1992.40 Ø. En pølsemand var bl.a. tiltalt for medvirken til skattesvig i forbindelse med udbetaling af sort løn til ansatte. Han blev dømt i byretten, men landsretten frifandt med følgende bemærkninger: ”Således som sagen foreligger oplyst, findes det overvejende betænkeligt at anse det for godt gjort, at T på en måde, der kan tilregnes ham efter straffelovens § 23, har medvirket til overtrædelse af skattekontrollovens § 13, stk. 1. T frifindes herefter for denne del af tiltalen.”

Der ses ikke i domspraksis at være taget stilling til, om skattekontrollovens § 14 kunne anvendes i nogle af situationerne. Umiddelbart dækker den oplysninger afgivet til brug for den efterfølgende kontrol, men det anføres af Jan Pedersen i Skatte- og afgiftsstrafferet⁷¹, at:

”Muligvis omfatter bestemmelsen også tilfælde, hvor kontroloplysningen er forudgående eller samtidig med skatteyderens selvangivelse, men hvor de almindelige regler om medvirkensansvar efter Strl. § 23 ikke er opfyldt. Det er dog givet, at SKL § 14, stk. 1 giver visse problemer ved dens afgrænsning til ansvaret for medvirken til skattesvig efter SKL § 13, jfr. Strl. § 23.”

Som et yderligere eksempel på medvirkensproblematikken kan nævnes TfS 1998.187 V:

TfS 1998.187 Ø. T2 var tiltalt for medvirken til T1s skatte- og moms-svig. T1 var hendes samlever og restauratør, og T2 var daglig bestyrer af og regnskabsfører for restauranten. Hun nedskrev den daglige omsætning, og T1 holdt den ikke bogførte del af omsætningen uden for sit moms- og skatteregnskab. T2 blev dømt i byretten, men frifundet i landsretten. Landsretten henviste til, at domfældelse for medvirken til skatte- og afgiftsunddragelse ifølge retspraksis som udgangspunkt forudsætter, at den pågældende har bistået umiddelbart ved indgivelse af det urigtige afgifts svar eller urigtige oplysninger til skattevæsenet.

⁷⁰ Jfr. eksempelvis Vestre landsrets dom af 21/2 1980 vedrørende en restauratør, gengivet i Statsskattedirektoratets ”Domme i skattesager rejst i henhold til skattekontrolloven V” som sag 1282.

⁷¹ Jurist- og Økonomforbundets forlag, 1996, s. 227.

Dommen er - sammen med TfS 1998.317 Ø - kommenteret af Jan Pedersen i SR-SKAT 1998 s. 190 ff. Det nævnes, at dommen viser, at en ukorrekt bogføring ikke er tilstrækkeligt til medvirkensstraf, i hvert tilfælde ikke, når regnskabsopgørelsen og selvangivelsen foretages af en anden person. Det siges om medvirkensansvaret de lege ferenda:

”Det kan konstateres, at medvirkensansvaret i skatte- og afgiftsstrafferetten er særdeles lempeligt, således at klart mislige – og klart strafværdige – forhold ikke kan rammes af et strafansvar. Herved står det skatte- og afgiftsretlige medvirkensansvar i skærende modstrid med det ganske strenge ansvar, som de skatte- og afgiftspligtige er underlagt i henseende til overtrædelser af skatte- og afgiftslovgivningens mangfoldige pligter. Som bekendt kan selv uagtsomme forglemmelser og forsømmelser udløse alvorlige bødestrafte.

Spørgsmålet om en lovmæssig revision af medvirkensansvaret er derfor fortsat – og så meget desto mere – aktuelt. Opgaven må være at skabe grundlag for et medvirkensansvar, også for fjernere medvirkenshandlinger, når den skete medvirken indebærer forsætlige udfærdigelser af urigtige bilag, bogføring etc. med viden om, at urigtighederne skal anvendes i forbindelse med en senere skatte- eller afgiftsunddragelse. Derimod er der næppe grundlag for en kriminalisering af den blotte deltagelse i en disposition, der senere udeholdes af skatte- eller afgiftsangivelsen, selv om kontrahenten ikke tilbydes faktura eller kvittering. En almindelig kriminalisering af aftagerne af ”sort arbejde”, ”måneskinsydelse”, vil givetvis have en enestående præventiv funktion, men næppe være i overensstemmelse med et flertal af befolkningens retsfølelse.”

4.3. 1999-ændringen af bl.a. skattekontrolloven og momsloven

På baggrund af den beskrevne retspraksis vedrørende medvirken til fiskal kriminalitet blev der i april 1999 fremsat lovforslag⁷² med henblik på at få en klar og entydig retstilstand, hvor medvirken var kriminaliseret.

Ved loven indsattes i 1999⁷³ bl.a. et nyt 2. pkt. i skattekontrollovens § 13, stk. 1, med følgende ordlyd:

”På samme måde straffes medvirken til skattesvig, jf. straffelovens § 23.”

Det siges i lovforslaget⁷⁴ vedrørende denne ændring bl.a., at domstolene har været tilbageholdende med at statuere medvirkensansvar for personer, hvis bistand til skattesvig ikke har haft nær tilknytning til selve afgivelsen af de urigtige oplysninger. Det siges videre:

⁷² FT 1998/99 A 5470.

⁷³ Lov nr. 388 af 2/6 1999.

⁷⁴ Lovforslaget s. 16.

”Det foreslås derfor, at der i skattekontrollovens § 13, stk. 1, indsættes en udtrykkelig henvisning til straffelovens § 23. Herved præciseres, at de almindelige medvirkensregler finder anvendelse i fuldt omfang i forbindelse med skattesvig. Bestemmelsen vil bl.a. indebære, at handlinger, der består i at udarbejde opgørelser (f.eks. om omsætning, lagerbeholdning m.v.), der senere anvendes som grundlag for angivelser overfor skattemyndighederne, vil falde inden for området for medvirken.

Det skal fremhæves, at det ikke hermed er hensigten at udelukke anvendelsen af medvirkensansvar i forhold til de øvrige straffebestemmelser i skattekontrolloven, der ikke indeholder en udtrykkelig henvisning til straffelovens § 23.”

Endvidere indsættes en ny § 13 B i skattekontrolloven med følgende ordlyd:

”§ 13 B. Den, der som led i virksomhed forsætligt udsteder en faktura med et urigtigt indhold eller udsteder anden urigtig dokumentation for levering eller aftagelse af varer eller ydelser, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år, hvis dokumentationen er egnet til at blive anvendt som grundlag for opgørelsen af den skattepligtige indkomst.

Stk. 2. Begås handlingen af grov uagtsomhed, er straffen bøde.”

Det siges i lovforslaget⁷⁵ vedrørende muligheden for i disse situationer at straffe for medvirken til skattesvig (skattekontrollovens § 13, eventuelt straffelovens § 289) under henvisning til, at overtrædelsen af § 13 B er fuldbyrdet ved udstedelsen af den urigtige dokumentation, og at det er uden betydning, om modtageren efterfølgende anvender dokumentationen til skattesvig:

”Er betingelserne for at anvende § 13 B opfyldt, forudsættes det, at der ikke samtidig bliver tale om at straffe for medvirken til skattesvig, selv om betingelserne herfor isoleret set måtte være opfyldt. Dette har bl.a. den betydning, at straffelovens § 289 i sin nugældende affattelse ikke vil kunne finde anvendelse i sådanne tilfælde.”

Der indsættes endvidere som en ny § 13 C i skattekontrolloven:

”§ 13 C. Den, der som led i virksomhed aftager varer eller ydelser på sådanne fordelagtige vilkår, at den pågældende indser, at leverandøren eller yderen ikke vil opfylde sine forpligtelser til rettidigt at selvangive vederlaget eller til rettidigt at afregne skyldig skat eller indeholdt skat eller arbejdsmarkedsbidrag, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.

Stk. 2. Begås handlingen af grov uagtsomhed, er straffen bøde.”

⁷⁵ Lovforslagets s. 17.

Bestemmelsen vedrører kun handlinger, der foretages som led i virksomhed. Vedrørende privatpersoner siges i lovforslaget⁷⁶:

”Spørgsmålet, om private kan ifalde straf for aftagelsen af ”sorte” varer eller ydelser, må således som udgangspunkt afgøres efter den almindelige bestemmelse i straffelovens § 23, jf. skattekontrollovens § 13, idet et ansvar efter skattekontrollovens § 13 C er udelukket.”

Samtidig indsattes i momslovens § 81 som nyt stk. 4 og stk. 5 følgende parallelbestemmelser til skattekontrollovens §§ 13 B og 13 C:

Stk. 4. Den, der som led i virksomhed forsætligt udsteder en faktura med et urigtigt indhold eller udsteder anden urigtig dokumentation for levering eller aftagelse af varer eller ydelser, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år, hvis dokumentationen er egnet til at blive anvendt som grundlag for opgørelsen af et afgiftstilsvaret. Begås handlingen af grov uagtsomhed, er straffen bøde.

Stk. 5. Den, der som led i virksomhed aftager varer eller ydelser på sådanne fordelagtige vilkår, at den pågældende indser, at leverandøren eller yderen ikke vil opfylde sin forpligtelse til at medregne vederlaget til afgiftstilsvaret eller til rettidigt at afregne afgiftstilsvaret, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år. Begås handlingen af grov uagtsomhed, er straffen bøde.”

4.4. Udvalgets overvejelser

Den udtrykkelige henvisning til straffelovens § 23, der er blevet indsat i skattekontrollovens § 13, er en konsekvens af den i afsnit 4.2 nævnte UfR 1989.128 H og de afgørelser og teoretiske overvejelser, dommen har givet anledning til. En tilsvarende bestemmelse har ikke været nødvendig på andre fiskale områder, idet en indskrænket anvendelse af medvirkensansvaret på f.eks. momsområdet har været begrundet i en afsmittende virkning fra skatteområdet.

Det må således efter den seneste lovændring antages, at de almindelige medvirkensregler i straffelovens § 23 fremover kan forventes at blive anvendt på hele det fiskale område, medmindre der ved en konkret bestemmelse er foretaget begrænsninger heri.

Udvalget finder denne retstilstand tilfredsstillende og foreslår derfor ingen ændringer på dette område.

⁷⁶ Lovforslagets s. 17.

KAPITEL 5
DE FORESLÅEDE STRAFFEBESTEMMELSERS
GYLDIGHEDSOMRÅDE

5.1. Problemstillingen generelt

Når en forbrydelse begås i Danmark, gælder dansk ret, og danske domstole er kompetente. Når en forbrydelse begås i udlandet eller er rettet mod udenlandske interesser, er der flere betingelser, som skal være opfyldt, for at danske myndigheder kan indlede eller overtage en strafferetlig retsforfølgning⁷⁷.

Danske domstole skal være kompetente. Hvis forbrydelsen begås i udlandet, skal den i almindelighed også være strafbar på gerningsstedet (kravet om ”dobbelt strafbarhed”). De vigtigste regler herom findes i straffelovens §§ 6-9⁷⁸. Endvidere skal handlingen være strafbar efter dansk ret, jfr. straffelovens § 10, stk. 1.

Udvalget har fundet det nødvendigt at diskutere den sidste betingelse mere indgående.

Den betyder, at den danske straffebestemmelse ikke udtrykkeligt eller forudsætningsvis må være begrænset til handlinger, der begås i Danmark, og/eller som retter sig mod danske interesser.

5.2. Gældende ret

Nogle danske straffehjemler er universelle. Det vil sige, at de kan anvendes uanset, hvor handlingen er begået, og af hvem den er begået.

Det antages, at de fleste af straffelovens bestemmelser om individualkrænkelser, f.eks. bedrageri og mandatsvig, er universelle. Det samme gælder narkotikalovgivningen (UfR 1983.117 H).

⁷⁷ Jfr. Vagn Greve, Det strafferetlige ansvar, s. 104 ff., Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 1999.

⁷⁸ Udover nogle mere specielle muligheder, der ikke er relevante i denne sammenhæng, drejer det sig om tilfælde, hvor handlingen er foretaget i Danmark, jfr. straffelovens § 6, hvor gerningsmanden er dansk statsborger eller bosat i Danmark og der foreligger dobbelt strafbarhed, jfr. straffelovens § 7, hvor Danmark internationalt har forpligtet sig til at foretage retsforfølgning, jfr. straffelovens § 8, nr. 5, hvor udlevering afslås i tilfælde, hvor der kan idømmes højere straf end fængsel i 1 år, jfr. straffelovens § 8, nr. 6, eller hvor en virkning, der indgår i det strafbare forhold, er indtrådt i Danmark, jfr. straffelovens § 9.

En stor del af den øvrige lovgivning er nationalt begrænset. Den må fortolkes således, at den kun har til formål at beskytte danske interesser. F.eks. beskytter reglerne om statsforbrydelser (oprør m.v.), forbrydelser mod offentlig myndighed, militære overtrædelser og fiskale bestemmelser typisk kun den danske stat og de danske myndigheder.

Næringsretlige reguleringer er som udgangspunkt nationalt begrænsede, jfr. f.eks. UfR 1992.364 V om godstransport i udlandet uden tilladelse fra Vejtransportrådet. Tilsvarende gælder som udgangspunkt selskabsretlige og børsretlige regler.

I de tilfælde, hvor man har ønsket at give loven et videre anvendelsesområde, har man typisk optaget en særregel i loven, der udtrykkeligt angiver dette. Det kan ske ved, at den gøres universel, eller ved, at den udvides til at omfatte nærmere angivne udenlandske interesser. Som eksempler kan nævnes:

Straffelovens § 152 b om brud på tavshedspligten, der blev udvidet til at omfatte personer, der er ansat eller har været ansat ved De Europæiske Fællesskabers Statistiske Kontor (Eurostat), eller arbejder eller har arbejdet i dets lokaler.

Straffelovens § 158 om falsk forklaring for retten, der er blevet udvidet til også at omfatte udenlandske domstole og EF-Domstolen.

§ 3, stk. 2, i lov om Danmarks tiltrædelse af Schengenkonventionen, hvorefter bestemmelserne i straffeloven om forbrydelser mod den offentlige myndighed og om forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv også i et nærmere afgrænset omfang finder anvendelse på politi fra et andet Schengenmedlemsland.

Tidligere var der tvivl om færdselslovgivningen, men den er nu gjort universel gennem en udtrykkelig lovbestemmelse i færdselslovens § 134. Den gælder dog kun de egentlige færdselsregler. De grovere lovovertrædelser som spirituskørsel, flugt fra uheldssted m.m. er allerede antaget at være universelle. De forvaltningsstrafferetlige regler vedrørende administration af færdselsområdet, f.eks. tilladelser til vejtransport, jfr. ovenfor, er fortsat ikke universelle.

Straffelovens § 289 a, jfr. afsnit 2.3, hvor det er anført i bemærkningerne til lovforslaget, at den foreslåede bestemmelse ikke er begrænset til danske forhold⁷⁹.

Bestikkelsesreglerne i straffelovens §§ 122 og 144, er ved samme lov ændret, således at den tidligere formulering ”offentlig tjeneste eller hverv” er ændret til ”dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv”.

I indsamlingsloven er der ved lov nr. 229 af 4/4 2000 indsat bestemmelser om pyramidespil. Det siges i lovforslaget⁸⁰ om forbudets geografiske rækkevidde, at det efter Justitsministeriets opfattelse må antages, at indsamlingsloven er begrænset til indsamlinger, der finder sted i Danmark. Der er derfor i § 6, stk. 3, indsat den ønskede regulering, således at udbud, der finder sted i udlandet, også er omfattet af loven, i det omfang udbyderen og de personer, spillet udbydes til, er bosat i Danmark.

For tiden behandles et lovforslag, der ligeledes gennemfører undtagelser fra den almindelige regel. Det er forslaget om politimæssigt samarbejde i Øresundsregionen⁸¹. Efter forslaget finder bestemmelserne i straffeloven om forbrydelser mod den offentlige myndighed og om forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv også i et nærmere afgrænset omfang anvendelse på svensk politi.

I den europæiske konvention af 15/5 1972 om overførsel af retsforfølgning i straffesager⁸² er der i artikel 7, stk. 2, et krav om, at såfremt lovovertrædelsen er begået af en person i offentligt hverv eller mod en sådan person, en institution eller andet af offentlig karakter i den begærende stat, anses lovovertrædelsen i den anmodede stat for begået af en person i offentligt hverv i denne stat eller mod en sådan person, en institution eller andet, der indtager tilsvarende stilling eller er af tilsvarende karakter i den anmodede stat. Ifølge § 5 i lov nr. 252 af 12/6 1975 om overførsel til andet land af retsforfølgning i straffesager kan Justitsministeren på grundlag af gensidighed bestemme, at loven også skal anvendes i forholdet mellem Danmark og en stat, der ikke har tiltrådt konventionen.

Den forklarende rapport til konventionen nævner om artikel 7, stk. 2, kun følgende:

⁷⁹ FT 1999/2000 A 216. Lovforslagets s. 53.

⁸⁰ FT 1999/2000 A 382.

⁸¹ FT 1999/2000 A 6027.

⁸² Konventionen er optaget som bilag til lov nr. 252 af 12/6 1975 om overførsel til andet land af retsforfølgning i straffesager.

”The purpose of paragraph 2 of this article is closely to associate acts committed abroad with acts committed in the territory of a Contracting State, e.g. corruption of a civil servant of a requesting State must be considered as an act of corruption against the integrity of a civil servant of the requested State. If not, the State against whose interest the offence was committed would never be disposed to make use of the possibility of transferring proceedings; furthermore it is possible that it would not be in the interest of the offender if the State of the offence were bound to prosecute.”

I forslaget⁸³ til lov nr. 252 af 12/6 1975 om overførsel til andet land af retsforfølgning i straffesager⁸⁴ siges om konventionens artikel 7, stk. 2:

”Det fremgår ikke klart af artikel 7, stk. 2, eller forarbejderne hertil, om bestemmelsen gør undtagelse fra kravet om dobbelt strafbarhed, eller om den alene angiver visse kvalificerende omstændigheder, som i det anmodede land skal tages i betragtning ved fastsættelsen af straffen for den pågældende lovovertrædelse. Der er mellem de nordiske lande enighed om at lægge den sidstnævnte fortolkning til grund.”

Vagn Greve anfører⁸⁵ om denne konvention og en tilsvarende bestemmelse i en EU-overførselskonvention fra 1990 (der ikke er ratificeret af Danmark) under henvisning til tysk teori⁸⁶, at det antages, at udvidelsen blandt andet kan benyttes i tilfælde af falsk forklaring for udenlandsk ret, skattesvig, forurening af en udenlandsk flod og ulovlig eksport af kulturgenstande. Det siges videre vedrørende skattesvig, at man ikke kan straffe svig mod det islandske skattevæsen efter de danske skattelove, men eventuelt efter omstændighederne efter den almindelige bedrageribestemmelse.

Et andet spørgsmål er, om Danmark kan og skal bistå andre lande med disse retsforfølgelse.

For så vidt angår bistand til fremskaffelse af beviser til andre lande i forbindelse med deres efterforskning af fiskale sager har Danmark forpligtet sig hertil ved ratifikationen af tillægsprotokol af 17/3 1978⁸⁷ til den europæiske konvention af 20/4 1959 om gensidig retshjælp i straffesager⁸⁸. Det følger af dens artikel 2, at hvis der stilles krav om dobbelt strafbarhed, anses betingelsen for opfyldt for så vidt angår fiskale forbrydelser, hvis forbry-

⁸³ FT 1974/75 A 1597.

⁸⁴ FT 1974/75 A 1553.

⁸⁵ Det strafferetlige ansvar, s. 115, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 1999.

⁸⁶ Manfred Mörenschlager: Einbeziehung ausländischer Rechtsgüter in den Schutzbereich nationaler Straftatbestände, Gerhard Dannecker (Hrsg.): Die Bekämpfung des Subventionsbetrugs im EG-Bereich, Köln 1993, s. 162 ff. (s. 168).

⁸⁷ Bekendtgørelse nr. 82 af 4/9 1986, Lovtidende C.

⁸⁸ Bekendtgørelse nr. 18 af 17/7 1963, Lovtidende C.

delsen er strafbar efter den begærende stats lovgivning og kan sidestilles med en forbrydelse af samme slags efter den anmodede parts lovgivning. Anmodningen kan ikke afslås med den begrundelse, at der ikke opkræves samme slags skatter og afgifter eller ikke er fastsat regler om skatter, afgifter, told og valuta af tilsvarende slags som i den begærende parts lovgivning.

Anden tillægsprotokol af 17/3 1978⁸⁹ til den europæiske konvention af 13/12 1957 om udlevering⁹⁰ indeholder en ændring af konventionens artikel 5 om fiskale forbrydelser. Der skal herefter kunne udleveres for forbrydelser i forbindelse med skatter, afgifter, told og valutaveksling, hvis forbrydelsen efter den anmodede parts lovgivning udgør en tilsvarende lovovertrædelse. Udlevering kan ikke nægtes med den begrundelse, at der ikke efter den anmodede parts lovgivning opkræves samme slags skatter eller afgifter eller ikke er fastsat regler om skatter, afgifter, told og valutaveksling svarende til reglerne i den begærende parts lovgivning⁹¹.

Den forklarende rapport til tillægsprotokollen giver udtryk for, at der ikke længere bør skelnes mellem almindelige og fiskale forbrydelser. Den nævner følgende eksempel på anvendelsesområdet:

”For example, a person who intentionally evades a tax or duty in the requesting State by giving untrue information in a document which serves as a basis for a decision concerning the amount of that tax or duty, may be extradited if the same kind of deliberate misleading of tax authorities is punishable under the law of the requested State, even if the law of that State does not correspond entirely with the law of the requesting State.”

5.3. Eksempler fra praksis

Et meget relevant område i relation til straffebestemmelser eventuelle nationale begrænsning er smugleriområdet. Der kan f.eks. være tale om, at en dansk statsborger forestår indsmugling af cigaretter eller spiritus fra et ikke EU-land til et andet ikke EU-land, uden at Danmark i øvrigt er involveret, eller om, at en dansk statsborger forestår indsmugling i et ikke-EU land af varer med EU-oprindelse.

⁸⁹ Bekendtgørelse nr. 108 af 11/11 1986, Lovtidende C.

⁹⁰ Bekendtgørelse nr. 36 af 28/9 1963, Lovtidende C.

⁹¹ EU-udleveringskonventionen (EFT C 1996 313/11), der supplerer Europarådets udleveringskonvention, indeholder i artikel 6 en tilsvarende bestemmelse, men der kan afgives erklæring om, at kun punktafgifter, moms og told er omfattet. EU-svigskonventionen har en særlig bestemmelse i artikel 5, stk. 3, om, at udlevering ikke kan nægtes, alene fordi det drejer sig om en overtrædelse af afgifts- eller toldlovgivningen.

Da muligheden for at straffe for medvirken til fiskal kriminalitet i Danmark i en årrække har været anset for meget begrænset, har spørgsmålet om muligheden for at straffe for medvirken til fiskal kriminalitet i udlandet allerede af den grund ikke været særlig aktuelt. Ved en lovændring i 1999 er det imidlertid sikret, at de almindelige regler om medvirken finder anvendelse. Der henvises til afsnit 4.

Inden for de seneste år er det i stigende grad konstateret, at der i samhandel med udlandet er udstedt to fakturasæt – et reelt, der er anvendt til sælgerens opgørelser til danske myndigheder, og et sæt med lavere priser. Der har især været tale om situationer, hvor personer eller selskaber fra Øst-europa har opkøbt varer i Danmark.

En række tilsvarende sagskomplekser behandles i Danmark. I sagerne er det dobbelte fakturasæt udstedt af udenlandske leverandører. Fakturaer med de lavere priser er herefter anvendt ved danske speditørers betaling af told ved indførsel i EU af varer fra et ikke EU-land, mens køberen (i de konkrete sager i et andet EU-land) betaler den faktiske, højere pris til sælgeren.

Problemstillingen, hvor danske virksomheder udsteder det dobbelte fakturasæt, ses bl.a. ved opkøb af lastbiler, trailere, sættevogne og sættevognstrækkere. Som eksempel kan nævnes en sag, hvor det polske toldvæsen var blevet opmærksom på, at en polsk virksomhed havde betalt meget lidt i forhold til normalpriser for biler m.v. opkøbt hos 7 danske virksomheder. En af de danske sælgere oplyste, at køber havde sagt, at den faktiske pris var for høj til, at han kunne indføre lastbilen i Polen. Lastbilen blev betalt kontant i DM, mens den ekstra faktura var i DKK og med en værdi på ca. 40 % af den faktiske.

Også inden for fødevarerindustrien ses et stigende antal retsanmodninger, bl.a. fra Rusland, vedrørende varer, hvor importlandets myndigheder er blevet præsenteret for fakturaer på et mindre beløb end den faktiske salgssum. I nogle tilfælde indskydes offshore-selskaber, der fremtræder som fakturerende over for importlandets myndigheder. Fakturaerne til importlandet kan være på helt ned til 20 % af den faktiske pris.

Afgivelse af urigtige erklæringer over for udenlandske myndigheder kan i kriminalitetssammenhæng variere både med hensyn til form og formål. Hvad angår formen, vil den urigtige erklæring ofte være en faktura, som lyder på et lavere beløb, end hvad pågældende vare faktisk er erhvervet for. Alternativt er der udstedt to sæt fakturaer, et sæt med det lave beløb, som kan præsenteres over for myndighederne, og et sæt med det reelle beløb, som kun de handlende parter kender. Formålet med den urigtigt lavt ansatte

faktura er typisk at unddrage sig betaling af fuld told i importlandet, idet vedkommende, som fremviser fakturaen med det lave beløb, kun vil blive afkrævet toldbetaling for dette (urigtigt) lave beløb. Denne form for dobbeltfakturering kan efter omstændighederne også bruges til unddragelse af fuld betaling af forskellige typer skatter og afgifter.

Der kendes eksempler på, at det anføres i almindelige tilbudsskrivelser, at man har mulighed for at lave fakturaen om til lavere priser til forevisning over for købers toldvæsen. Det er endvidere i forbindelse med afhøringer vedrørende en konkret handel med en russisk kunde oplyst til politiet, at dobbeltfakturering for i hvert fald visse branchers vedkommende er almindelig, og at det typisk er en forudsætning for at opnå en ordre.

Dobbeltfakturering kan endvidere misbruges i hvidvaskammenhæng. Her vil den urigtige faktura kunne udstedes enten på et for højt eller et for lavt beløb, afhængig af, om det er sælgeren eller køberen af det pågældende vareparti, som ønsker at hvidvaske penge fra kriminalitet. Hvis det er sælgeren, som vil hvidvaske penge, vil han være interesseret i, at fakturaen udstedes på et for højt beløb. Hvis han kontaktes af politiet, vil han kunne påstå, at de penge som politiet mistænker for at være udbytte fra kriminalitet, i virkeligheden stammer fra salg af varer. Ved på denne vis at angive et højere beløb end faktisk betalt, vil hvidvaskeren kunne tabe nogle penge i for meget betalt told m.v.

Hvis det derimod er køberen af varerne, som vil hvidvaske penge, er han interesseret i, at fakturaen udstedes på et for lavt beløb. På den måde kan han over for politiet, som mistænker ham for at have brugt et stort kriminalitetsudbytte til varekøb, påstå, at det er ikke muligt, for han har kun været i besiddelse af det beløb, som fremgår af den urigtige faktura.

Udstedelse af to sæt fakturaer er blot en af flere former for medvirken til afgivelse af urigtige erklæringer. Der kan også være tale om erklæringer om oprindelsesland eller om varetype. En anden type erklæringer er de erklæringer og påtegninger, som revisor afgiver i forbindelse udførelsen af opgaver for den pågældende person eller virksomhed. Også denne type erklæringer kan i nogle situationer afgives med udenlandske myndigheder som modtagere. Eksempelvis kan nævnes en ukorrekt revisorerklæring om en virksomheds kreditværdighed, som kan komme til at danne grundlag for statsstøttede kreditter i det pågældende land. Et andet eksempel kan være en urigtig soliditetserklæring, som fører til tilladelse af en bestemt type virksomhed (eventuelt etablering af filialer af et finansielt institut e.l.).

5.4. Gældende ret med hensyn til økonomisk kriminalitet

Når der fra en person eller en virksomhed i udlandet afgives urigtige erklæringer over for en dansk myndighed, antages det almindeligvis⁹², at den danske straffelov kan benyttes i bedømmelsen af ulovligheden.

Udgangspunktet for den omvendte situation, nemlig at der af en dansker afgives urigtige erklæringer til en udenlandsk myndighed, er typisk anderledes. Her er det kun forbrydelser, der er universelle (i modsætning til nationalt begrænsede), der kan bedømmes efter de danske strafferegler. I andre tilfælde overlades strafforfølgningen til det krænkede land.

Særlovgivningen, herunder den fiskale lovgivning, anses som udgangspunkt – medmindre en konkret fortolkning af den enkelte bestemmelse fører til et andet resultat – for at være nationalt begrænset⁹³. Dette medfører, at krænkelse af udenlandske myndigheder og interesser ikke kan pådømmes i Danmark.

Med hensyn til eventuelle urigtige erklæringer, som en revisor måtte afgive over for udenlandske myndigheder, er spørgsmålet (uden for tilfælde, hvor medvirken til bedrageri o.l. kan bevises) bl.a., om straffelovens §§ 161-163 finder anvendelse.

I den kommenterede straffelov⁹⁴ anføres, at overtrædelse af straffelovens §§ 161-162 vanskeligt synes at kunne omfatte erklæringer afgivet til en udenlandsk offentlig myndighed, og at der næppe er grund til at tillægge § 163 en større rækkevidde⁹⁵.

Kravet om, at den pågældende forbrydelse skal have tilknytning til danske interesser, for at de danske retsregler kan tages i anvendelse, gælder også for de straffelovsbestemmelser, f.eks. straffelovens § 296, stk. 1, nr. 3, og § 302,

⁹² Jfr. eksempelvis Vagn Greves artikel Den strafferetlige behandling af kriminalitet med tilknytning til flere lande, *Revision & Regnskabsvæsen*, 1989 nr. 12, s. 27 ff.

⁹³ Jfr. Asbjørn Jensen i *Kommenteret straffelov*, Almindelig del, 6. udg., s. 130.

⁹⁴ Jfr. Asbjørn Jensen, *Kommenteret straffelov*, Speciel del, 6. udg. s. 115.

⁹⁵ I ældre teori har meningene været delte. Krabbe fandt, at der sikkert ikke var grund til at begrænse beskyttelsen til forklaringer afgivet for danske myndigheder, mens Hurwitz ved sin opremsning af bestemmelser uden for kapitel 12-16, der må antages at være nationalt begrænsede, bl.a. straffelovens § 296, stk. 1, nr. 3, og § 302, siger: ”Herhen hører formentlig også §§ 161-163, cfr. dog Krabbe, s. 77”, jfr. *Den danske kriminalret*, Stephan Hurwitz, 1971, s. 117, note 4.

som har en særlig nær tilknytning til bestemmelser uden for straffeloven, som vedrører de samme forhold⁹⁶.

Det må således konkluderes, at det antages, at erklæringsforbrydelser i form af afgivelser af urigtige erklæringer, herunder urigtige fakturaer (eller flere sæt fakturaer), over for eller til brug for udenlandske offentlige myndigheder, normalt ikke i sig selv nyder strafferetlig beskyttelse efter danske regler.

Det anførte om nationalt begrænsede bestemmelser betyder, at hvis f.eks. en urigtig faktura anvendes ved fortoldningen i et fremmed importland, vil forholdet, hvis toldloven antages at være nationalt begrænset, ikke kunne pådømmes efter dansk lovgivning, og det vil således ikke være muligt at gennemføre retsforfølgning i Danmark. Der kan dog eventuelt have været tale om en overtrædelse af den danske toldlov i forbindelse med fremlæggelse af fakturaen ved udførelsen af varen. Selve unddragelsen af betaling af en del af tolden foretages imidlertid over for det fremmede importlands toldmyndigheder, og denne unddragelse er i givet fald ikke en overtrædelse af de danske strafferegler, idet toldunddragelsen falder uden for danske straffebestemmelseres materielle anvendelsesområde. Sagen vil derfor som udgangspunkt kun kunne pådømmes i det pågældende land.

Praksis på området synes meget begrænset på trods af, at myndighederne i højere grad end tidligere har fået kendskab til store smuglersager og til dobbeltfaktureringer i forbindelse med samhandelen med østlandene. Særligt vedrørende dobbeltfaktureringer betød den tidligere retstilstand ved medvirken til fiskal kriminalitet, jfr. afsnit 4.2, at tiltale i sådanne sager allerede på baggrund af retspraksis ikke har været overvejet. Denne situation er imidlertid ændret efter 1999-loven, jfr. afsnit 4.3.

Den sparsomme praksis kan tyde på, at i hvert fald straffebestemmelser om indsmugling helt uden om myndighedernes kontrolsystem betragtes som universelle. Der foreligger 2 byretsdomme fra 1997⁹⁷, hvor der dømmes for forsøg på indsmugling af spiritus i Norge i en sag, hvor danskere havde bistået med omlæsning og sejlads, og hvor den norske båd blev opbragt af det norske toldvæsen. I en sag om smugleri af cigaretter og finsprit til Sverige er det tilsvarende af anklagemyndigheden antaget, at sagen kunne pådømmes i Danmark, men der blev af andre grunde ikke rejst tiltale.

Endvidere kan nævnes Vestre landsrets dom af 21/1 1999, jfr. bilag 1 dom II.2. Ved byrettens dom blev der dømt for overtrædelse af straffelovens §

⁹⁶ Jfr. Vagn Greve, Det strafferetlige ansvar, s. 116, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 1999.

⁹⁷ Odense rets dom af 30/6 1997 og Aalborg rets dom af 5/11 1997.

289 bl.a. i 2 forhold, hvor cigaretter blev indsmuglet fra Lithauen til Norge (uden at Danmark var involveret) med en lastbil. Byretsdommen behandlede ikke problemstillingen. I landsretten gjorde den tiltalte gældende, at dommen skulle ophæves, fordi der ikke havde foreligget retsanmodning fra Norge inden byrettens dom. Det siges herom i landsrettens dom:

”Statsadvokaten i Oslo har i skrivelse af 17. december 1998 fremsat begæring om, at der sker retsforfølgning mod tiltalte ... i disse forhold i Danmark, og politimesteren i Vejle har i skrivelse af 30. December 1998 bekræftet, overtagelsen af sagen. Det må endvidere antages, at det beror på en fejl, at begæringen om overtagelse ikke er fremsat inden domsforhandlingen i 1. instans. Landsretten finder under disse omstændigheder, at der ikke er grundlag for at ophæve dommen som påstået af tiltalte.”

Tiltalen i sagen var formuleret således, at der var tale om aktiv deltagelse i indsmugling i Norge.

I en sag, hvor den danske spiritusafgiftslov er overtrådt ved indførsel af spiritus fra Spanien til Danmark, men hvor der ikke er forsæt til afgiftsunddragelse i Danmark, og hvor den videre indsmugling til Norge blev forhindret ved opdagelsen, har anklagemyndigheden tilsvarende antaget, at der kan tiltales for forsøg på indsmugling i Norge. Der er flere verserende sager af denne art.

5.5. Udvalgets overvejelser

Udvalget har overvejet, om der er behov for at have universelle straffebestemmelser på det fiskale område og tilskudsområdet.

Ved overvejelserne omkring behovet for universelle straffebestemmelser på det fiskale område og tilskudsområdet har udvalget taget udgangspunkt i, at der retspolitisk især er følgende muligheder:

- 1) Bevarelse af den nugældende retstilstand, hvorefter fiskale straffebestemmelser kun beskytter danske interesser, medmindre der i den konkrete bestemmelse er grundlag for et videre anvendelsesområde, eller medmindre en udvidelse følger af den europæiske overførselskonvention eller tilsvarende internationale forpligtelser.
- 2) En udvidelse af det nugældende anvendelsesområde, således at al svig med hensyn til EU-midler omfattes⁹⁸.

⁹⁸ Dette er under udvalgets arbejde gennemført i forbindelse med indsættelsen af straffelovens § 289 a.

- 3) En udvidelse, således at andre EU-landes nationale interesser også er beskyttet.
- 4) En udvidelse, således at de fiskale love tillægges universel gyldighed.

Udvidelserne kan ske generelt ved en almindelig regel eller specifikt i de enkelte love, og de kan eventuelt ske i en kombination.

For den første løsning taler, at dette er den almindelige retstilstand i alle eller næsten alle lande. Man undgår endvidere vanskelige fortolkningsproblemer, som uvægerligt vil opstå, hvis man for danske domstole skal forfølge f.eks. en danskers smugleri i Manchuriet. Lande, der er interesseret i en videre beskyttelse, kan få denne gennem konventioner, hvor Danmark samtidig får en tilsvarende beskyttelse af det andet land.

For den anden løsning taler Danmarks konventionsmæssige forpligtelse til at beskytte EUs midler som danske midler. Det kan overvejes, om denne udvidelse skal komme direkte til udtryk i den nye generelle regel om EU-svig. Dette vil harmonere med den lovgivningsteknik, som er blevet anvendt ved tilsvarende udvidelser tidligere, jfr. straffelovens § 152 b, stk. 2, og § 158, stk. 2.

For den tredje løsning taler, at det europæiske fællesskab gør det naturligt at varetage de andre medlemslandes interesser. Mod løsningen taler, at de andre lande gennem konventioner kan opnå denne stilling. Hvis de undlader at gøre det, og dermed også forholder Danmark den tilsvarende beskyttelse, ses der ingen væsentlig grund til at give dem den udvidede beskyttelse.

For den fjerde løsning taler, at den stigende internationalisering kan øge behovet for, at man ved hjælp af den danske straffelovgivning er i stand til at beskytte mod kriminalitet rettet mod andre landes offentlige midler samt sikre efterlevelsen af eventuelle for det pågældende land nødvendige restriktioner. Mod løsningen taler, at løsningen medfører en meget bred udvidelse af lovenes anvendelsesområde, og at det er vanskeligt at overskue, om en sådan regulering bliver bredere end ønsket. Der findes udvalget bekendt ikke så vidtgående regler i noget andet land.

Udvalget har i dets overvejelser lagt betydelig vægt på, at Danmark ikke udleverer egne statsborgere til strafforfølgning i udlandet, og at idømmelse af straf derfor forudsætter, at Danmark har hjemmel til selv at strafforfølge. Det er ikke en ønskelig retstilstand, at Danmark – der internationalt arbejder for, at det strafferetlige samarbejde ikke er begrænset i fiskale sager –

selv er et ”strafforfølgingsly” ved fiskal kriminalitet, såfremt kriminaliteten er begået af personer, Danmark ikke udleverer.

Udvalget finder på den anden side, at det bør være en forudsætning, at det almindelige gensidighedskrav er opfyldt, således at det pågældende land giver en tilsvarende beskyttelse af Danmarks nationale interesser. Det bør endvidere være en forudsætning, at det pågældende land ved at fremsætte begæring om overtagelse af retsforfølgning markerer dets ønske om, at Danmark beskytter dets nationale interesser.

Behovet for at kunne indgå mindre komplicerede bilaterale aftaler er allerede tilgodeset i relation til den europæiske 1972-konvention om overførsel af retsforfølgning, jfr. afsnit 5.2, idet det i § 5 i overførselsloven⁹⁹ er bestemt, at Justitsministeren på grundlag af gensidighed kan bestemme, at loven også skal anvendes i forhold til en stat, der ikke har tiltrådt konventionen¹⁰⁰.

Som nævnt i afsnit 5.2 indeholder konventionens artikel 7, stk. 2, en særlig bestemmelse vedrørende andre landes nationale interesser. Bestemmelsen lyder således:

”Såfremt lovovertrædelsen er begået af en person i offentligt hvert eller mod en sådan person, en institution eller andet af offentlig karakter i den begærende stat, anses lovovertrædelsen i den anmodede stat for begået af en person i offentligt hvert i denne stat eller mod en sådan person, en institution eller andet, der indtager tilsvarende stilling eller er af tilsvarende karakter i den anmodede stat.”

Særligt vedrørende det fiskale område fremgår det af konventionens artikel 11, litra d, at en anmodning altid kan afslås, hvis den anmodede stat anser lovovertrædelsen for fiskal.

En forpligtelse som den i artikel 7, stk. 2, nævnte etablerer, i det omfang den vedrører bestemmelser, der er nationalt begrænsede, en mellemform mellem det universelle og det nationalt begrænsede, således at gyldighedsområdet kun udvides i de særlige situationer, hvor der er behov for at overtage retsforfølgningen, og hvor dette generelt i en konventionsmæssig sammenhæng er vurderet at være ubetænkeligt, eller hvor det konkret er skønnet ubetænkeligt at anvende konventionens principper i relation til et ikke-konventionsland. I modsætning til de universelle straffebestemmelser er det således ikke tilstrækkeligt, at Danmark har jurisdiktionskompetence

⁹⁹ Lov nr. 252 af 12/6 1975, som ændret ved lov nr. 322 af 4/6 1986.

¹⁰⁰ Konventionen er kun tiltrådt af 13 lande pr. februar 2000, hvoraf de 6 er østeuropæiske lande, der er de eneste, der har ratificeret siden 1988.

(f.eks. fordi gerningsmanden er dansk statsborger og forholdet er strafbart både efter Danmarks og gerningslandets lovgivning).

Det kan ikke udelukkes, at der fremover vil komme flere internationale forpligtelser, der stiller krav om universelle straffebestemmelser, eller dog stiller krav om, at der skal kunne enten udleveres eller retsforfølges for forhold, der er rettet mod konventionslandenes interesser¹⁰¹. Udvalget finder, at det på den baggrund måske kunne være hensigtsmæssigt, at der vælges en reguleringsform, der tager højde for eventuelle senere tilsvarende internationale aftaler.

Udvalget finder imidlertid, at spørgsmålet om en mere generel regulering, f.eks. i straffelovens § 10, går videre end det spørgsmål om det offentlige økonomiske interesser, der behandles i denne betænkning.

Udvalget har derfor især set på, hvordan de krav til internationale forpligtelser vedrørende gyldighed, der fremgår af den europæiske overførselskonvention og af EU-svigskonventionen, bør komme til udtryk i relation til dansk ret.

5.5.1. EU-svigskonventionen

Særligt vedrørende EU-svig fremgår det af artikel 1 i EU-svigskonventionen, at der er et generelt krav om, at EU-svig kan straffes. Som nævnt i afsnit 5.2 er det i overensstemmelse hermed anført i bemærkningerne til § 289 a, at den ikke er begrænset til danske forhold¹⁰². Det siges herom:

”Hverken den nugældende bestemmelse i straffelovens § 279 eller den foreslåede supplerende bestemmelse i § 289 a om EU-svig er begrænset til danske forhold. De pågældende bestemmelser vil derfor efter omstændighederne også kunne anvendes på fællesskabstjenestemænd, medlemmer af EU-Kommissionen, Europa-Parlamentet, EF-Domstolen og Revisionsretten i det omfang, forholdet er undergivet dansk straffemyndighed efter bestemmelserne i straffelovens §§ 6-12.”

Udvalget har overvejet, om konventionens krav om, at straffebestemmelser vedrørende EU-svig er universelle, bør formuleres i lovgivningen.

Udvalget finder, at det er hensigtsmæssigt, at det i videst mulige omfang fremgår af lovtekster, når straffebestemmelser på områder, der hidtil har

¹⁰¹ Jfr. eksempelvis det danske forslag til Rådets rammeafgørelse om bekæmpelse af alvorlig miljøkriminalitet (EFT C 2000 39/4).

¹⁰² Jfr. lovforslagets s. 53.

været nationalt begrænsede, bliver tillagt udvidet gyldighed. Udvalget er imidlertid opmærksom på, at dette ikke i alle tilfælde er en egnet løsning, især ikke hvor et større antal eksisterende love tillægges udvidet gyldighed.

Med hensyn til EU-svig har udvalget især overvejet to mulige fremgangsmåder. Enten kan bestemmelsen i straffelovens § 289 a anvendes på alle udlandsforhold (fordi særlovene ikke har en ”tilsvarende regulering”), eller også kan man også ved udlandsforhold benytte den lovgivning, man benytter i øvrigt. Begge muligheder kan suppleres med en udtrykkelig bestemmelse i § 289 a. Vælges den sidste mulighed kan en sådan udtrykkelige bestemmelse i § 289 a suppleres med, at det anføres i bemærkningerne til lovforslaget, at alle særlovsbestemmelser har universel gyldighed, når de anvendes på EU-svig.

Udvalget finder, at det er mest naturligt, at der ikke anvendes særlige regler på udlandsforhold vedrørende EU-svig, og foretrækker derfor den sidstnævnte fremgangsmåde.

Med hensyn til en eventuel udtrykkelig bestemmelse om udvidet gyldighedsområde i § 289 a har udvalget nærmere drøftet, om en sådan bestemmelse vil være hensigtsmæssig.

Imod indsættelse af en sådan bestemmelse taler, at der er tale om et bedragerilignende område, og at bedrageribestemmelsen (der er universel) ikke indeholder en sådan angivelse, at særlovene ikke får en tilsvarende bestemmelse, og at en bestemmelse måske kan give anledning til utilsigtede modsætningslutninger på andre områder.

For indsættelse af en sådan bestemmelse taler, at det i bestemmelsen regulerede område i vidt omfang er et område, hvor de gældende regler fortolkes som nationalt begrænsede, og at det derfor kan være hensigtsmæssigt, at det i en ny bestemmelse udtrykkes klart, at der er en ændret retstilstand på området.

Udvalget har valgt at foreslå, at den universelle gyldighed af straffelovens § 289 a udtrykkes i bestemmelsen ved en angivelse af, at bestemmelsen finder anvendelse på alle overtrædelser vedrørende midler af den angivne art.

En sådan bestemmelse harmoner med de tyske regler på området. Den tyske Abgabeanordnung § 370, stk. 6, 1. pkt., indeholder således følgende regel:

”Die Absätze 1 bis 5 gelten auch dann, wenn sich die Tat auf Eingangsabgaben bezieht, die von einem anderen Mitgliedstaat der Europäischen Gemeinschaften verwaltet werden oder die einem Mitgliedstaat der Europäischen Freihandelsassoziation oder einem mit dieser assoziierten Staat zustehen.”

Samme paragrafs stk. 7 lyder:

”Die Absätze 1 bis 5 gelten unabhängig von dem Recht des Tatorten auch für Taten, die ausserhalb des Geltungsbereiches dieses Gesetz begangen werden.”

5.5.2. Den europæiske overførselskonvention

Som nævnt ovenfor indeholder den europæiske overførselskonvention i artikel 7, stk. 2, en bestemmelse, der efter sit indhold også er anvendelig på fiskale sager, uanset konventionen åbner mulighed for at afslå at overtage retsforfølgning i fiskale sager.

Der er ikke i forbindelse med implementeringen af konventionen blevet formuleret bestemmelser, der giver nationalt begrænsede danske bestemmelser et udvidet gyldighedsområde.

I betragtning af, at udvalget principielt går ind for, at et udvidet gyldighedsområde på områder, hvor strafferegler tidligere har været nationalt begrænsede, formuleres i en lovtekst, og at udvalget i øvrigt finder, at udvidet gyldighed under alle omstændigheder skal fremgå klart, samt af, at udviklingen i kriminaliteten har medført, at spørgsmålet om gyldighed i dag påkalder sig en betydelig interesse ved fiskal kriminalitet, finder udvalget, at den særlige bestemmelse i overførselskonventionens artikel 7, stk. 2, bør komme til udtryk i overførselsloven på en klarere måde end ved dens henvisning til konventionen, der er bilag til loven.

Dette kan ske ved, at der indsættes en bestemmelse i loven, der citerer artikel 7, stk. 2, og at det anføres, at i disse tilfælde kan dansk ret anvendes.

En sådan bestemmelse vil klart udtrykke, at retsforfølgning kan ske på det fiskale område. Forudsætningen herfor er fortsat, at Justitsministeriet imødekommer en begæring under overførselskonventionen (og ikke afslår den, som der er mulighed for efter artikel 11), eller at Justitsministeren beslutter, at en begæring fra et ikke-konventionsland skal imødekommes, jfr. afsnit 5.2 om overførselslovens bestemmelse om, at dette – under forudsætning af gensidighed – er muligt.

Da det fiskale område kan give særlig anledning til tvivl, hvilket også har ført til de udtrykkelige bestemmelser herom i tillægsprotokollen til retshjælpskonventionen og anden tillægsprotokol til udleveringskonventionen og EU-udleveringskonventionen, jfr. afsnit 5.2, finder udvalget endvidere, at princippet, som det formuleres i disse bestemmelser, samtidig bør udtrykkes på tilsvarende måde i den foreslåede bestemmelse.

Dette kan ske ved at anføre, at for så vidt angår sager vedrørende skat, told, afgifter og tilskud kan dansk lovgivning anvendes, hvis den derved begåede forbrydelse kan sidestilles med en forbrydelse af samme slags efter dansk lovgivning.

Det vil i bemærkningerne til lovforslaget kunne anføres om den nærmere forståelse, at det er uden betydning, at der ikke opkræves samme slags skatter, told eller afgifter eller ikke er fastsat regler om skatter, told, afgifter og tilskud svarende til reglerne i dansk lovgivning, hvis reglerne i øvrigt generelt kan sidestilles.

KAPITEL 6

UDVALGETS FORSLAG MED BEMÆRKNINGER

Det bemærkes, at udvalget, som nævnt i afsnit 3.5.1, ved de nedenfor nævnte forslag ikke har taget stilling til, om det på længere sigt vil være en ønskværdig udvikling, at de særlovsbestemmelser, hvis gerningsindhold også er dækket af straffelovens § 289 a, ophæves, eventuelt i kombination med, at bestemmelser om administrative bødeforelæg og særlige forældelsesregler i de eksisterende særlove får en henvisning til straffelovens § 289 a¹⁰³. En sådan udvikling vil måske være egnet til at fremme en ensartet retspraksis og administrativ praksis vedrørende svig rettet mod offentlige midler.

6.1. Straffelovens § 289 og § 306

Der er enighed i udvalget om, at straffelovens § 289 bør omfatte grove overtrædelser af skatte-, told-, afgifts- og tilskudslovgivningen samt grove overtrædelser af § 289 a. Der er endvidere enighed om, at der skal være selskabsansvar for overtrædelse af bestemmelsen.

Udvalgets forslag til ny bestemmelse i straffelovens § 289 har til formål at give mulighed for en ensartet strafferetlig beskyttelse af de omfattede offentlige midler. Med den regulering, der gælder i dag, kan man ved nogle særlove kun straffe efter deres bestemmelser, hvilket typisk giver et strafmaksimum på 2 år. Skattesvig, grov momssvig og smugleri har efter den nu gældende § 289 et strafmaksimum på 4 år. Andre særlovsovertrædelser er i visse tilfælde omfattet af straffelovens § 279 om bedrageri, der har et strafmaksimum på 8 år, jfr. § 286.

Udvalget finder, at hverken handlingernes karakter eller den aktuelle type af offentlige midler, der er omfattet, giver forskelligheder, der kan begrunde, at forholdene strafferetligt er reguleret så forskelligt.

Med henblik på at begrænse bestemmelsens anvendelsesområde til det centrale, at handlingen er foretaget med vindingsforsæt, er det som ved de øvrige berigelsesforbrydelser formuleret, at handlingen skal være begået for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding. Udvalget finder ik-

¹⁰³ Der henvises til bilag 4 vedrørende formuleringen af sådanne henvisninger til straffelovens § 289 a.

ke, at der er situationer, hvor der ikke vindingsforsæt, men alligevel er behov for at give den særligt kvalificerede strafferetlige beskyttelse.

Som nævnt i afsnit 3.7.3 finder udvalget, at strafmaksimum i de særlove, hvor straffelovens § 289 anvendes som overbygning, bør være fængsel i 1 år og 6 måneder.

Udvalget foreslår, at straffelovens § 289 affattes således:

”§ 289. Med fængsel indtil [4] [6] [8] år straffes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding gør sig skyldig i overtrædelse af særlig grov karakter af skatte-, told-, afgifts- eller tilskudslovgivningen eller af § 289 a.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder kun anvendelse, såfremt der i straffebestemmelser i den i stk. 1 nævnte lovgivning er henvist til denne bestemmelse.”

Den særlige henvisning til straffelovens § 289 a skyldes, at den foreslåede § 289 a også vedrører områder, der ikke ellers er strafferetligt reguleret i dansk lovgivning.

Da den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 289 kun skal anvendes, hvis der i lovgivningen er henvist til denne bestemmelse, vil det med hensyn til den eksisterende regulering være nødvendigt at indsætte en henvisningsbestemmelse i skattekontrolloven og momsloven samtidig med, at straffelovens § 289 ændres, således at bestemmelsen fortsat dækker disse områder.

Bestemmelsen fører til, at samtlige relevante særlove bør gennemgås med henblik på at tage stilling til, om der skal indsættes en henvisningsbestemmelse, og at en sådan bestemmelse indsættes i fremtidig lovgivning på området, hvis grove forhold ønskes omfattet af straffelovens § 289.

Udvalget foreslår, at gennemgangen på Skatteministeriets og Fødevareministeriets område foretages, så reguleringen inden for disse områder gennemføres samtidig med den af udvalget foreslåede ændring af straffeloven, og at andre ministerier opfordres til snarest at foretage den fornødne gennemgang.

Bestemmelsen forventes ved denne gennemgang gjort anvendelig på alle områder, hvor der vil kunne forekomme bedragerilignende forhold, der har et større omfang.

I et vist omfang vil den af udvalget foreslåede § 289 a medføre, at særlovgivningen ikke behøver at have en selvstændig henvisning til § 289, fordi dette vil følge af, at § 289 a anvendes på alle forhold eller på alle forhold uden for bøde- eller bøde/hæfte-området, jfr. afsnit 6.2. Dette er tilfældet for de fleste love inden for Fødevareministeriets område, jfr. bilag 3 afsnit II. På dette ministeriums område skal de bestemmelser i bemyndigelsesloven og fiskeriloven, der forhøjer strafmaksimum fra fængsel i 2 år til fængsel i 4 år ved skærpende omstændigheder, eventuelt erstattes af en henvisning til straffelovens § 289. Der henvises til bilag 4 vedrørende andre mulige ændringsformer.

En henvisning vil være unødvendig i en stor del af den lovgivning, der henhører under andre ministerier, jfr. eksemplerne herpå i bilag 3 afsnit III.

I de overvejende ensartede straffebestemmelser, der anvendes inden for Skatteministeriets område, vil henvisningen kunne ske ved, at der efter det nugældende strafmaksimum indsættes:

”medmindre højere straf er forskyldt efter straffelovens § 289.”

Denne henvisningsform svarer til toldlovens § 73, stk. 2, jfr. afsnit 2.1, og til den henvisningsform, der blev anbefalet i betænkning nr. 932/1981 om straffebestemmelser i skatte-, afgifts- og tilskudslovgivningen¹⁰⁴.

Der henvises i øvrigt til bilag 4, der indeholder eksempler på tilpasning af straffebestemmelser i særlovgivningen til udvalgets forslag både ved en tilpasning, hvor særloven henviser til straffelovens § 289, og ved en tilpasning, hvor straffelovens § 289 a anvendes.

Udvalget har delt sig i spørgsmålet om, hvilket strafmaksimum bestemmelsen skal have. Der henvises til afsnit 3.7.1 vedrørende de mere uddybbende begrundelser.

7 af udvalgets medlemmer (Hans Henrik Brydensholt, Jørgen Christiansen, Vagn Greve, Lau Kramer, Lene Nielsen, Erik Overgaard, Henrik Rothe) har anført, at der ved valget af strafferamme må tilstræbes harmoni med de nye bestemmelser i straffeloven, ikke med bestemmelser, hvis maksima er blevet fastsat ud fra forholdene i 1920'erne. Der kan derfor henvises til, at straffelovens § 125 a om menneskesmugling, § 192 a om grove våbenforbrydelser og § 196 a om grove miljøforbrydelser fra årene 1997 og 1998 har

¹⁰⁴ Jfr. betænkningen, s. 219 ff.

maksimalstraffe på 4 års fængsel. Dette maksimum svarer til det nuværende for groft skattesvig, groft smugleri og groft EU-svig.

Hvis dette maksimum anvendes generelt på det her behandlede område, vil det medføre, at et stort antal forbrydelsestyper får fordoblet maksimalstraffen fra de nuværende to år. Et mindre antal forbrydelser vil på den anden side få et lavere maksimum (4 år i stedet for 8 år).

Der findes absolut intet grundlag for at antage, at denne sidstnævnte ændring vil ændre straffebestemmelsens præventive virkning.

Det vil betyde, at nogle af de her behandlede, bedragerilignende forhold vil have en maksimalstraf, der er lavere end efter den almindelige bedrageribestemmelse. Det må anses for velbegrunder derved, at de her behandlede bedragerilignende tilfælde aldrig i praksis vil kunne få så gennemgribende skadevirkninger som de almindelige bedragerier, der kan medføre konkurs og velfærdstab for ofrene. Myndighederne har endvidere ganske andre kontrolmuligheder og -beføjelser ved de her behandlede bedragerilignende forhold end ved almindelige bedragerier. Efter forholdets realiseren har myndighederne langt mere indgribende tvangsmidler til gennemførelse af erstatningskravene end privatpersoner, som har været ofre for bedragerier. Hertil kommer udelukkelse af erhverv på en række områder, der anvendes ved siden af straffene.

Dette fører naturligt til at bevare 4 års fængsel som maksimalstraffen for dette område.

Disse medlemmer har endvidere henvist til, at der inden for dele af EU-lovgivningen tillige anvendes meget indgribende administrative sanktioner, jfr. beskrivelsen nedenfor, og at der er mulighed for tillige at idømme tillægsbøder efter straffelovens § 50, stk. 2¹⁰⁵. Der idømmes i dag tillægsbøder ved overtrædelser af skattekontrolloven og momsloven (disse tillægsbøder udmåles som svarende til det unddragne beløb). Ved andre afgiftsunddragelser nedlægges normalt påstand om en tillægsbøde på halvdelen af det unddragne beløb. På kildeskatområdet og ved smugleri nedlægges normalt ikke påstand om tillægsbøde.

6 af udvalgets medlemmer (Mads Bryde Andersen, Preben Bialas, Susan Bramsen, Michael Clan, Alexander Houen, Flemming Kjær) finder, at strafmaksimum skal være fængsel i 8 år. Dette er for de fleste af de omfattede

¹⁰⁵ Efter denne bestemmelse kan bøde idømmes som tillægsstraf til anden strafart, når tiltalte ved lovovertrædelsen har opnået eller tilsigtet at opnå økonomisk vinding for sig selv eller andre.

bestemmelser væsentligt højere, end hvad der gælder i dag. Dette strafmaksimum svarer imidlertid til, hvad der gælder for de sager, der i dag behandles efter bedrageribestemmelsen. Det er disse medlemmers opfattelse, at offentlige midler generelt bør have samme strafferetlige beskyttelse som den, der gælder for tilsvarende traditionelle berigelsesforbrydelser (underslæb, bedrageri, mandatsvig og skyldnersvig), hvor der kan idømmes fængsel i 8 år. Dette strafmaksimum giver plads til langvarige fængselsstraffe ved specielt grove sager, men kan ikke i øvrigt antages at ville påvirke domstolens strafudmåling. Det nugældende strafmaksimum vurderes i øvrigt at være utilstrækkeligt til den kriminalitet, der ses i dag, især i sager om indsmugling.

6 af udvalgets medlemmer (Helle Jahn, Poul Dahl Jensen, Jesper Koefoed, Lars Bo Langsted, Kaspar Linkis, Kirsten Mandrup) har anført, at der i dag på baggrund af udviklingen bør være en større tilpasning med hensyn til strafferammer mellem kriminalitet rettet mod offentlige midler og kriminalitet rettet mod private midler.

Disse medlemmer finder, at et strafmaksimum på fængsel i 6 år i praksis vil udtrykke en passende harmonisering, jfr. det i afsnit 3.7.1 anførte om den hidtidige anvendelse af straffeloven på det område, der foreslås reguleret.

Udvalget vil henlede opmærksomheden på, at hvis et strafmaksimum på fængsel i 4 år vælges, bør det overvejes, om henvisningen til § 289, 2. pkt., i retsplejelovens § 754 a om agenter skal udvides til at omfatte alle overtrædelser af den foreslåede § 289.

Hvis et strafmaksimum på fængsel i 6 år eller derover vælges, skal henvisningen til § 289 udgå i retsplejelovens § 781 om indgreb i meddelelshemmeligheden og § 754 a om agenter.

Udvalget foreslår endvidere, at straffelovens § 289 skal kunne anvendes på selskaber i de tilfælde, hvor der er tale om særlig grove forhold. Det foreslås derfor, at der i straffelovens § 306, stk. 1, tillige indsættes en henvisning til straffelovens § 289. Det følger af straffelovens § 25, at der er tale om et bødeansvar, selv om straffelovens § 289 for enkeltpersoner kun indeholder fængselsstraf.

Det vil endvidere være nødvendigt at omformulere forældelsesbestemmelsen i straffelovens § 93, stk. 3, der henviser til § 289, 1. pkt.

6.2. Straffelovens § 289 a

Udvalget finder herudover, at § 289 a om EU-svig bør erstattes med en bestemmelse, der tillige vedrører nationale midler.

Det foreslås samtidig, at bestemmelsen direkte udtrykker, at undladelse af at opfylde en oplysningspligt er omfattet. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget¹⁰⁶, at en sådan undladelse er omfattet af § 289 a i overensstemmelse med EU-svigskonventionens krav.

Ordlyden af bestemmelsen er i øvrigt ændret således i forhold til § 289 a, at den i overensstemmelse med den forklarende rapport til EU-svigskonventionen for så vidt angår betaling omfatter told og afgifter, og for så vidt angår udbetaling omfatter tilskud og støtte. Det tydeliggøres herved, at bestemmelsen ikke omfatter f.eks. lønninger, betalinger i kontraktsforhold o.l. Den strafferetlige regulering af disse områder svarer til reguleringen i den private sektor. Endvidere giver det en klarere afgrænsning af, hvilke midler der er aktuelle i relation til danske myndigheder.

Reguleringen foreslås affattet således:

”§ 289 a. Med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder straffes den, der til brug for afgørelser om betaling eller tilbagebetaling af told eller afgifter til eller udbetaling eller tilbagebetaling af tilskud og støtte fra

- a) danske myndigheder eller
- b) De Europæiske Fællesskabers institutioner eller andre fællesskabsorganer

giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger, herunder undlader at opfylde en oplysningspligt, af betydning for sagens afgørelse med forsæt til at unddrage sig eller andre betaling eller med forsæt til at opnå uberettiget udbetaling til sig eller andre.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der uretmæssigt udnytter en lovligt opnået fordel med hensyn til betalinger som nævnt i stk. 1, og den, der uretmæssigt anvender udbetalinger som nævnt i stk. 1 til andre formål end dem, de oprindeligt var bevilget til. Dette gælder dog ikke ydelser, der bevilges til privat brug.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og stk. 2 finder anvendelse på alle overtrædelser vedrørende midler af den angivne art.

Stk. 4. Bestemmelserne i stk. 1 og stk. 2 finder kun anvendelse, hvor anden lovgivning ikke indeholder en tilsvarende regulering.

¹⁰⁶ S. 52.

Stk. 5. Overtrædelser af stk. 1 eller stk. 2 af særlig grov karakter straffes efter § 289.”

I udvalgets forslag er de foreslåede udvidelser af § 289 og § 289 a behandlet med anvendelse af disse §-numre. Udvalget finder imidlertid, at den foreslåede regulering, hvor kvalificerede overtrædelser af § 289 a reguleres i § 289, kan give anledning til at overveje, om bestemmelserne bør byttes om, således at § 289 a bliver § 289, og § 289 bliver § 289 a.

Anvendelsesområdet for bestemmelsen i stk. 1 er især de områder, hvor bedrageribestemmelsen anvendes i dag, d.v.s. de særlove, der har valgt at henvise til straffelovens regler, samt de områder, hvor EU-tilskud ydes uden at være reguleret i en national lov. For så vidt angår EU-midler er den foreslåede regulering, der indholdsmæssigt svarer til § 289 a, nødvendig for at være i overensstemmelse med EU-svigskonventionen. For så vidt angår de øvrige områder vedrørende nationale midler finder udvalget, at der bør være en ensartet beskyttelse, og at hensynet til beskyttelsen af offentlige midler taler for, at der lægges vægt på, at der ikke gives de nødvendige oplysninger, og ikke på, om dette bringer modtageren af oplysninger i en bestemmende vildfarelse.

Udvalget finder, at dette også bør gælde for ydelser i henhold til den sociale lovgivning, således at disse fremover behandles efter det foreslåede stk. 1 og ikke efter bedrageribestemmelsen i § 279. Strafferammen ved bedrageri er fra bøde til fængsel i 8 år, jfr. straffelovens §§ 285-287, og der er således alene tale om, at forholdet bedømmes efter en anden bestemmelse i straffeloven. Såfremt der vælges et strafmaksimum på fængsel i 4 år eller 6 år – og dermed en ændring af strafmaksimum i forhold til straffelovens § 279 – vurderes dette ikke at have praktisk betydning for overtrædelser af den sociale lovgivning.

Vedrørende de af bestemmelsen omfattede ydelser og bestemmelsens ansvarssubjekter henvises til afsnit 3.5.3 og 3.5.4.

Anvendelsesområdet for bestemmelsen i stk. 2 udvider den strafferetlige beskyttelse af offentlige midler. Udtrykket ”på samme måde straffes” er en teknisk beskrivelse vedrørende strafferammen og er ikke udtryk for, at en uberettiget anvendelse af midlerne skal behandles på samme måde som tilfælde, hvor midlerne er opnået ved svig.

Denne nye regulering kan umiddelbart forekomme meget vidtgående på det almindelige sociale område. Det foreslås derfor, at ydelser, der bevilges til privat brug, ikke omfattes af bestemmelsen.

Bestemmelsen i stk. 3 udtrykker, at der ikke er tale om en nationalt begrænset bestemmelse. Det har også tidligere været gældende, at dansk ret kan anvendes ved krænkelse af danske interesser, og for så vidt angår EU-svig er dette i overensstemmelse med, hvad der gælder efter § 289 a, jfr. lovforslagets bemærkninger herom. Der henvises til afsnit 6.3 vedrørende dette forslag.

Bestemmelsen henviser til de omfattede midler, idet det afgørende er, hvorfra midlerne hidrører, og ikke, hvem der konkret forvalter eller formidler. Eksempelvis omfatter § 289 a også EU-midler, der forvaltes af andre medlemsstater.

Bestemmelsen er efter stk. 4 subsidiær, hvor der er en tilsvarende regulering i særlovgivningen. En sådan regulering findes i vidt omfang inden for det område, der beskrives i bestemmelsens stk. 1, jfr. bilag 3. Dette harmonerer med Justitsministeriets bemærkninger i det seneste lovforslag om forholdet mellem § 289 a og særlovene, jfr. afsnit 2.3, men foreslås her formuleret direkte i loven.

Udtrykket ”tilsvarende regulering” betyder, at særlovgivningen finder anvendelse efter det almindelige lex specialis princip, i det omfang den indeholder bestemmelser, hvis gerningsindhold svarer til den foreslåede § 289 a.

Udtrykket ”tilsvarende regulering” indeholder imidlertid også, at den pågældende særlov skal indeholde en fuldstændig, selvstændig straffehjemmel og ikke (udtrykkeligt eller forudsat) kun have straffebestemmelser vedrørende mindre overtrædelser, men have overladt grovere forhold til straffelovens almindelige bestemmelser. Som det fremgår af bilag 3 er det bortset fra på Skatteministeriets område en almindelig forekommende regulering, at der straffes med bøde eller bøde/hæfte ”medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning” eller ”medmindre strengere straf er forskyldt efter straffeloven”.

Sådanne henvisninger indebærer i dag bl.a., at straffelovens § 279 om bedrageri kan anvendes, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt. Udvalget er imidlertid af den opfattelse, at den foreslåede § 289 a skal anvendes fremover i stedet for § 279.

Udvalget finder derfor, at det skal tilkendegives klart i bemærkningerne til lovforslaget, at sådanne henvisningsbestemmelser på det bedragerilignende område fremover skal betragtes som en henvisning til straffelovens § 289 a.

Såfremt der skulle være et område, hvor en regulering som den foreslåede af helt specielle grunde ikke ønskes, vil det således kræve, at der i den aktuelle lovgivning indsættes en udtrykkelig bestemmelse om, at straffelovens § 289 a ikke finder anvendelse. En sådan henvisning vil afhængig af dens udformning også kunne have den betydning, at straffelovens § 279 heller ikke betragtes som anvendelig.

Uden for det bedragerilignende område – f.eks. ved urigtige erklæringer eller dokumentfalsk – vil straffelovens øvrige bestemmelser fortsat være anvendelige.

Anvendelsesområdet bliver således:

1. Overtrædelser, hvor der ikke er en særlov på området.
2. Overtrædelser, hvor særloven ikke indeholder straffebestemmelser.
3. Overtrædelser, hvor et tilsvarende gerningsindholdet ikke er reguleret i særlovgivningen.
4. Overtrædelser, hvor gerningsindholdet er reguleret i særlovgivningen, men hvor særlovgivningen indeholder en henvisning til straffeloven eller anden lovgivning, og hvor særlovens strafferamme konkret er utilstrækkelig.

Et særligt spørgsmål er, hvordan bestemmelser om selskabsansvar indgår i reguleringen. For så vidt angår EU-svig indeholder EU-svigskonventionen et krav om, at der er selskabsansvar for EU-svig og hæleri med hensyn hertil. Dette krav er kommet til udtryk i straffelovens § 306, og dette princip skal fortsat være gældende.

Den af udvalget foreslåede ændring af straffelovens § 289 a indebærer tillige, at selskabsansvaret i § 306 også finder anvendelse på de overtrædelser, der med hensyn til gerningsindhold alene reguleres af § 289 a.

Derimod kan det i visse tilfælde være tvivlsomt, hvad der gælder i de situationer, hvor den foreslåede § 289 a supplerer eksisterende gerningsindhold i særlove.

Langt den overvejende del af de aktuelle særlove, hvor et selskabsansvar er aktuelt, (muligvis alle) har bestemmelser om selskabsansvar. I disse tilfælde vil anvendelsen af den foreslåede straffelovens § 289 a tillige betyde, at straffelovens § 306 kan anvendes. Dette har især betydning derved, at § 306 giver mulighed for at straffe selskaber for hæleri med hensyn til § 289 a.

Såfremt den underliggende særlov ikke indeholder bestemmelse om selskabsansvar, og anvendelsen af straffelovens § 289 a med dens tilhørende selskabsansvar (§ 306) ikke følger af, at der er tale om EU-svig, må det bero på en konkret fortolkning, om straffelovens § 306 er anvendelig. En anvendelse af bestemmelsen vil f.eks. ikke være mulig, hvis der på området positivt er taget stilling til, at der ikke skal være selskabsansvar. Det vil i øvrigt kunne indgå som momenter i fortolkningen, om der er tale om ældre eller nyere lovgivning, dvs. om straffebestemmelserne har været overvejet på et tidspunkt, hvor det indgik som et almindeligt led i de lovtekniske overvejelser at tage stilling til spørgsmålet om selskabsansvar.

Som nævnt i afsnit 3.5.1 indeholder særlovgivningen i almindelighed ikke hæleriregler vedrørende udbyttet fra særlovsovertrædelser. Der vil således på dette punkt være en forskel mellem de forhold, der kun reguleres i særlovene – eventuelt med en overbygning i straffelovens § 289 – og de forhold, der bliver omfattet af straffelovens § 289 a og § 306.

Udvalget finder imidlertid ikke, at der er behov for at foreslå ensartede regler på dette område. Såfremt der ønskes hæleriansvar for selskaber på andre områder, kan dette enten ske ved, at der i særloven indsættes bestemmelse herom, eller ved, at særlovsbestemmelser, hvis gerningsindhold er dækket af straffelovens § 289 a, ophæves, således at § 289 a anvendes i stedet.

Bestemmelsens stk. 5 er en konsekvens af, at grove forhold foreslås reguleret i straffelovens § 289 .

6.3. Fiskale straffebestemmelers gyldighedsområde

Der henvises til kapitel 5, hvor problemstillingen med loves gyldighedsområde er nærmere gennemgået, og hvor udvalget har overvejet, om der er behov for at have universelle straffebestemmelser på hele det fiskale område og tilskudsområdet, således at sådanne bestemmelser også beskytter andre landes nationale interesser.

Udvalget har valgt kun at komme med forslag på to områder, der vedrører henholdsvis EU-svigskonventionen og den europæiske overførselskonvention.

Med hensyn til EU-svigskonventionen foreslår udvalget, at dens krav om universel gyldighed opfyldes dels ved, at der indsættes en bestemmelse herom som stk. 3 i den foreslåede § 289 a, jfr. afsnit 6.2, og dels ved, at det i

øvrigt anføres i bemærkningerne, at de relevante særlove kan anvendes på EU-svig.

Med hensyn til overførselskonventionen foreslår udvalget, at den særlige bestemmelse i overførselskonventionens artikel 7, stk. 2, kommer til udtryk i overførselsloven på en klarere måde end ved dens henvisning til konventionen, der er bilag til loven.

Det foreslås, at der som nyt stk. 2 og stk. 3 i § 1 i lov nr. 252 af 12/6 1975, som ændret ved lov nr. 322 af 4/6 1986, om overførsel til andet land af retsforfølgning i straffesager indsættes følgende bestemmelser:

”Stk. 2. Såfremt lovovertrædelsen er begået af en person i offentligt hverv eller mod en sådan person, en institution eller andet af offentlig karakter i den begærende stat, anses lovovertrædelsen ved anvendelsen af dansk lovgivning for begået af en person i offentligt hverv eller mod en sådan person, en institution eller andet, der indtager tilsvarende stilling eller er af tilsvarende karakter i Danmark.

Stk. 3. For så vidt angår sager vedrørende skat, told, afgifter og tilskud kan dansk lovgivning dog kun anvendes, hvis den derved begåede forbrydelse kan sidestilles med en forbrydelse af samme slags efter dansk lovgivning.”

Bestemmelsen i stk. 2 gengiver konventionens artikel 7, stk. 2, og præciserer dermed, at også nationalt begrænsede danske straffebestemmelser på disse områder er anvendelige, såfremt Danmark vælger at retsforfølge. Indsættelsen som lovtæst har primært til formål at have den nødvendige lovmæssige indgang til den foreslåede stk. 3, der præciserer, hvad der gælder på det fiskale område.

I relation til de i denne betænkning behandlede emner kan fremhæves, at urigtige erklæringer til fremmede offentlige myndigheder med hjemmel i overførselsloven vil kunne straffes efter de danske bestemmelser herom.

Bestemmelsen i stk. 3 indeholder det centrale i udvalgets forslag, idet den giver en klar formulering vedrørende de krav, der stilles på det fiskale område. Udvalget finder, at der i dag er behov for en egentlig bestemmelse herom. Dette er dels begrundet i, at den kendte kriminalitet viser en stigning i samvirke mellem personer i flere lande vedrørende fiskal kriminalitet, og de grænseoverskridende handlinger og udlandshandlinger udgør derfor i dag en langt mere central problemstilling end tidligere. Det er endvidere begrundet i, at den anvendte internationale formulering vedrørende forståelsen af kravene ved internationalt samarbejde på det fiskale område først har fundet sin (indtil videre) endelige form efter vedtagelsen af overførselskonven-

tionen i 1972. Med hensyn til de senere formuleringer henvises til afsnit 5.2 vedrørende tillægsprotokollen til den europæiske retshjælpskonvention, anden tillægsprotokol til den europæiske udleveringskonvention og EU-udleveringskonventionen.

Bestemmelsen udtrykker klart, hvornår retsforfølgning kan ske på det fiskale område, såfremt en begæring under overførselskonventionen ikke afslås, eller såfremt en begæring fra et ikke-konventionsland imødekommes.

Overførselskonventionen er udformet så bredt, at der i praksis ikke er pligt til at retsforfølge på baggrund af en overførselsanmodning. Det er således alene Danmark, der tager stilling til, om der skal retsforfølges, og det vurderes derfor konkret i den enkelte sag, om Danmark finder at skulle beskytte f.eks. krænkelser af et andet lands interesser. For så vidt angår fiskale sager indeholder konventionens artikel 11 endvidere en udtrykkelig bestemmelse om, at konventionslandene kan afslå at imødekomme en anmodning i fiskale sager.

Med hensyn til anvendelsen af dansk ret skal den foreslåede bestemmelse forstås således, at det er uden betydning, at der ikke opkræves samme slags skatter, told eller afgifter eller ikke er fastsat regler om skatter, told, afgifter og tilskud svarende til reglerne i dansk lovgivning, hvis reglerne i øvrigt generelt kan sidestilles.

EKSEMPLER PÅ DOMME PÅ OMRÅDET

- I. Straffelovens § 289 – skat.
- II. Straffelovens § 289 – told.
- III. Afgiftslove.
- IV. Skattelove.
- V. Straffelovens § 279 – moms.
- VI. Straffelovens § 279 – andre afgiftslove.
- VII. Straffelovens § 279 – tilskudslove.
- VIII. Straffelovens § 279 – socialbedrageri

I. Straffelovens § 289 – skat1. Aalborg byrets dom af 23/5 1991 og Vestre landsrets dom af 25/2 1992

Sagen vedrørte straffelovens § 289, jfr. skattekontrollovens § 13, stk. 1 (samt overtrædelse af arbejdsmarkedsbidragsloven og straffelovens § 302). Tiltalte havde i indkomstårene 1987-1989 selvangivet sin skattepligtige indkomst for lavt med ca. 941.000 kr., hvorved han unddrog sig betaling af skat på i alt ca. 655.000 kr. Tiltalte blev idømt fængsel i 6 måneder og en tillægsbøde på 550.000 kr.

2. Københavns byrets dom af 10/1 1996 og Østre landsrets dom af 17/12 1997

Sagen vedrørte straffelovens § 289, jfr. skattekontrollovens § 13, stk. 1. Tiltalen vedrørte dels manglende oplysning ved indgivelse af personlige selvangivelse om udbetaling fra et selskab, dels i forbindelse med selskabets selvangivelse at have givet forkerte oplysninger om den skattepligtige indkomst. Beløbet, der ikke blev selvangivet, var ca. 2,4 mio. kr. Tiltalte blev idømt fængsel i 4 måneder og en tillægsbøde på 500.000 kr. En medtiltalt revisor blev idømt fængsel i 8 måneder.

II. Straffelovens § 289 – told1. Grindsted rets dom af 27/5 1998 og Vestre landsrets dom af 21/1 1999

Der var rejst tiltale efter straffelovens § 289, jfr. toldlovens § 73, mod 6 personer. Sagen vedrørte 29 forhold af indsmugling (i perioden juni 1996 – november 1997) af cigaretter fra et østeuropæisk land til Danmark, hvorved statskassen blev unddraget afgifter på ca. 52 mio. kr. En af de tiltalte blev idømt 5 års fængsel, idet retten fandt, at han begik forholdene på en så professionel og systematisk måde, at forbrydelserne under hensyn til deres omfang var af en så usædvanlig grovhed, at betingelserne i straffelovens § 88, stk. 1, 2. pkt., var til stede. Han blev endvidere dømt til at betale ca. 49,7 mio. kr. i told og afgifter. De 5 andre tiltalte blev idømt mellem 6 måneders og 3 år og 9 måneders fængsel. I ankesagen vedrør-

rende 3 af de dømte nedsatte landsretten under henvisning til straffelovens § 89 straffen på fængsel i 5 år til fængsel i 4 år og nedsatte den pågældendes betaling af told og afgifter til ca. 43,3 mio. kr. Dommene mod de 2 andre på fængsel i henholdsvis 3 år og 9 måneder og 6 måneder blev stadfæstet.

2. Vejle rets dom af 2/7 1998 og Vestre landsrets dom af 21/1 1999

Der var (i samme sagskompleks som dom II.1) rejst tiltale efter straffelovens § 289, jfr. toldlovens § 73, vedrørende told og afgifter på ca. 78,9 mio. kr. (samt for et forhold vedrørende hæleri med hensyn til smugleri, hvor der skete frifindelse). Tiltalte blev dømt for i forening med diverse medgerningsmænd at have indsmuglet cigaretter fra to øst-europæiske lande til Danmark og Norge, hvorved den danske statskasse blev unddraget told og afgifter på ca. 55 mio. kr. Retten lagde til grund, at tiltalte havde haft en central rolle i planlægningen og gennemførelsen af cigaretindsmuglingen og en overordnet position i forhold til i hvert fald hovedparten af de implicerede i sagskomplekset. Byretten fandt, at forbrydelserne havde haft et sådant omfang og var planlagt og gennemført på en så organiseret og professionel måde, at der forelå særdeles skærpene omstændigheder med strafforhøjelse til følge, jfr. straffelovens § 88, stk. 1, 2. pkt. Den tiltalte blev idømt 5 års fængsel og blev endvidere dømt til at betale ca. 55,1 mio. kr. i told og afgifter. Landsretten stadfæstede strafudmålingen, men dømte til betaling af ca. 72,9 mio. kr. i told og afgifter.

3. Sorø rets dom af 14/8 1998

Der var rejst tiltale efter straffelovens § 289, jfr. toldlovens § 73, mod 2 personer for at have erhvervet og opbevaret 130 tromler finsprit, der stammede fra smugleri, hvorved statskassen blev unddraget afgifter på ca. 8,7 mio. kr. De var endvidere tiltalt for overtrædelse af spiritusafgiftsloven og lov om afgift af visse detailsalgspakninger samt visse poser af papir og plast m.v. ved at have overdraget, erhvervet eller tilegnet sig ca. 24.000 flasker vodka, hvorved statskassen blev unddraget afgifter på ca. 2,5 mio. kr. En medtiltalt var tiltalt for mindre overtrædelser af de sidstnævnte afgiftslove. De hovedtiltalte blev idømt fængsel i henholdsvis 3 år og 1 år og blev endvidere dømt til at betale ca. 11,2 mio. kr. i told og afgifter.

4. Roskilde rets dom af 16/10 1998

Der var rejst tiltale efter straffelovens § 289, jfr. toldlovens § 73, mod 3 personer for at have erhvervet og opbevaret ikke under 22 mio. stk. indsmuglede cigaretter, hvorved statskassen blev unddraget afgifter på ca. 29,2 mio. kr. De var også tiltalt for forsøg m.h.t. ca. 2,5 mio. stk. cigaretter (afgift ca. 3,4 mio. kr.). De var endvidere tiltalt for overtrædelse af spiritusafgiftsloven og lov om afgift af visse detailsalgspakninger samt visse poser af papir og plast m.v. ved at have erhvervet mindst 732 flasker spiritus, hvoraf der ikke var betalt afgift på ca. 59.000 kr. Der var herudover en række andre lovovertrædelser. Retten dømte i et mere begrænset omfang (ca. 8,5-9 mio. cigaretter), og de tiltalte blev idømt fængsel i henholdsvis 2 år og 6 måneder, 1 år og 9 måneder og 1 år og blev endvidere dømt til at betale i alt ca. 9 mio. kr. i afgifter.

III. Afgiftslove

1. Gentofte kriminalrets dom af 18/5 1993

Der var rejst tiltale for overtrædelse af olieafgiftsloven, og den tiltalte blev dømt for at have undladt registrering og for ikke at have afregnet olieafgifter på 5,5 mio. kr., der var modtaget fra kunderne. Endvidere dømtes for skyldnersvig med hensyn til 49.000 kr. Den

tiltalte blev idømt betinget fængsel i 8 måneder med en tillægsbøde på 100.000 kr. Erstatningskravet blev henskudt til civilt søgsmål.

2. Graasten rets dom af 28/4 1994

Den tiltalte blev dømt for underslæb for ca. 2,4 mio. kr. ved salg af en række biler m.v., der tilhørte et leasingselskab, samt for overtrædelse af momsloven ved momsunddragelser i sin personlige virksomhed samt i tre reelt af ham ejede anpartsselskaber på i alt. ca. 1,8 mio. kr. Retten henviste til, at både underslæbsforholdene og momslovovertrædelserne bar præg af systematiske besvigelser. Den tiltalte (der i 1989 var idømt en betinget dom for momssvig med en tillægsbøde på 30.000 kr.) blev idømt en fællesstraf på fængsel i 3 år samt en tillægsbøde på 2,5 mio. kr. Han blev endvidere dømt til at betale ca. 1,8 mio. kr. i moms.

3. Nykøbing Sjællands rets dom af 21/6 1994 og Østre landsrets dom af 4/9 1995 (TfS 1995.702 Ø)

Der var rejst tiltale mod 2 personer for overtrædelse af olieafgiftsloven (og mindre momslovovertrædelser). De blev dømt for unddragelse af olieafgift på ca. 2,1 mio. kr., og begge blev idømt fængsel i 6 måneder og en tillægsbøde på 500.000 kr. De blev endvidere dømt til at betale den undtagne olieafgift.

4. Københavns byrets dom af 25/9 1995 og Østre landsrets dom af 1/10 1997 (TfS 1997.913 Ø)

Der var rejst tiltale mod 3 personer for groft bedrageri i en sag om salg af finguld til ædelmetalopkøbere, hvor de havde ladet sig udbetale 31,3 mio. kr. i moms, men kun havde angivet og afregnet ca. 84.000 kr. Der blev der nedlagt subsidiær påstand om henførsel under momsloven og toldloven. Den ene tiltalte blev dømt for bedrageri i et forhold, hvor han havde vildledt køberen med hensyn til, om han var momsregistreret. I de øvrige forhold dømtes alle for overtrædelse af momsloven. De tiltalte blev idømt henholdsvis fængsel i 2 år og en tillægsbøde på 2,5 mio. kr., fængsel i 1 år og 9 måneder og en tillægsbøde på 18 mio. kr. og fængsel i 1 år og 6 måneder og en tillægsbøde på 12 mio. kr. De blev endvidere dømt til at betale ca. 30,8 mio. kr. i erstatning. Med hensyn til momsloven fandt landsretten – i modsætning til byretten – at betingelserne for at anvende straffelovens § 88, stk. 1, 2. pkt., var opfyldt. Landsretten fandt under hensyn til den forløbne tid de ved byretsdommen fastsatte straffe passende bestemt.

4 a. Københavns byrets dom af 4/12 1998 (anket)

Hovedmanden i ovennævnte sagskompleks var ligeledes tiltalt principalt for bedrageri og subsidiært for momssvig. Byretten fandt, at forholdene skulle bedømmes som momssvig, og at straffelovens § 88, stk. 1, 2. pkt., burde finde anvendelse. Udgangspunktet var herefter en straf på 3 års fængsel, der på grund af sagsbehandlingen og under henvisning til EMK artikel 6, stk. 1, blev reduceret til fængsel i 2 år. Den pågældende blev endvidere idømt en tillægsbøde på 30 mio. kr.

5. Horsens rets dom af 4/2 1998 og Vestre landsrets dom af 12/11 1998 (TfS 1999.166 V)

Der var rejst tiltale mod 4 personer for overtrædelse af lov om afgift af chokolade og sukervarer vedrørende afgiftsrefusion på ca. 1,5 mio. kr. – for 2 af de tiltalte ca. 1,2 mio. kr. – og momsrefusion på ca. 0,6 mio. kr. Sagen vedrørte fiktiv handel med slik. 2 af de tiltalte blev idømt fængsel i 1 år og 1 mnd. og 2 fængsel i 1 år. (for den enes vedkommende en fællesstraf). Alle blev idømt en tillægsbøde på 400.000 kr.

Se endvidere dom II.3. og II.4. vedrørende overtrædelser af spiritusafgiftsloven og lov om afgift af visse detailsalgspakninger samt visse poser af papir og plast m.v.

IV. Skattelove

1. UfR 1989.612 V

Sagen vedrørte kildeskattelovens § 74. Tiltalte var direktør og hoved-/eneanpartshaver i diverse anpartsselskaber. Han havde undladt at indbetale indeholdt A-skat samt ikke rettidigt indsendt redegørelser. Det samlede beløb var ca. 6,6 mio. kr. Han blev idømt fængsel i 4 måneder og blev dømt til at betale ca. 5,3 mio. kr. i erstatning.

2. Tårnby rets dom af 10/10 1997 og Østre landsrets dom af 17/6 1998 (TfS 1998.597 Ø)

Sagen vedrørte sort rengøring. Den tiltalte, der dominerede 2 rengøringsselskaber, havde unddraget knap 1 mio. kr. i moms og havde undladt at indeholde ca. 1,1 mio. kr. i A-skat. Han blev idømt en fællesstraf på fængsel i 8 måneder (byrettens dom fra 1995 vedrørende en bøde på 60.000 kr. for momssvig, hvoraf 7.050 kr. var betalt, indgik i fællesstraffen) og en tillægsbøde på 950.000 kr. Han blev endvidere dømt til at betale ca. 1,1 mio. kr. i erstatning.

V. Straffelovens § 279 – moms

1. Hillerød kriminalrets dom af 13/10 1993 og Østre landsrets dom af 6/2 1995

Sagen vedrørte overvejende bedrageri i forbindelse med udbetaling af negativ moms eller forsøg herpå, i alt ca. 15,3 mio. kr., og i forbindelse hermed også kreditbedrageri over for sælgere for ca. 1,4 mio. kr. Der var 5 tiltalte i sagen. Den hovedtiltalte, der ikke tidligere var straffet, blev idømt fængsel i 4 år og 6 måneder. De øvrige tiltalte blev idømt mellem 1 år og 3 måneders og 2 år og 9 måneders fængsel.

2. Københavns byrets dom af 16/12 1994

Sagen vedrørte bedrageri i forbindelse med udbetaling af negativ moms eller forsøg herpå, i alt ca. 23,3 mio. kr. Den tiltalte blev idømt fængsel i 4 år og 6 måneder.

3. Helsingør kriminalrets dom af 30/6 1995

Tiltalen vedrørte forskellige bedrageriforhold, der blev frifundet for, og forsøg på momsunddragelser på ca. 25,2 mio. kr. Den hovedtiltalte blev idømt fængsel i 4 år og 6 måneder. En medtiltalt fik en betinget dom, og en anden medtiltalt blev frifundet.

4. Ballerup rets dom af 1/10 1998 (anket)

Sagen vedrørte bedrageri med hensyn til udeholdt moms på ca. 17,8 mio. kr. og uberegtigede momsfradrag på ca. 4 mio. kr. Den tiltalte blev idømt fængsel i 4 år.

Se endvidere dom III.4, hvor der i det ene forhold dømtes for bedrageri.

VI. Straffelovens § 279 – andre afgiftslove

1. UfR 1997.1292 Ø (TfS 1997.614 Ø)

Tiltalen i sagen vedrørte bl.a. bedrageri og overtrædelse af registreringsafgiftsloven (i alt ca. 25 mio. kr.) i forbindelse med misbrug af afgiftskredit vedrørende 4 selskaber (sagen indeholdt endvidere forhold vedrørende bedrageri/skyldnersvig i forbindelse med finansiering af køretøjer og checkbedrageri). Vedrørende de førstnævnte forhold havde de 4 selskaber – ligesom mange andre selskaber i bilbranchen – en ubegrænset afgiftskredit hos toldvæsenet. Selskaberne skulle stille en sikkerhed på 50.000 kr., hvorefter et slags kreditkort – en tolddataplate – blev udleveret af toldvæsenet. § 279-overtrædelserne foregik på den måde, at man ved en handel mellem A og C indskød B, som havde afgiftskredit hos toldvæsenet, som mellemlid. Herved kunne man trække på B's afgiftskredit, idet man foregav, at det var B's egne biler, der blev solgt. Da B's økonomi var hårdt trængt, påførte man statskassen tab eller risiko derfor. Overtrædelsen af registreringsafgiftsloven bestod i at benytte kreditten, selv om bilerne reelt ikke blev afsat erhvervs-mæssigt for selskabet. Der var 10 tiltalte i sagen – i byretten blev én frifundet, én blev idømt en bøde på 100.000 kr., og resten blev idømt fængselsstraffe på mellem 6 måneder og 3 år. Der blev anket vedrørende 7 af de tiltalte, og i landsretten blev 2 personer frifundet, én dom blev stadfæstet (fængsel i 1 år) og 4 skærpet (fra 1 til 2 år, fra 1 ½ til 2 år, fra 2 til 2 ½ år og fra 1 ½ til 2 år). Under hensyn til EMK artikel 6, stk. 1, blev alle straffe imidlertid gjort betingede. Der domfældtes vedrørende ca 17,7 mio. kr., og det højeste beløb for en enkelt tiltalt var på ca. 8,9 mio. kr. Dommen på fængsel i 3 år blev ikke anket.

VII. Straffelovens § 279 – tilskudslove

1. Skjern rets dom af 22/3 1990 og Vestre landsrets dom af 6/9 1990

Den hovedtiltalte var tiltalt for bedrageri ved over for Energistyrelsen at have anvendt en urigtig regning til dokumentation for, at udbetaling af et statstilskud på ca. 400.000 kr. vedrørende opførelse af et biogasanlæg var berettiget. Han blev idømt 8 måneders betinget fængsel og en tillægsbøde på 100.000 kr.

2. Terndrup rets dom af 15/5 1998 og Vestre landsrets dom af 31/3 1999

Der var rejst tiltale for bedrageri ved at have opnået uberettiget tilskud på ca. 1,4 mio. kr. fra Strukturdirektoratet på grundlag af urigtige oplysninger og fiktive fakturaer. Den tiltalte blev idømt fængsel 1 år og 3 måneder og blev dømt til at betale ca. 1,4 mio. kr. i erstatning.

VIII. Straffelovens § 279 – socialbedrageri

(Fra UfR 1994 - medio 1999)

1. Københavns byrets dom af 29/9 1993 og Østre landsrets dom af 8/2 1994 (UfR 1994.384 Ø).

T blev dømt for bedrageri ved gennem 3 ½ år at have fået udbetalt bistandshjælp med i alt 120.000 kr., idet han havde fortiet, at han samtidig havde lønnet arbejde. T var tidligere straffet. Byretten fastsatte straffen til 4 måneders fængsel og udtalte, at der ikke fandtes grundlag for at gøre straffen betinget, idet udbetalingerne var oppebåret over en periode på 3 ½ år, hvorunder der havde været afholdt flere møder med kommunen. Landsretten stadfæstede dommen.

2. Københavns byrets dom af 23/10 1995 og Østre landsrets dom af 8/11 1995 (UfR 1996.346 Ø).

T blev dømt for bedrageri ved gennem 8 mdr. at have fået udbetalt 77.000 kr. i sygedagpenge, idet T havde angivet, at han var F, fransk statsborger, uanset at T rettelig var algerisk statsborger og opholdt sig illegalt i Danmark. Byretten fandt, at T måtte have indset, at han opnåede udbetalingerne, fordi myndighederne anså arbejdsforholdet for lovligt og var uden kendskab til den anvendte falske identitet. Byretten dømte endvidere T for dokumentfalsk i et andet forhold og fastsatte straffen til 4 måneders fængsel samt udvisning indtil år 2000. Landsretten lagde til grund, at betingelserne for at udbetale sygedagpenge til T havde været opfyldt, bortset fra T's ulovlige ophold her i landet. Straffen blev nedsat til 3 måneders fængsel. I øvrigt stadfæstede landsretten dommen.

3. Københavns byrets dom af 30/1 1996 og Østre landsrets dom af 20/5 1996 (UfR 1996.1114 Ø).

T blev dømt for bedrageri ved gennem 2 mdr. at have fået udbetalt 17.000 kr. i dagpenge fra A-kassen, uanset at han var på ferie hos familie i udlandet. Byretten idømte T en betinget dom med udsat straffastsættelse. Landsretten udtalte, at T allerede som følge af rådighedsforpligtelsen måtte have indset, at han ikke lovligt kunne opholde sig i udlandet i længere tid og fortsat modtage dagpenge. Dommen blev stadfæstet.

4. Køge rets dom af 6/5 1997 og Østre landsrets dom af 18/12 1997 (UfR 1998.541 Ø).

T blev dømt for bedrageri ved gennem ca. 3 år at have bestemt A-kassen til at udbetale sig i alt 350.000 kr. for meget i dagpenge, idet T havde undladt at oplyse, at han havde lønarbejde. Byretten fastsatte straffen til 8 måneders fængsel og fandt under hensyn til karakteren og omfanget af den begæede kriminalitet ikke grundlag for at gøre straffen betinget. Landsretten fastsatte straffen til 10 måneders fængsel, som grundet T's gode personlige forhold, herunder hans alder, blev gjort betinget på vilkår af 240 timers samfundstjeneste (dissens).

BILAG 2

- I. Oversigt over skatte-, told- og afgiftslove med straffehjemler.
 - A. Skat.
 - B. Told.
 - C. Afgifter.

- II. Oversigt over støtte- og tilskudsordninger på Fødevareministeriets område.
 - A. Landbrugsområdet.
 - B. Fiskeriområdet.

- III. Oversigt over anden lovgivning med straffehjemler.

(Pr. 31/12 1999)

I. Oversigt over skatte-, told- og afgiftslove med straffehjemler.A. Skat.

Lovbkg. nr. 564 af 2. juli 1999 om skattekontrolloven.

Lovbkg. nr. 735 af 10. okt. 1998 om opkrævning af indkomstskat samt kommunal og amtskommunal ejendomsværdiskat for personer m.v. (kildeskat), som senest ændret ved lov nr. 380, 381 og 388, alle af 2. juni 1999.

Lovbkg. nr. 720 af 14. sept. 1999 om en arbejdsmarkedsfond.

Lovbkg. nr. 702 af 6. sept. 1999 om konkursskatteloven, som ændret ved lov nr. 874 af 3. dec. 1999.

Lov nr. 428 af 26. juni 1998 om beskatning af visse pensionskapitaler m.v., som ændret senest ved lov nr. 1054 af 23. dec. 1998.

Lovbkg. nr. 933 af 24. okt. 1996 om investeringsfonds, som senest ændret ved lov nr. 434 af 26. juni 1998.

Lovbkg. nr. 115 af 24. feb. 1999 om indskud på etableringskonto.

Lovbkg. nr. 703 af 28. sept. 1998 om beskatning ved dødsfald, som senest ændret ved lov nr. 166 af 24. marts 1999.

Lovbkg. nr. 530 af 25. juni 1999 om beskatningen af pensionsordninger m.v.

B. Told.

Lovbkg. nr. 113 af 27. feb. 1996 om told, som senest ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

C. Afgifter.

Lovbkg. nr. 422 af 2. juni 1999 om merværdiafgift.

Lovbkg. nr. 816 af 12. sept. 1996 om afgift af ansvarsforsikringer for motorkøretøjer m.v., som senest ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

Lovbkg. nr. 570 af 3. aug. 1998 om afgift af affald og råstoffer, som senest ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

Lovbkg. nr. 675 af 15. sept. 1998 om fremskyndet tilbagebetaling af visse afgifter.

Lovbkg. nr. 798 af 9. nov. 1998 om afgift af bekæmpelsesmidler, som senest ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

Lovbkg. nr. 561 af 3. aug. 1998 om afgift af hermetisk forseglede nikkel-cadmium-akkumulatorer, som ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

Lovbkg. nr. 595 af 12. aug. 1998 om afgift af dødsboer og gaver, som senest ændret ved lov nr. 386 af 2. juni 1999.

Lovbkg. nr. 569 af 3. aug. 1998 om afgift af visse chlorflourcarboner og haloner, som ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

Lovbkg. nr. 567 af 3. aug. 1998 om afgift af chokolade- og sukkerverer m.m., som senest ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

Lovbkg. nr. 689 af 17. sept. 1998 om afgift af elektricitet, som ændret ved lov nr. 380 og 389, begge af 2. juni 1999.

Lovbkg. nr. 726 af 7. okt. 1998 om afgift af visse emballager samt visse poser af papir eller plast m.v., som senest ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

Lovbkg. nr. 566 af 3. aug. 1998 om afgift af visse flyrejser, som senest ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

Lovbkg. nr. 638 af 21. aug. 1998 om forskellige forbrugsafgifter, som ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

Lovbkg. nr. 887 af 3. okt. 1996 om afgift af naturgas og bygas, som senest ændret ved lov nr. 380 og 390, begge af 2. juni 1999.

Lovbkg. nr. 563 af 3. aug. 1998 om afgift af konsum-is, som ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

Lovbkg. nr. 568 af 3. aug. 1998 om afgift af visse klorerede opløsningsmidler, som ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

Lovbkg. nr. 702 af 28. sept. 1998 om afgift af stenkul, brunkul og koks m.v., som ændret ved lov nr. 380 og 390, begge af 2. juni 1999.

Lovbkg. nr. 643 af 27. aug. 1998 om kuldioxidafgift af visse energiprodukter, som senest ændret ved lov nr. 380 og 389, begge af 2. juni 1999.

Lovbkg. nr. 678 af 13. juli 1994 om afgift af lystfartøjsforsikringer, som senest ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

Lovbkg. nr. 543 af 25. juni 1997 om afgift af lønsum m.v., som senest ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

Lovbkg. nr. 637 af 21. aug. 1998 om visse miljøafgifter, som senest ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

Lovbkg. nr. 701 af 28. sept. 1998 om energiafgift af mineralolieprodukter m.v., som senest ændret ved lov nr. 380 og 390, begge af 2. juni 1999.

Lovbkg. nr. 562 af 3. aug. 1998 om afgift af mineralvand m.v., som ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

Lovbkg. nr. 730 af 15. sept. 1999 om en realrenteafgift af visse obligationer m.v. og en afgift af aktieafkast i pensionsforhold.
(Ophævet med virkning fra og med afgiftsåret 2000).

Lovbkg. nr. 222 af 14. april 1999 om registreringsafgift af motorkøretøjer m.v., som senest ændret ved lov nr. 837 af 17. nov. 1999.

Lovbkg. nr. 636 af 21. aug. 1998 om afgift af spildevand, som senest ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

Lovbkg. nr. 109 af 22. feb. 1999 om afgift af spillekasinoer.

Lovbekendtgørelse nr. 636 af 27. juli 1993 om afgift af gevinster ved lotterispil m.v., som ændret ved lov nr. 1223 af 27. dec. 1996.

Lovbkg. nr. 564 af 3. aug. 1998 om afgift af spiritus m.m., som senest ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

Lovbkg. nr. 591 af 11. aug. 1998 om stempelafgift, som senest ændret ved lov nr. 383 af 2. juni 1999.

Lovbkg. nr. 688 af 17. sept. 1998 om afgift af svovl, som ændret ved lov nr. 380 og 390, begge af 2. juni 1999.

Lovbkg. nr. 635 af 21. aug. 1998 om tobaksafgifter, som ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

Lovbkg. nr. 639 af 21. aug. 1998 om afgift af ledningsført vand, som ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

Lovbkg. nr. 565 af 3. aug. 1998 om afgift af øl, vin og frugtvin m.m., som ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

Lovbkg. nr. 207 af 3. april 1998 om vægtafgift af motorkøretøjer m.v., som senest ændret ved lov nr. 325 af 29. maj 1999.

Lov nr. 416 af 26. juni 1998 om afgift af antibiotika og vækstfremmere anvendt i foderstoffer.

Lov nr. 418 af 26. juni 1998 om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m.

II. Oversigt over støtte- og tilskudsordninger på Fødevarerministeriets område med straffehjemler.

A. Landbrugsområdet.

Lovbkg. nr. 818 af 3. nov. 1999 om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for landbrugsvarer m.v. (Bemyndigelsesloven)

Lovbkg. nr. 634 af 29. juli 1999 om tilskud til produktudvikling af jordbrugs- og fiskeri-produkter samt forsøgsfiskeri m.m.

Lovbkg. nr. 192 af 26. marts 1999 om støtte til jordbrugets strukturudvikling og til økologisk produktion inden for jordbrug og fiskeri m.v.

Lovbkg. nr. 17 af 18. jan. 1996 om læhegn og tilskud til læplantning, som ændret ved lov nr. 15 af 14. jan. 1998.

Lovbkg. nr. 676 af 9. aug. 1995 om ophørsstøtte til jordbrugere.

Lov nr. 397 af 14. juni 1995 om statsgaranti og ydelsestilskud ved lån til yngre jordbrugere.

Lov nr. 268 af 6. maj 1993 om statsgaranti for gældssaneringslån til jordbrugere, som ændret ved lov nr. 1108 af 22. dec. 1993.

Lovbkg. nr. 1172 af 16. dec. 1992 om støtte til miljøforbedrende investeringer i mindre landbrug m.v., som senest ændret ved lov nr. 1108 af 21. dec. 1994.

Lov nr. 919 af 25. nov. 1992 om indkomststøtte til landbrugere, som senest ændret ved lov nr. 284 af 27. april 1994.

Lov nr. 918 af 25. nov. 1992 om statsgaranti og ydelsestilskud vedrørende høsttabslån til tørkeramte jordbrugere, som senest ændret ved lov nr. 284 af 27. april 1994.

Lov nr. 89 af 23. feb. 1991 om tilskud til strukturprojekter inden for jordbruget.

B. Fiskeriområdet

Lov nr. 281 af 12. maj 1999. Fiskerilov.

Lov nr. 483 af 12. juni 1996 om strukturforanstaltninger vedrørende fiskerisektoren.

Lov nr. 1081 af 22. dec. 1993 om ophørsstøtte til erhvervsfiskere.

III. Oversigt over anden lovgivning med straffehjemler. (Ikke udtømmende)

Lovbkg. nr. 752 af 20. okt. 1998 om Arbejdsmarkedets Tillægspension, som senest ændret ved lov nr. 278 og 288, begge af 12. maj 1999.

Lov nr. 129 af 25. feb. 1998 om statstilskud til produktrettede energibesparelser.

Lovbkg. nr. 800 af 10. nov. 1998 om byfornyelse, som ændret ved lov nr. 899 af 16. dec. 1998.

Lov nr. 407 af 14. juni 1995 om statstilskud til omstilling af elopvarmede bygninger.

Lov nr. 1050 af 23. dec. 1992 om statstilskud til energibesparende foranstaltninger i pensionisters boliger, som ændret ved lov nr. 128 af 25. feb. 1998.

Lovbkg. nr. 742 af 9. aug. 1996 om statstilskud til energibesparelser m.v. i erhvervsvirksomheder, som senest ændret ved lov nr. 480 af 1. juli 1998.

Lov nr. 326 af 14. maj 1997 om støtte til forureningstruede vandindvindinger.

Lov nr. 463 af 12. juni 1996 om hjemmeservice, som ændret ved lov nr. 980 af 17. dec. 1997.

Lovbkg. nr. 1114 af 12. dec. 1996 om Lønmodtagernes Garantifond.

Lovbkg. nr. 846 af 17. nov. 1997 om statstilskud til dækning af udgifter til kuldioxidafgift i visse virksomheder med et stort energiforbrug.

Lovbkg. nr. 837 af 7. okt. 1992 om udnyttelse af vedvarende energikilder m.v., som senest ændret ved lov nr. 427 af 10. juni 1997.

Lov nr. 5 af 3. jan. 1992 om statstilskud til omstilling af ældre boliger til kraftvarme, som ændret ved lov nr. 128 af 25. feb. 1998.

Lov nr. 404 af 14. juni 1995 om godtgørelse i forbindelse med indsamling af hermetisk forseglede nikkel-cadmium-akkumulatorer, som ændret ved lov nr. 397 af 22. maj 1996.

Lovbkg. nr. 172 af 23. marts 1999 om VækstFonden.

Lov nr. 434 af 10. juni 1997 om pulje til grøn beskæftigelse.

Lovbkg. nr. 323 af 25. april 1996 om erhvervsfremme, som senest ændret ved lov nr. 1085 af 29. dec. 1997.

Lovbkg. nr. 53 af 26. jan. 1998 om Arbejdsgivernes Elevrefusion.

Lovbkg. nr. 698 af 22. sept. 1998 om miljøbeskyttelse, som senest ændret ved lov nr. 908 af 16. dec. 1998. (Se tillige strfl. § 196)

Lovbkg. nr. 701 af 6. sept. 1999 om en børnefamilieydelse.

Lovbkg. nr. 592 af 14. juli 1999 om arbejdsløshedsforsikring m.v.

I. Oversigt over skatte-, told- og afgiftslove med straffehjemler samt angivelse af overtrædelserne og strafferammen.

- A. Skat.
- B. Told.
- C. Afgifter.

II. Oversigt over støtte- og tilskudsordninger på Fødevareministeriets områder samt angivelse af overtrædelserne og strafferammen.

- A. Landbrugsområdet.
- B. Fiskeriområdet.

III. Oversigt over anden lovgivning med straffehjemler samt angivelse af overtrædelserne og strafferammen.

(Pr. 31/12 1999)

I. Oversigt over skatte-, told- og afgiftslove med straffehjemler samt angivelse af overtrædelserne og strafferammen.

A. Skat.

Lovbkg. nr. 564 af 2. juli 1999 om skattekontrolloven.

§ 13, stk. 1: Bøde, bæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Den, der med forsæt til at unddrage det offentlige skat, afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til brug ved afgørelse af, om en person er undergivet skattepligt, eller til brug ved afgørelse af skatteansættelse eller skatteberegning. På samme måde straffes medvirken til skattesvig, jfr. straffelovens § 23.

§ 13, stk. 2: Bøde eller under skærpende omstændigheder bæfte.

- Handlingen begås ved grov uagtsomhed.

§ 13A, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Overtræder § 11A, stk. 1 eller 8, § 11B, stk. 1, § 11C, stk. 1, eller § 11D.
- Undlader at efterkomme et påbud efter § 11A, stk. 6, § 11B, stk. 6, eller § 11C, stk. 5.

§ 13A, stk. 2: Hæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage det offentlige skat.

§ 13B, stk. 1: Bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Den, der som led i virksomhed forsætligt udsteder en faktura med et urigtigt indhold eller udsteder anden urigtig dokumentation for levering eller aftagelse af varer eller ydelser, hvis dokumentationen er egnet til at blive anvendt som grundlag for opgørelse af den skattepligtige indkomst.

§ 13B, stk. 2: Bøde

- Handlingen begås af grov uagtsomhed.

§ 13C, stk. 1: Bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Den, der som led i virksomhed aftager varer eller ydelser på sådanne fordelagtige vilkår, at den pågældende indser, at leverandøren eller yderen ikke vil opfylde sine forpligtelser til rettidigt at selvangive vederlaget eller til rettidigt at afregne skyldig skat eller indeholdt skat eller arbejdsmarkedsbidrag.

§ 13C, stk. 1: Bøde

- Handlingen begås af grov uagtsomhed.

§ 14, stk. 1: Bøde.

- Forsætligt eller af grov uagtsomhed afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til brug ved kontrollen med skatteligningen og skatteberegningen.

Hæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage det offentlige skat.

§ 15: Bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Den der med forsæt til at undgå skatteansættelse undlader at indgive selvangivelse (uden at forholdet omfattes af § 16).

§ 16, stk. 1 og 2: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Skattepligtige, der uden at have indgivet selvangivelse modtager meddelelse om ansættelse af indkomst, og som, hvis ansættelsen er for lav, undlader at underrette skattemyndighederne herom inden 4 uger efter meddelelsens modtagelse, dog tidligst fra udløbet af selvangivelsesfristen.

§ 16, stk. 3: Hæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage det offentlige skat.

Lovbkg. nr. 735 af 10. okt. 1998 om opkrævning af indkomstskat samt kommunal og amtskommunal ejendomsværdiskat for personer m.v. (kildeskat), som senest ændret ved lov nr. 380, 381 og 388, alle af 2. juni 1999.

§ 74, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller ved grov uagtsomhed:

- Undlader at opfylde pligt til at foretage indeholdelse af A-skat, udbytteskat m.v., royaltyskat, eller skat som nævnt i § 65B, stk. 1.
- Undlader at indbetale indeholdte skattebeløb i rette tid.
- Undlader rettidigt at afgive de i § 57, stk. 1, § 66, stk. 3, eller § 66A, stk. 1, omhandlede oplysninger.
- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger om de i § 57, stk. 1, § 66, stk. 3, eller § 66A, stk. 1, omhandlede forhold.
- Anmoder om elektroniske skattekortoplysninger hos skattemyndighederne vedrørende personer, som man på anmodningstidspunktet ikke kan påregne at skulle udbetale A-indkomst til.

§ 74, stk. 2: Hæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage det offentlige skat.
- I øvrigt skærpende omstændigheder.

§ 74A: Bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsætligt eller ved grov uagtsomhed driver en virksomhed, som er pligtig at være registreret som indeholdelsespligtig for A-skat, jfr. § 85, stk. 1, 1. pkt., uanset at registrering som indeholdelsespligtig for A-skat er nægtet i medfør af § 56A, stk. 2. Den indeholdelsespligtige kan dog afvikle allerede indgåede ansættelses- og kontraktforhold med kortest muligt varsel, herunder i fornødent omfang foretage indeholdelse og afregning af A-skat, jfr. § 56, stk. 7, litra b.

§ 75: Bøde.

- Lader sig udbetale A-indkomst vidende om, at der ikke i indkomsten er indeholdt A-skat som påbudt.
- Benytter skattekortet over for en anden indeholdelsespligtig end den, hvortil skattekortoplysningerne er afgivet elektronisk, jfr. § 48, stk. 1, 4. pkt.
- Forsætligt eller ved grov uagtsomhed afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til brug for afgørelser efter § 45, stk. 1 og 3, § 48, stk. 6, § 51, § 52, stk. 2, eller § 53 eller i forbindelse med en af de i disse bestemmelser nævnte ansøgninger fortier oplysninger af betydning for sagens afgørelse.
- Forsætligt eller ved grov uagtsomhed afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til brug ved beregning af passivposter efter § 33D eller i forbindelse med en sådan beregning fortier oplysninger af betydning for denne.

Hæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage det offentlige skat.
- I øvrigt skærpende omstændigheder.

Lovbkg. nr. 720 af 14. sept. 1999 om en arbejdsmarkedsfond.

§ 18, stk. 1 og 5: Bøde.

Forsætligt eller ved grov uagtsomhed:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger om bidragsgrundlaget.
- Undlader indeholdelse af bidrag.

- Undlader rettidig indbetaling af indeholdte bidrag.
- Driver en virksomhed, som er pligtig at være registreret som indeholdelsespligtig for bidrag efter § 11, stk. 1 og 6, uanset at registrering som indeholdelsespligtig er nægtet i medfør af § 13, stk. 9, 1. pkt., jfr. kildeskattelovens § 56A, stk. 2. En indeholdelsespligtig kan dog afvikle allerede indgåede ansættelses- og kontraktsforhold med kortest mulig varsel, herunder i fornødent omfang foretage indeholdelse og afregning af bidrag, jfr. § 13, stk. 9, 2. pkt.

§ 18, stk. 2: Hæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage staten bidrag.
- I øvrigt skærpende omstændigheder.

Lovbkg. nr. 702 af 6. sept. 1999 om konkursskatteoven, som ændret ved lov nr. 874 af 3. dec. 1999.

§ 18, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller ved grov uagtsomhed:

- Undlader at indsende de i § 15, stk. 1 og 3, omhandlede oplysninger.
- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til brug for afgørelsen om skattepligt efter § 14, jfr. § 15, stk. 2 og 3.

§ 18, stk. 2: Hæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage det offentlige skat.
- I øvrigt skærpende omstændigheder.

Lov nr. 428 af 26. juni 1998 om beskatning af visse pensionskapitaler m.v., som senest ændret ved lov nr. 1054 af 23. dec. 1998.

§ 32, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for skattekontrollen.
- Undlader at indgive opgørelse efter §§ 20-24.
- Undlader at indbetale skatten rettidigt.

§ 32, stk. 2: Bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen skat.

Lovbkg. nr. 933 af 24. okt. 1996 om investeringsfonds, som senest ændret ved lov nr. 434 af 26. juni 1998.

§ 11, stk. 1: Bøde.

- Forsætligt eller ved grov uagtsomhed afgiver urigtige eller vildledende oplysninger i det skema, der er nævnt i § 8.

§ 11, stk. 3: Bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til skatteunddragelse.

Lovbkg. nr. 115 af 24. feb. 1999 om indskud på etableringskonto.§ 11B, stk. 1: Bøde.

- Forsætligt eller ved grov uagtsomhed afgiver urigtige eller vildledende oplysninger i det skema, der er nævnt i § 5, stk. 1.

§ 11B, stk. 3: Bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til skatteunddragelse.

Lovbkg. nr. 703 af 28. sept. 1998 om beskatning ved dødsfald, som senest ændret ved lov nr. 166 af 24. marts 1999§ 93, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller ved grov uagtsomhed:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til brug for bedømmelsen af, hvorvidt et dødsbo er fritaget for beskatning efter § 6, eller i forbindelse hermed fortier eller nægter at give oplysninger af betydning for bedømmelsen.
- Undlader rettidigt at afgive den særlige boopgørelse som nævnt i § 57, stk. 1.

§ 93, stk. 3: Hæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage det offentlige skat.
- I øvrigt skærpende omstændigheder.

Lovbkg. nr. 530 af 25. juni 1999 om beskatningen af pensionsordninger m.v.§ 57, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller ved grov uagtsomhed:

- Undlader at opfylde pligt til at tilbageholde afgift.
- Undlader at indbetale tilbageholdte afgiftsbeløb i rette tid.
- Undlader at give underretning som nævnt i § 16, stk. 3, § 26, stk. 4, 2. pkt., § 38, stk. 1, 4. pkt., og § 67, stk. 2.
- Udbetaler en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed, førend ejeren har afgivet erklæring som nævnt i § 26, stk. 4, 1. pkt.
- Foretager udbetaling til orlovsfinansiering, jfr. § 20A, stk. 1, fra en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed, der ikke er i overensstemmelse med en tilladelse som nævnt i § 20A, stk. 2.
- Undlader at sørge for, at vedkommende forsikringselskab m.v. rettidigt får underretning som nævnt i § 30, stk. 8, og § 67, stk. 3.

§ 57, stk. 2: Hæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage det offentlige afgift.
- I øvrigt skærpende omstændigheder.

B. Told.

Lovbkg. nr. 113 af 27. feb. 1996 om told, som senest ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

§ 73, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Undlader for de statslige told- og skattemyndigheder at angive varer, der indføres til eller udføres fra det danske toldområde eller fraføres eller tilføres en frihavn, et frilager eller et toldoplag i det danske toldområde, når en sådan angivelse er foreskrevet i denne lov eller de i medfør af loven fastsatte forskrifter.
- Fjerner varer, der er under toldlukke.
- Bruger eller forbruger uberigtigede varer, jfr. dog § 3 og § 46.
- Bruger eller forbruger varer, der er fritaget for told og afgifter efter § 58.
- Sælger eller på anden måde overdrager varer, der er fritaget for told og afgifter efter § 58 og § 59 i strid med de for told- og afgiftsfriheden fastsatte betingelser.
- Tilbagefører fra et befordringsmiddel eller på anden måde tilbageholder varer, der er angivet til udførsel mod godtgørelse af eller fritagelse for told eller afgifter uden at angive dette for de statslige told- og skattemyndigheder.

§ 73, stk. 2: Bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år (medmindre højere straf er forskyldt efter strfl. § 289).

- Forsæt til at undgå betaling af told eller afgifter.

§ 73, stk. 3: Bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år (medmindre højere straf er forskyldt efter strfl. § 289).

- Forsætligt eller groft uagtsomt sælger eller på anden måde overdrager, køber eller på anden måde erhverver, modtager, transporterer eller opbevarer indsmuglede varer.

§ 75: Bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år (medmindre forholdet er omfattet af strfl. § 289).

- Anvendelse af et dansk fartøj til erhvervsmæssigt smugleri af alkoholholdige varer til fremmede stater, som har ratificeret den i Helsingfors den 19/8 1925 undertegnede konvention om bekæmpelse af smugleri af alkoholholdige varer. Straf pålægges ejeren, evt. rederen, befragteren af fartøjet og dettes fører, hvis disse vidste eller burde vide, at fartøjet blev anvendt til smugleri. Som smugleri anses også overlosning af varerne uden for de fremmede staters toldområder under omstændigheder, som gør det overvejende sandsynligt, at varerne agtes indsmuglet i et af disse områder. Fartøjet hæfter for forskyldte bøder.

§ 76, stk. 1: Bøde.

Forsætligt, groft uagtsomt eller i gentagne tilfælde inden for 2 år over for de statslige told- og skattemyndigheder til brug i toldforhold (uden at forholdet er omfattet af § 73 eller strfl. § 289):

- Foretager en urigtig angivelse.
- Fremlægger urigtige eller mangelfulde dokumenter eller regnskaber.
- I øvrigt afgiver urigtige eller vildledende oplysninger.
- Undlader at underrette de statslige told- og skattemyndigheder om en for lav ansættelse, jfr. § 13, stk. 3, 2. pkt.

§ 76, stk. 2, 1. led: Bøde, hæfte eller fængsel indtil 1 år.

- Forsæt til at undgå betaling af told eller afgift.
- Forsæt til at opnå uberettiget fritagelse for eller godtgørelse af told eller afgift

§ 76, stk. 2, 2. led: Fængsel indtil 2 år.

- Skærpende omstændigheder.

§ 77, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Udsteder eller foranlediger udstedt et i væsentlig henseende urigtigt dokument vedrørende oprindelse af varer, der er udført fra det danske toldområde, for at opnå toldmæssige fordele i et andet land i kraft af en mellem dette land og EU indgået associerings- eller handelsaftale.
- Afgiver urigtige oplysninger eller beviser for at opnå de statslige told- og skattemyndigheders eller autoriserede organisationers bistand ifm. udstedelsen af de i § 61 og § 63 nævnte dokumenter.

Bøde, bøde eller fængsel indtil 1 år.

- Forsæt til at undgå betaling af told eller afgift.
- Forsæt til at opnå uberettiget fritagelse for eller godtgørelse af told eller afgift.

Fængsel indtil 2 år.

- Skærpende omstændigheder.

C. Afgifter.

Lovbkg. nr. 422 af 2. juni 1999 om merværdiafgift.

§ 81, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen eller kontrollen med udbetalinger efter § 45, § 53, stk. 2, § 63 og § 72.
- Overtræder § 8 stk. 1, 4. pkt., § 23, stk. 4, 2. pkt., § 30, stk. 2, § 38, stk. 3, 3. pkt., § 43, stk. 3, nr. 1, 4 eller 5, § 47, stk. 1, 1. pkt., stk. 2, 1. og 2. pkt., stk. 3, 1. pkt., eller stk. 5, 1., 4. og 5. pkt., § 48, 1. pkt., § 52, stk. 1, 1., 2. eller 4. pkt., stk. 2, 3, 5 eller 6, § 53, stk. 1, 1. pkt., eller stk. 2, 1. pkt., § 56, stk. 3, 2. pkt., § 57, stk. 1, 1. pkt., stk. 2, 2. pkt., stk. 3, 2. pkt., eller stk. 4, 2. pkt., § 62, stk. 12, § 64, stk. 2, 1. pkt., § 65, stk. 1, § 70, stk. 2, § 72, stk. 3 eller 4, § 74, stk. 2 eller 4, § 75, stk. 1, 2, 3 eller 4, eller § 76, stk. 5, 2. pkt.
- Overtræder angivelsesfristen i § 62, stk. 1 eller 2.
- Undlader at foretage anmeldelse efter § 65, stk. 3, 1. pkt., eller overtræder anmeldelsesfristen i § 65, stk. 3, 2. pkt.
- Undlader at efterkomme et påbud efter § 29, stk. 1, eller § 38, stk. 3, 1. pkt.
- Overdrager, erhverver, tilegner sig eller anvender varer eller ydelser, hvoraf der ikke er betalt afgift, som skulle have været betalt efter denne lov, eller forsøger herpå.

§ 81, stk. 3: Bøde, bøde eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift eller til uberettiget at opnå udbetalinger efter § 45, § 53, stk. 2, § 63, og § 72.

- Forsætligt eller groft uagtsomt driver registreringspligtig virksomhed, uanset at virksomheden er nægtet registrering efter § 62, stk. 9, eller § 62a, stk. 1, eller virksomheden er afmeldt fra registrering efter § 62a, stk. 5.

§ 81, stk. 4, 1. pkt.: Bøde, bæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Den, der som led i virksomhed forsætligt udsteder en faktura med et urigtigt indhold eller udsteder anden urigtig dokumentation for levering eller aftagelse af varer eller ydelser, hvis dokumentationen er egnet til at blive anvendt som grundlag for opgørelsen af et afgiftstilsvare.

§ 81, stk. 4, 2. pkt.: Bøde.

- Handlingen begås af grov uagtsomhed.

§ 81, stk. 5, 1. pkt.: Bøde, bæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Den, der som led i virksomhed aftager varer eller ydelser på sådanne fordelagtige vilkår, at den pågældende indser, at leverandøren eller yderen ikke vil opfylde sin forpligtelse til at medregne vederlaget til afgiftstilsvaret eller til rettidigt at afregne afgiftstilsvaret.

§ 81, stk. 5, 2. pkt.: Bøde

- Handlingen begås af grov uagtsomhed.

Lovbkg. nr. 816 af 12. sept. 1996 om afgift af ansvarsforsikringer for motorkøretøjer m.v., som senest ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

§ 10, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen.
- Overtræder § 2, stk. 2, § 4, § 5, stk. 1, § 5a, § 7, stk. 2, eller § 15, stk. 2.

§ 10, stk. 3: Bøde, bæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lovbkg. nr. 570 af 3. aug. 1998 om afgift af affald og råstoffer, som senest ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

§ 33, stk. 1: Bøde (medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning).

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for kontrollen med afgifterne.
- Undlader at lade sig registrere hos de statslige told- og skattemyndigheder efter § 4, stk. 1, og § 11.
- Overtræder § 14, § 15, § 16, stk. 1 og 2, § 19, stk. 2, § 25, stk. 2, § 27, § 28 og § 37.
- Undlader at efterkomme et påbud, der er meddelt efter § 19.

- Fortsætter driften af en registreringspligtig virksomhed, efter at de statslige told- og skattemyndigheder har inddraget registreringen efter § 16, stk. 3, og § 20, stk. 1 og 2.
- Tilsidesætter vilkår, der er fastsat i medfør af §§ 6 og 7.
- Undlader at benytte en vægt, som kan godkendes af de statslige told- og skattemyndigheder, jfr. § 10, stk. 4.
- Undlader at angive vægten af afgiftspligtigt affald efter § 12.
- Overdrager, erhverver, tilegner sig eller anvender varer, hvoraf der ikke er betalt afgift, som skulle have været betalt efter loven, eller forsøger herpå.

§ 33, stk. 2: Hæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lovbkg. nr. 675 af 15. sept. 1998 om fremskyndet tilbagebetaling af visse afgifter.

§ 5, stk. 1: Bøde.

- Forsætligt eller groft uagtsomt afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for kontrollen med udbetaling af beløb efter § 1 eller tilbagebetaling efter § 2.

§ 5, stk. 3: Bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til uberettiget at opnå udbetalinger efter § 1 eller tilbagebetaling efter § 2.

Lovbkg. nr. 798 af 9. nov. 1998 om afgift af bekæmpelsesmidler, som senest ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

§ 40, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen.
- Overtræder § 3, stk. 1, § 5, 1. og 2. pkt., § 6, stk. 1 og 2, § 9, stk. 1, § 17, stk. 1 og 3, § 18, stk. 1, § 24, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2, § 27, stk. 2-6, § 30, 1. pkt., § 38, stk. 1 og 2, og § 42, stk. 3-7.
- Tilsidesætter vilkår, der er fastsat i medfør af § 14, 2. pkt.
- Undlader at efterkomme et i medfør af § 20, stk. 1, og § 24, stk. 5, meddelt påbud.
- Fortsætter driften af en afgiftspligtig virksomhed, hvis registrering de statslige told- og skattemyndigheder har inddraget efter § 18, stk. 2, eller § 21, stk. 1.
- Overdrager, erhverver eller tilegner sig varer, hvoraf der ikke er betalt afgift, som skulle have været betalt efter loven, eller forsøger herpå.

§ 40, stk. 3: Bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lovbkg. nr. 561 af 3. aug. 1998 om afgift af hermetisk forseglede nikkel-cadmium-akkumulatorer, som ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

§ 32, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen.
- Overtræder § 3, stk. 1, § 11, stk. 1 eller stk. 2, § 12, stk. 1, § 18, stk. 1, 2. pkt. eller stk. 2, § 20, stk. 2-5, § 23, 1. pkt., og § 34, stk. 3, 4 og 6.
- Tilsidesætter vilkår, der er fastsat i medfør af § 8 eller § 9, stk. 2.
- Undlader at efterkomme et i medfør af § 14, stk. 1, eller § 18, stk. 4, 1. pkt., meddelt påbud.
- Fortsætter driften af en afgiftspligtig virksomhed, hvis registrering de statslige told- og skattemyndigheder har inddraget efter § 12, stk. 2, eller § 15.
- Overdrager, erhverver, tilegner sig eller anvender varer, hvoraf der ikke er betalt afgift, som skulle have været betalt efter loven, eller forsøger herpå.

§ 32, stk. 3: Bøde, bøde eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lovbkg. nr. 595 af 12. aug. 1998 om afgift af dødsboer og gaver, som senest ændret ved lov nr. 386 af 2. juni 1999.

§ 41, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger, herunder til brug ved beregning af passivposter efter § 13a.
- Fortier eller nægter at give oplysninger til brug ved afgørelser om afgiftspligten eller afgiftsberegningen.
- Undlader rettidigt at afgive de opgørelser, anmeldelser m.v., der er foreskrevet i denne lov.

§ 41, stk. 3: Bøde, bøde eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage staten afgift eller det offentlige skat.

Lovbkg. nr. 569 af 3. aug. 1998 om afgift af visse chlorflourcarboner og haloner, som ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

§ 17, stk. 1: Bøde (medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning).

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for kontrollen med afgiften.
- Overtræder § 4, stk. 1, § 8, stk. 1 og 3, § 9, stk. 1 og 2, § 11, stk. 3, § 14, stk. 2-5, og § 20, stk. 3 og 4.
- Undlader at efterkomme et påbud, der er meddelt efter § 11, stk. 1.

- Fortsætter driften af en registreringspligtig virksomhed, efter at de statslige told- og skattemyndigheder har inddraget registreringen efter § 9, stk. 3, og § 12, stk. 1 og 2.

§ 17, stk. 3: Bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lovbkg. nr. 567 af 3. aug. 1998 om afgift af chokolade- og sukkervarer m.m., som senest ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

§ 26, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen.
- Overtræder § 3, stk. 1, 2 eller 5, § 10a, stk. 1, 2. pkt., eller stk. 2, § 12, stk. 1-3, § 13, stk. 1, § 14, stk. 2, § 19b, § 23, stk. 2, 3, 4 eller 5.
- Tilsidesætter vilkår, der er fastsat i tilladelser efter § 7, stk. 2.
- Undlader at efterkomme et i medfør af § 10a, stk. 5, 1. pkt., eller § 16, stk. 1, meddelt påbud.
- Fortsætter driften af en afgiftspligtig virksomhed, hvis registrering er bortfaldet eller inddraget efter § 3, stk. 4, § 14, stk. 3, eller § 17, og de statslige told- og skattemyndigheder har meddelt virksomheden dette.
- Overdrager, erhverver eller tilegner sig varer, hvoraf der ikke er betalt afgift, som skulle have været betalt efter loven, eller forsøger herpå.

§ 26, stk. 3: Bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lovbkg. nr. 689 af 17. sept. 1998 om afgift af elektricitet, som ændret ved lov nr. 380 og 389, begge af 2. juni 1999.

§ 15, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til brug for afgiftskontrollen.
- Overtræder § 4, stk. 1, § 7, stk. 1, 2 eller 3, § 8, stk. 1, § 12, stk. 2, eller § 19, stk. 3.

§ 15, stk. 3: Bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lovbkg. nr. 726 af 7. okt. 1998 om afgift af visse emballager samt visse poser af papir eller plast m.v., som senest ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

§ 18, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen.

- Overtræder § 3, stk. 1, 4 eller 7, § 7a, stk. 1, 2. pkt., eller stk. 2, § 9, stk. 1-3, § 10, stk. 1, § 15, stk. 2-5, og § 25, stk. 1-3.
- Tilsidesætter vilkår, der er fastsat i medfør af § 6, stk. 1-5.
- Undlader at efterkomme et i medfør af § 7a, stk. 4, 1. pkt., eller § 12, stk. 1, meddelt påbud.
- Fortsætter driften af en afgiftspligtig virksomhed, hvis registrering de statslige told- og skattemyndigheder har inddraget efter § 3, stk. 6, § 10, stk. 2, eller § 13.
- Overdrager, erhverver, tilegner sig eller anvender varer, hvoraf der ikke er betalt afgift, som skulle have været betalt efter loven, eller forsøger herpå.

§ 18, stk. 3: Bøde, bæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lovbkg. nr. 566 af 3. aug. 1998 om afgift af visse flyrejser, som senest ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

§ 12, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen.
- Overtræder § 4, stk. 1, § 5, stk. 1, § 6, stk. 1, 1. og 3. pkt., og § 10, stk. 2-4.
- Undlader at efterkomme et i medfør af § 7, stk. 1, meddelt påbud.

§ 12, stk. 3: Bøde, bæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lovbkg. nr. 638 af 21. aug. 1998 om forskellige forbrugsafgifter, som ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

§ 22, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen.
- Overtræder § 14a, stk. 1, eller § 16a, stk. 3, 2. pkt., eller stk. 4.
- Tilsidesætter vilkår, der er fastsat i medfør af § 16b, stk. 1.
- Fortsætter driften af en afgiftspligtig virksomhed, hvis registrering de statslige told- og skattemyndigheder har inddraget efter § 20, og de statslige told- og skattemyndigheder har meddelt virksomheden dette.
- Overdrager, erhverver eller tilegner sig varer, hvoraf der ikke er betalt afgift, som skulle have været betalt efter loven, eller forsøger herpå.

§ 22, stk. 3: Bøde, bæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lovbkg. nr. 887 af 3. okt. 1996 om afgift af naturgas og bygas, som senest ændret ved lov nr. 380 og 390, begge af 2. juni 1999.

§ 21, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen.
- Overtræder § 3, stk. 1, § 12, stk. 8, § 14, § 15, stk. 1, eller § 19, stk. 2-4.
- Undlader at efterkomme et efter § 16, stk. 2, meddelt påbud.
- Overdrager, erhverver, tilegner sig eller anvender gas, hvoraf der ikke er betalt afgift, som skulle have været betalt efter loven, eller forsøger herpå.
- Fortsætter driften af en afgiftspligtig virksomhed, efter at de statslige told- og skattemyndigheder har inddraget registreringen i medfør af § 15, stk. 2, eller § 17.

§ 21, stk. 3: Bøde, bæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lovbkg. nr. 563 af 3. aug. 1998 om afgift af konsum-is, som ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

§ 10, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen.
- Overtræder § 1, stk. 4, 2. pkt., § 3, stk. 1, 1. eller 2. pkt., § 4, stk. 2, § 5, stk. 1 eller 2, § 5a, stk. 1, eller § 7, stk. 2, 3. pkt., stk. 3 eller 6.
- Fortsætter driften af en registreret virksomhed, hvis registrering de statslige told- og skattemyndigheder har inddraget efter § 3, stk. 3.
- Overdrager, erhverver eller tilegner sig varer, hvoraf der ikke er betalt afgift, som skulle have været betalt efter loven, eller forsøger herpå.

§ 10, stk. 3: Bøde, bæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lovbkg. nr. 568 af 3. aug. 1998 om afgift af visse klorerede opløsningsmidler, som ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

§ 31, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen.
- Overtræder § 2, stk. 1, § 10, stk. 1 eller 2, § 11, stk. 1, § 17, stk. 1, 2. pkt. eller stk. 2, § 19, stk. 2-5, § 22, 1. pkt., og § 33, stk. 3-6.
- Tilsidesætter vilkår, der er fastsat i medfør af §§ 7 og 8, stk. 3.

- Undlader at efterkomme et i medfør af § 13, stk. 1, eller § 17, stk. 5, 1. pkt., meddelt påbud.
- Fortsætter driften af en afgiftspligtig virksomhed, hvis registrering de statslige told- og skattemyndigheder har inddraget efter § 11, stk. 2, eller § 14.
- Overdrager, erhverver, tilegner sig eller anvender varer, hvoraf der ikke er betalt afgift, som skulle have været betalt efter loven, eller forsøger herpå.

§ 31, stk. 3: Bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lovbkg. nr. 702 af 28. sept. 1998 om afgift af stenkul, brunkul og koks m.v., som ændret ved lov nr. 380 og 390, begge af 2. juni 1999.

§ 20, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen.
- Overtræder § 2, stk. 1, § 5, stk. 4 og 5, § 9, stk. 9, § 10a, stk. 1, 2. pkt. eller stk. 2, § 11, stk. 1, 2 eller 3, § 12, stk. 1, § 17, stk. 2, 3 eller 4, og § 26, stk. 3 eller stk. 4, 1. pkt.
- Undlader at efterkomme et efter § 10a, stk. 5, 1. pkt., eller § 14, stk. 1, meddelt påbud.
- Overdrager, erhverver, tilegner sig eller anvender varer, hvoraf der ikke er betalt afgift, som skulle have været betalt efter loven, eller forsøger herpå.
- Fortsætter driften af en afgiftspligtig virksomhed, efter at de statslige told- og skattemyndigheder har inddraget registreringen i medfør af § 12, stk. 3, eller § 15.

§ 20, stk. 3: Bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lovbkg. nr. 643 af 27. aug. 1998 om kuldioxidafgift af visse energiprodukter, som senest ændret ved lov nr. 380 og 389, begge af 2. juni 1999.

§ 15, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen.
- Overtræder registreringsforpligtelsen efter § 3, jfr. § 23, stk. 3, eller § 10, stk. 5.

§ 15, stk. 4: Bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lovbkg. nr. 678 af 13. juli 1994 om afgift af lystfartøjsforsikringer, som senest ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

§ 11, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen.
- Overtræder § 3, stk. 2, § 5, § 6, stk. 1, § 8, stk. 2, eller § 16, stk. 2.

§ 11, stk. 3: Bøde, bæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lovbkg. nr. 543 af 25. juni 1997 om afgift af lønsum m.v., som senest ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

§ 18, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for kontrollen med opkrævet afgift eller kontrollen med tilbagebetaling efter § 6b, stk. 5.
- Overtræder § 2, stk. 1, § 3, stk. 2 eller 3, § 6, stk. 2, 1. eller 3. pkt., § 6a, stk. 2, 1. eller 3. pkt., § 6b, stk. 2 eller 3, § 10, stk. 2, § 14, stk. 2 eller 3, § 15, stk. 3, 2. pkt., eller § 21, stk. 2.

§ 18, stk. 3: Bøde, bæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lovbkg. nr. 637 af 21. aug. 1998 om visse miljøafgifter, som senest ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

§ 21, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen.
- Overtræder § 3, stk. 3, 2. pkt., § 4, stk. 1, § 5, stk. 3, § 8, stk. 2, § 11, stk. 1 og 3, § 12, stk. 1, stk. 2, 1. pkt., og stk. 3-5, § 13 og § 15, stk. 1, 2. pkt., stk. 2 og stk. 3, 1. pkt.
- Tilsidesætter vilkår, der er fastsat efter § 5, stk. 3, og § 6, 3. pkt.
- Undlader at efterkomme et påbud, der er meddelt i medfør af § 8, stk. 1, 3. pkt., og § 11, stk. 6, 1. pkt., om angivelse for kortere perioder end en måned.
- Fortsætter driften af en registreret virksomhed, når retten til at drive sådan virksomhed er bortfaldet efter § 18 og de statslige told- og skattemyndigheder har meddelt virksomheden dette.
- Overdrager, erhverver eller tilegner sig varer, hvoraf der ikke er betalt afgift, som skulle have været betalt efter loven, eller forsøger herpå.

§ 21, stk. 3: Bøde, bæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lovbkg. nr. 701 af 28. sept. 1998 om energiafgift af mineralolieprodukter m.v., som senest ændret ved lov nr. 380 og 390, begge af 2. juni 1999.

§ 25, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen eller vedrørende grundlaget for udbetaling af tilskud.
- Overtræder § 1, stk. 7, § 3, stk. 1 eller 4, § 4, stk. 1, 5, 7 eller 8, 3. pkt., § 12, stk. 10, § 14, stk. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 eller 10, § 15, stk. 1, § 16, stk. 1 eller 3, § 22, stk. 2, 3 eller 4, § 29, stk. 3, eller § 35, stk. 5.
- Undlader at efterkomme et efter §18, stk. 1, meddelt påbud.
- Overdrager, erhverver, tilegner sig eller anvender varer, hvoraf der ikke er betalt afgift, som skulle have været betalt efter loven, eller forsøger herpå.
- Fortsætter driften af en afgiftspligtig virksomhed, efter at de statslige told- og skattemyndigheder har inddraget registreringen i medfør af § 16, stk. 2, eller § 19.

§ 25, stk. 3: Bøde, bæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lovbkg. nr. 562 af 3. aug. 1998 om afgift af mineralvand m.v., som ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

§ 21, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen.
- Overtræder § 3, stk. 1, 1. pkt., § 3, stk. 2, § 5, § 10a, stk. 1, 2. pkt., eller stk. 2, § 12, stk. 1 og 3, § 13, stk. 1, § 18, stk. 2-6, og § 29, stk. 1 og 2.
- Tilsidesætter vilkår, der er fastsat i medfør af § 3, stk. 1, 4. pkt., og § 9, stk. 1.
- Undlader at efterkomme et i medfør af § 10a, stk. 5, 1. pkt., eller 15, stk. 1, meddelt påbud.
- Fortsætter driften af en afgiftspligtig virksomhed, hvis registrering de statslige told- og skattemyndigheder har inddraget efter § 13, stk. 2, eller § 16.
- Anvender varer, der er fritaget efter § 9, stk. 1, til formål, der ikke omfattes af disse bestemmelser.
- Overdrager, erhverver eller tilegner sig varer, hvoraf der ikke er betalt afgift, som skulle have været betalt efter loven, eller forsøger herpå.

§ 21, stk. 3: Bøde, bæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lovbkg. nr. 730 af 15. sept. 1999 om en realrenteafgift af visse obligationer m.v. og en afgift af aktieafkast i pensionsforhold.

(Ophævet med virkning fra og med afgiftsåret 2000).

§ 21, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen.

- Undlader at indgive opgørelse efter §§ 12-16.
- Undlader at indbetale afgiften rettidigt.

§ 21, stk. 2: Bøde, bæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lovbkg. nr. 222 af 14. april 1999 om registreringsafgift af motorkøretøjer m.v., som senest ændret ved lov nr. 837 af 17. nov. 1999.

§ 27, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen.
- Overtræder § 9, stk. 1 og 2, § 13, stk. 2, § 16, stk. 1 og 2, § 19, stk. 1, § 20, § 21, stk. 1 og 2, § 23, stk. 1, § 24, § 25, stk. 1 og 3-5.
- Anvender et afgiftspligtigt køretøj, som ikke er afgiftsberigtiget, eller anvender et køretøj, der er fritaget for afgift, eller hvoraf der er betalt afgift efter bestemmelserne i § 5, stk. 1-5, § 5a, stk. 1 eller § 6, stk. 1, i strid med de betingelser, der gælder for fritagelsen eller afgiftsberigtigelsen efter den pågældende bestemmelse.
- Undlader at efterkomme et påbud, der er meddelt i medfør af § 18, stk. 1, om angivelse for kortere perioder end en måned.
- Anvender et køretøj, der er afmeldt af motorregisteret efter reglerne i lovens § 7, stk. 1 og 2, og § 7a.

§ 27, stk. 3: Bøde, bæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lovbkg. nr. 636 af 21. aug. 1998 om afgift af spildevand, som senest ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

§ 21, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen.
- Overtræder § 4, stk. 1, 2 eller 3, § 12, stk. 1 eller 4, § 13, stk. 1, 2 eller 3, § 14, § 16a, eller § 18, stk. 2, 3 eller 4.

§ 21, stk. 3: Bøde, bæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lovbkg. nr. 109 af 22. feb. 1999 om afgift af spillekasinoer.

§ 12, stk. 1: Bøde (medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning).

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen.
- Overtræder § 3, § 4, stk. 1, vedrørende angivelse, § 7, stk. 3, eller § 8.

§ 12, stk. 3: Bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lovbekendtgørelse nr. 636 af 27. juli 1993 om afgift af gevinster ved lotterispil m.v., som ændret ved lov nr. 1233 af 27. dec. 1996.

§ 9, stk. 1: Bøde, hæfte eller fængsel indtil 6 måneder.

- Afgivelse af urigtig afgiftsanmeldelse.

Lovbkg. nr. 564 af 3. aug. 1998 om afgift af spiritus m.m., som senest ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

§ 31, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen.
- Overtræder § 1, stk. 2 eller 3, § 3, stk. 3, § 7, stk. 1, § 9, stk. 2 eller 4, § 9a, stk. 1, 3 eller 4, 3. pkt., § 18, stk. 3, § 20, stk. 1, 4, 5, eller 6, § 20a, stk. 1, § 21, stk. 1, 2 eller 4, § 27, stk. 2, 3, 4 eller 5, § 27a, § 36, stk. 1, eller § 37.
- Tilsidesætter vilkår, der er fastsat i henhold til § 9, stk. 2, 3. pkt., og stk. 3, eller § 15, stk. 2.
- Undlader at efterkomme et påbud, der er meddelt i medfør af §23, stk. 1, om angivelse for kortere perioder end en måned og § 28.
- Fortsætter driften af en afgiftspligtig virksomhed, hvis registrering de statslige told- og skattemyndigheder har inddraget i medfør af § 21, stk. 3, og § 23, stk. 2 og 3.
- Overdrager, erhverver eller tilegner sig varer, hvoraf der ikke er betalt afgift, som skulle have været betalt efter loven, eller forsøger herpå.

§ 31, stk. 3: Bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lovbkg. nr. 591 af 11. aug. 1998 om stempelafgift, som ændret ved lov nr. 383 af 2. juni 1999.

§ 88, stk. 1: Bøde.

- Overtræder § 20, stk. 1 og 2.
- I et dokument giver urigtige eller vildledende oplysninger om forhold, der er af betydning for dokumentets stempeling.
- I øvrigt afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til brug for: a) afgørelse af, om et dokument er stempelpligtigt, b) beregning af stempelafgiften, c) afgørelse om fritagelse for afgift eller om godtgørelse af afgift.

- Afgiver urigtig erklæring om ikke at være i besiddelse af et stempelpligtigt dokument i tilfælde, hvor stempelmyndigheden kræver dokumentet udleveret i henhold til § 24.

§ 88, stk. 2: Bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lovbkg. nr. 688 af 17. sept. 1998 om afgift af svovl, som ændret ved lov nr. 380 og 390, begge af 2. juni 1999.

§ 29, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen.
- Overtræder § 3, stk. 1, § 10, stk. 1-4 og 6, § 11, stk. 1 og 3, § 18, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2, § 19, stk. 2-4, og § 31, stk. 3 og 5.
- Undlader at efterkomme et efter § 13, stk. 1 og 2, eller § 18, stk. 6, 1. pkt., meddelt pålæg.
- Overdrager, erhverver, tilegner sig eller anvender varer, hvoraf der ikke er betalt afgift, som skulle have været betalt efter loven, eller forsøger herpå.
- Fortsætter driften af en afgiftspligtig virksomhed, efter at de statslige told- og skattemyndigheder har inddraget registreringen i medfør af § 11, stk. 2, eller § 14.

§ 29, stk. 3: Bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lovbkg. nr. 635 af 21. aug. 1998 om tobaksafgifter, som ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

§ 25, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen.
- Overtræder § 2, stk. 3, § 3, § 4, § 9, stk. 1 eller 4, § 10, stk. 1, 5, 7 eller 8, 3. pkt., § 11, stk. 1 eller 2, § 13, stk. 1 eller 3, § 18, stk. 1, 2, 3, 4, 5 eller 6, § 19, stk. 1, § 20, stk. 1, § 21, stk. 2, 3 eller 4, § 29, stk. 4, 2. pkt., eller § 30, stk. 1.
- Undlader at efterkomme et efter § 15, stk. 1, meddelt påbud.
- Overdrager, erhverver, tilegner sig eller anvender varer, hvoraf der ikke er betalt afgift, som skulle have været betalt efter loven, eller forsøger herpå.
- Fortsætter driften af en afgiftspligtig virksomhed, efter at de statslige told- og skattemyndigheder har inddraget registreringen i medfør af § 16.

§ 25, stk. 3: Bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lovbkg. nr. 639 af 21. aug. 1998 om afgift af ledningsført vand, som ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

§ 20, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen.
- Overtræder §4, stk. 1, 2 eller 4, §9, stk. 7, §12, stk. 1, §13, §15a, §17, stk. 2, 3 eller 4.
- Overdrager, erhverver, tilegner sig eller anvender vand, hvoraf der ikke er betalt afgift, som skulle have været betalt efter loven, eller forsøger herpå.

§ 20, stk. 3: Bøde, bæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lovbkg. nr. 565 af 3. aug. 1998 om afgift af øl, vin og frugtvin m.m., som ændret ved lov nr. 380 af 2. juni 1999.

§ 25, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen.
- Overtræder § 5, stk. 1, § 6, stk. 1, 5, 7 eller 8, 3. pkt., § 9, stk. 1 eller 2, § 14, stk. 1, 2, 3, 4 eller 5, § 15, stk. 1, § 16, stk. 1 eller 3, § 22, stk. 2, 3 eller 4, § 32, stk. 1 eller 2, eller § 33.
- Undlader at efterkomme et påbud, der er meddelt efter § 18, stk. 1.
- Fortsætter driften af en afgiftspligtig virksomhed, efter at de statslige told- og skattemyndigheder har inddraget registreringen efter § 16, stk. 2, eller § 19.
- Overdrager, erhverver eller tilegner sig varer, hvoraf der ikke er betalt afgift, som skulle have været betalt efter loven, eller forsøger herpå.
- Fjerner denatureringsmidler.
- Tilsidesætter vilkår, der er fastsat efter §11, stk. 5.

§ 25, stk. 3: Bøde, bæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lovbkg. nr. 207 af 3. april 1998 om vægtafgift af motorkøretøjer m.v., som senest ændret ved lov nr. 325 af 29. maj 1999.

§ 23, stk. 1 og 2: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug ved: 1) afgørelse af, om der skal svares afgift af et køretøj, 2) beregning af afgiftens størrelse, 3) afgørelse om afgiftsfritagelse eller tilbagebetaling af afgift.
- Overtræder §4, stk. 8, 9 og 10.
- Undlader i overensstemmelse med § 9, stk. 2, at give politiet oplysning om ændringer ved, eller ændret anvendelse af, et køretøj, som er af betydning for afgiftens beregning.

- Unddrager sig afgift ved at benytte et registreringspligtigt køretøj, der ikke er registreret.
- Benytter eller indretter et køretøj, som er fritaget for afgift, i strid med betingelserne for afgiftsfritagelsen.
- I øvrigt benytter eller indretter et køretøj i strid med køretøjets registrerede art og anvendelse.

§ 23, stk. 4: Bøde, bæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lov nr. 416 af 26. juni 1998 om afgift af antibiotika og vækstfremmere anvendt i foderstoffer.

§ 30, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen.
- Overtræder § 2, stk. 1 og 2, § 9, stk. 1 eller 2, § 10, stk. 1, § 16, stk. 1, 2. pkt., eller stk. 2, § 19, stk. 2-5, § 22, 1. pkt., og § 32, stk. 4-7.
- Tilsidesætter vilkår, der er fastsat i medfør af § 8, stk. 2.
- Undlader at efterkomme et i medfør af § 12, stk. 1, eller § 16, stk. 4, 1. pkt., meddelt påbud.
- Fortsætter driften af en afgiftspligtig virksomhed, hvis registrering de statslige told- og skattemyndigheder har inddraget efter § 10, stk. 2, eller § 13.
- Overdrager, erhverver, tilegner sig eller anvender varer, hvoraf der ikke er betalt afgift, som skulle have været betalt efter loven, eller forsøger herpå.

§ 30, stk. 3: Bøde, bæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

Lov nr. 418 af 26. juni 1998 om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m.

§ 34, stk. 1: Bøde.

Forsætligt eller groft uagtsomt:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen.
- Overtræder § 2, stk. 1, § 12, § 13, stk. 1, § 19, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2, § 20, stk. 5, § 22, stk. 2-5, § 24, 1. pkt., § 25 og § 36, stk. 3-6.
- Undlader at efterkomme et i medfør af § 15, stk. 1, eller § 19, stk. 4, 1. pkt., meddelt påbud.
- Fortsætter driften af en afgiftspligtig virksomhed, hvis registrering de statslige told- og skattemyndigheder har inddraget efter § 13, stk. 2, eller § 16.
- Overdrager, erhverver, tilegner sig eller anvender varer, hvoraf der ikke er betalt afgift, som skulle have været betalt efter loven, eller forsøger herpå.

§ 34, stk. 3: *Bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.*

- Forsæt til at unddrage statskassen afgift.

II. Oversigt over støtte- og tilskudsordninger på Fødevarerministeriets område samt angivelse af overtrædelserne og strafferammen.

A. Landbrugsområdet.

Lovbkg. nr. 818 af 3. nov. 1999 om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for landbrugsvarer m.v. (Bemyndigelsesloven)

§ 23, stk. 1: Bøde (medmindre højere straf er forskyldt efter strfl.).

- Den, der til brug for afgørelser, der træffes i henhold til de i § 1 nævnte forordninger, i henhold til denne lovs kap. 2 i forbindelse med indbetaling eller udbetaling af de i kap. 2 omtalte midler, i øvrigt i henhold til denne lov eller de i medfør af loven fastsatte regler giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for sagens afgørelse.
- Handler i strid med vilkår, der er fastsat i en sådan afgørelse, eller som forsøger herpå.

§ 23, stk. 2, 1. pkt: Bøde.

- I øvrigt undlader at give oplysninger, der er afkrævet den pågældende i henhold til denne lov eller de i medfør af loven fastsatte regler.

§ 23, stk. 2, 2. pkt: Bøde (medmindre højere straf er forskyldt efter strfl.).

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger om sådanne forhold.

§ 23, stk. 3, 1. pkt: Bøde.

- Overtræder § 4, stk. 3, sidste pkt., § 4, stk. 6, og § 10, stk. 4, sidste pkt.

§ 23, stk. 3, 2. pkt: Bøde (medmindre højere straf er forskyldt efter strfl.).

- Overtræder bestemmelser om tavshedspligt i de i § 1, nr. 4, nævnte forordninger.

§ 25, 1. led: Bøde, bæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Den, der begår et forhold som nævnt i § 23, stk. 1, eller § 24 med forsæt til at unddrage sig eller andre betaling af afgifter i henhold til de i § 1 nævnte forordninger eller i henhold til denne lovs § 6 eller med forsæt til at opnå uberettiget udbetaling af ydelser til sig eller andre i henhold til de i § 1 omhandlede forordninger eller i henhold til § 7.

§ 25, 2. led: Fængsel indtil 4 år.

- Skærpende omstændigheder.

Lovbkg. nr. 634 af 29. juli 1999 om tilskud til produktudvikling af jordbrugs- og fiskeriprodukter samt forsøgsfiskeri m.m.

§ 23, stk. 1: Bøde (medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning).

- Den, der til brug for afgørelser, der træffes i henhold til denne lov eller de i medfør af loven fastsatte regler, giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for afgørelsen.
- Handler i strid med vilkår, der er fastsat i en sådan afgørelse, eller som forsøger herpå.

Lovbkg. nr. 192 af 26. marts 1999 om støtte til jordbrugets strukturudvikling og til økologisk produktion inden for jordbrug og fiskeri m.v.

§ 23, stk. 1 og 2: Bøde (medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning).

- Den, der til brug for afgørelser, der træffes i henhold til denne lov eller de i medfør af loven fastsatte regler, giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for afgørelsen.
- Handler i strid med vilkår, der er fastsat i en sådan afgørelse.
- I øvrigt undlader at give oplysninger, som den pågældende har pligt til at give i henhold til denne lov eller regler fastsat i medfør af loven.
- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger om sådanne forhold.

Lovbkg. nr. 17 af 18. jan. 1996 om læhegn og tilskud til læplantning, som ændret ved lov nr. 15 af 14. jan. 1998.

§ 26a, stk. 1: Bøde (medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning).

- Den, der til brug for afgørelser, der træffes i henhold til de i denne lov eller de i medfør af loven fastsatte regler, giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for afgørelsen.
- Handler i strid med vilkår, der er fastsat i en sådan afgørelse, eller som forsøger herpå.

§ 26a, stk. 2, 1. pkt.: Bøde.

- I øvrigt undlader at give oplysninger, som den pågældende har pligt til at give i henhold til denne lov eller regler fastsat i medfør af loven.

§ 26a, stk. 2, 2. pkt.: Bøde (medmindre højere straf er forskyldt efter strfl.).

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger om sådanne forhold.

Lovbkg. nr. 676 af 9. aug. 1995 om ophørsstøtte til jordbrugere.

§ 20, stk. 1: Bøde (medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning).

- Den, der til brug for afgørelser, der træffes i henhold til de i denne lov eller de i medfør af denne lov fastsatte regler, giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for afgørelsen.
- Handler i strid med vilkår, der er fastsat i en sådan afgørelse.

§ 20, stk. 2, 1. pkt.: Bøde.

- I øvrigt undlader at give oplysninger, som den pågældende har pligt til at give i henhold til denne lov eller regler fastsat i medfør af loven.

§ 20, stk. 2, 2. pkt.: Bøde (medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning).

- Giver urigtige eller vildledende oplysninger om sådanne forhold.

Lov nr. 397 af 14. juni 1995 om statsgaranti og ydelsestilskud ved lån til yngre jordbrugere.

§ 16, stk. 1 og 2: Bøde (medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning).

- Den, der til brug for afgørelser, der træffes i henhold til denne lov eller de i medfør af loven fastsatte regler, giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for afgørelsen.
- Handler i strid med vilkår, der er fastsat i en sådan afgørelse.
- I øvrigt undlader at give oplysninger, som den pågældende har pligt til at give i henhold til denne lov eller regler fastsat i medfør af loven.
- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger om sådanne forhold.

Lov nr. 268 af 6. maj 1993 om statsgaranti for gældssaneringslån til jordbrugere, som ændret ved lov nr. 1108 af 22. dec. 1993.

§ 15, stk. 1: Bøde (medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning).

- Den, der til brug for afgørelser, der træffes i henhold til de i denne lov eller de i medfør af loven fastsatte regler, giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for afgørelsen.
- Handler i strid med vilkår, der er fastsat i en sådan afgørelse, eller som forsøger herpå.

§ 15, stk. 2, 1. pkt.: Bøde.

- I øvrigt undlader at give oplysninger, som den pågældende har pligt til at give i henhold til denne lov eller regler fastsat i medfør af loven.

§ 15, stk. 2, 2. pkt.: Bøde (medmindre højere straf er forskyldt efter strfl.).

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger om sådanne forhold.

Lovbkg. nr. 1172 af 16. dec. 1992 om støtte til miljøforbedrende investeringer i mindre landbrug m.v., som senest ændret ved lov nr. 1108 af 21. dec. 1994.

§ 22 a, stk. 1: Bøde (medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning).

- Den, der til brug for afgørelser, der træffes i henhold til denne lov eller de i medfør af loven fastsatte regler, giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for afgørelsen.
- Handler i strid med vilkår, der er fastsat i en sådan afgørelse, eller som forsøger herpå.

Lov nr. 919 af 25. nov. 1992 om indkomststøtte til landbrugere, som senest ændret ved lov nr. 284 af 27. april 1994.

§ 8, stk. 1: Bøde (medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning).

- Den, der til brug for afgørelser, der træffes i henhold til reglerne i denne lov eller de i medfør af loven fastsatte regler, giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for afgørelsen.

Lov nr. 918 af 25. nov. 1992 om statsgaranti og ydelsestilskud vedrørende høsttabslån til tørkeramte jordbrugere, som senest ændret ved lov nr. 284 af 27. april 1994.

§ 18, stk. 1: Bøde (medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning).

- Den, der til brug for afgørelser, der træffes i henhold til reglerne i denne lov eller de i medfør af loven fastsatte regler, giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for afgørelsen.

Lov nr. 89 af 23. feb. 1991 om tilskud til strukturprojekter inden for jordbruget.

§ 9, stk. 1: Bøde (medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning).

- Den, der til brug for afgørelser, der træffes i henhold til de i § 1 nævnte forordninger, i henhold til denne lov eller de i medfør af loven fastsatte regler, giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for afgørelsen.
- Handler i strid med vilkår, der er fastsat i en sådan afgørelse, eller som forsøger herpå.

B. Fiskeriområdet

Lov nr. 281 af 12. maj 1999. Fiskerilov.

§ 130, stk. 1: Bøde (med mindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning).

- Den, der overtræder eller forsøger at overtræde § 11, stk. 1, § 12, stk. 1, § 13, § 18, § 28, stk. 2, § 33, stk. 1, § 38, stk. 1, § 44, stk. 1, § 47, § 50, stk. 1, § 63, stk. 1, § 66, stk. 1, § 69, § 72, § 74, stk. 1, § 76, § 77, stk. 1, § 86, stk. 1, § 87, § 97, § 98, § 119, § 121, stk. 1, § 122, stk. 2, § 124, stk. 3, de i medfør af § 10, stk. 1, trufne bestemmelser og de i § 10 nævnte forordninger og beslutninger.
- Tilsidesætter eller forsøger at tilsidesætte vilkår knyttet til en tilladelse udstedt efter loven eller regler fastsat i medfør af loven.
- Overtræder, forsøger at overtræde eller undlader at efterkomme et påbud eller forbud meddelt i henhold til loven eller regler fastsat i medfør af loven.
- Afgiver eller forsøger at opgive urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier eller forsøger at fortie oplysninger, som afkræves efter loven, regler fastsat i medfør af loven eller de i § 10 nævnte forordninger og beslutninger.
- Undlader at afgive den dokumentation og de oplysninger, der er pligt til at afgive, eller som afkræves efter loven, regler fastsat i medfør af loven eller de i § 10 nævnte forordninger og beslutninger.
- Forsætligt eller groft uagtsomt overtræder sine forpligtelser efter § 104, stk. 2.
- Uberettiget driver fiskeri i et ferskvandsområde, jfr. § 28, stk. 1.

§ 130, stk. 3, 1. led: Bøde, bæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Den, der begår et forhold som nævnt i stk. 1, nr. 2, 4 eller 5, eller som nævnt i de i medfør af stk. 2 fastsatte regler med forsæt til at unddrage sig eller andre betaling af afgifter i henhold til de i § 10 omhandlede forordninger eller i henhold til regler fastsat i medfør af § 102 eller med forsæt til at opnå uberettiget udbetaling eller refusion af ydelser til sig eller andre i henhold til de i § 10 nævnte forordninger eller i henhold til § 103 eller regler fastsat i medfør af § 102.

§ 130, stk. 3, 2. led: Fængsel indtil 4 år.

- Skærpende omstændigheder.

Lov nr. 483 af 12. juni 1996 om strukturforanstaltninger vedrørende fiskerisektoren.

§ 18, stk. 1 og 2: Bøde (medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning).

- Den, der til brug for afgørelser, der træffes i henhold til denne lov eller de i medfør af loven fastsatte regler, giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for afgørelsen.
- Overtræder vilkår, der er fastsat i en sådan afgørelse.
- I øvrigt undlader at give oplysninger, som den pågældende har pligt til at give i henhold til denne lov eller regler fastsat i medfør af loven.
- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger om sådanne forhold.

Lov nr. 1081 af 22. dec. 1993 om ophørsstøtte til erhvervsfiskere.

§ 13, stk. 1: Bøde (medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning).

- Den, der til brug for afgørelser, der træffes i henhold til de i denne lov eller de i medfør af denne lov fastsatte regler, giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for afgørelsen.
- Handler i strid med vilkår, der er fastsat i en sådan afgørelse.

§ 13, stk. 2, 1. pkt.: Bøde.

- I øvrigt undlader at give oplysninger, som den pågældende har pligt til at give i henhold til denne lov eller regler fastsat i medfør af loven.

§ 13, stk. 2, 2. pkt.: Bøde (medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning).

- Giver urigtige eller vildledende oplysninger om sådanne forhold.

III. Oversigt over anden lovgivning med straffehjemler samt angivelse af overtrædelserne og strafferammen. (Ikke udtømmende)

Lovbk. nr. 752 af 20. okt. 1998 om Arbejdsmarkedets Tillægspension, som senest ændret ved lov nr. 278 og 288, begge af 12. maj 1999.

§ 33, stk. 1: Bøde.

- Den arbejdsgiver, der undlader i rette tid at foretage indberetning som nævnt i § 30, stk. 1.
- Den arbejdsgiver, der undlader rettidigt at indbetale det samlede bidrag for et hos ham beskæftiget medlem af ATP.
- Den, der undlader at efterkomme en begæring fra ATP eller ankenævnet om oplysninger i medfør af § 30, stk. 2.
- Den, der giver ATP eller ankenævnet urigtige eller vildledende oplysninger om forhold af betydning for afgørelser i henhold til loven.

§ 33, stk. 2: Hæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til at unddrage ATP bidrag.
- I øvrigt særligt skærpende omstændigheder.

Lov nr. 129 af 25. feb. 1998 om statstilskud til produktrettede energibesparelser.

§ 7, stk. 1: Bøde eller hæfte (medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning).

- Giver urigtige eller vildledende oplysninger i forbindelse med ansøgning om tilsagn eller om udbetaling af tilskud.
- Undlader at give oplysninger til brug for kontrollen med overholdelsen af vilkår i forbindelse med tilsagn om og udbetaling af tilskud efter § 3, stk. 4.

Lovbk. nr. 800 af 10. nov. 1998 om byfornyelse, som ændret ved lov nr. 899 af 16. dec. 1998.

§ 201, stk. 6: Bøde eller hæfte (medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning).

- Giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning i forbindelse med ansøgning om tilsagn, udbetaling af tilskud eller bevilling af statsgaranti.

Lov nr. 407 af 14. juni 1995 om statstilskud til omstilling af elopvarmede bygninger.

§ 8, stk. 1: Bøde eller hæfte (medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning).

- Giver urigtige oplysninger i forbindelse med ansøgning om tilsagn eller om udbetaling af tilskud.

Lov nr. 1050 af 23. dec. 1992 om statstilskud til energibesparende foranstaltninger i pensionisters boliger, som ændret ved lov nr. 128 af 25. feb. 1998.

§ 11, stk. 1: *Bøde eller bæfte (medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning).*

- Giver urigtige eller vildledende oplysninger i forbindelse med ansøgning om tilsagn eller om udbetaling af tilskud.
- Undlader at give oplysninger til brug for kontrollen med overholdelsen af vilkår i forbindelse med tilsagn om og udbetaling af tilskud efter § 7, stk. 1.

Lovbkg. nr. 742 af 9. aug. 1996 om statstilskud til energibesparelser m.v. i erhvervsvirksomheder, som senest ændret ved lov nr. 480 af 1. juli 1998.

§ 8, stk. 1: *Bøde eller bæfte (medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning).*

- Giver urigtige oplysninger i forbindelse med ansøgning om tilsagn eller om udbetaling af tilskud, eller undlader at afgive oplysning efter § 4, stk. 5.

Lov nr. 326 af 14. maj 1997 om støtte til forureningstruede vandindvindinger.

§ 6, stk. 1: *Bøde eller bæfte (medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning).*

- Giver urigtige eller vildledende oplysninger i forbindelse med ansøgning om udbetaling af tilskud.

Lov nr. 463 af 12. juni 1996 om hjemmeservice, som ændret ved lov nr. 980 af 17. dec. 1997.

§ 10, stk. 1: *Bøde eller bæfte (medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning).*

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til regnskabskyndige, jfr. § 6, stk. 5, eller til en kommunalbestyrelse, jfr. § 6, stk. 6, eller til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Lovbkg. nr. 1114 af 12. dec. 1996 om Lønmodtagernes Garantifond.

§ 13, stk. 1: *Bøde (medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning).*

- Undlader at efterkomme en anmodning fra fonden om oplysninger.
- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger, jfr. § 5.

Lovbkg. nr. 846 af 17. nov. 1997 om statstilskud til dækning af udgifter til kuldioxidafgift i visse virksomheder med et stort energiforbrug.

§ 7, stk. 1: *Bøde.*

- Forsætligt eller groft uagtsomt afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger om grundlaget for udbetaling af tilskud efter loven.

§ 7, stk. 3: Bøde, bæfte eller fængsel indtil 2 år.

- Forsæt til uberettiget at få udbetalt tilskud.

Lovbkg. nr. 837 af 7. okt. 1992 om udnyttelse af vedvarende energikilder m.v., som senest ændret ved lov nr. 427 af 10. juni 1997.

§ 11 a, stk. 2: Bøde eller bæfte (medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning).

- Afgiver urigtige oplysninger i forbindelse med ansøgning om tilsagn om tilskud eller om udbetaling af tilskud i henhold til kapitel 1.

Lov nr. 5 af 3. jan. 1992 om statstilskud til omstilling af ældre boliger til kraftvarme, som ændret ved lov nr. 128 af 25. feb. 1998.

§ 11, stk. 1: Bøde eller bæfte (medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning).

- Giver urigtige eller vildledende oplysninger i forbindelse med ansøgning om tilsagn eller om udbetaling af tilskud.
- Undlader at give oplysninger til brug for kontrollen med overholdelsen af vilkår i forbindelse med tilsagn om og udbetaling af tilskud efter § 6, stk. 1.

Lov nr. 404 af 14. juni 1995 om godtgørelse i forbindelse med indsamling af hermetisk forseglede nikkel-cadmium-akkumulatorer, som ændret ved lov nr. 397 af 22. maj 1996.

§ 7, stk. 1: Bøde (medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning).

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger.
- Undlader at afgive oplysninger efter § 3.

Lovbkg. nr. 172 af 23. marts 1999 om VækstFonden.

§ 12, stk. 1: Bøde eller bæfte (hvis ikke strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning).

Den, der som formand for eller medlem af bestyrelsen:

- Undlader at opfylde de pligter, der påhviler vedkommende efter loven.
- Giver urigtige eller vildledende oplysninger til Rigsrevisionen, erhvervsministeren eller andre offentlige myndigheder om forhold, der vedrører fonden.
- Gør sig skyldig i grov eller oftere gentagen forsømmelse eller skodesløshed, der kan medføre tab for fonden.

Lov nr. 434 af 10. juni 1997 om pulje til grøn beskæftigelse.

§ 11, stk. 1: Bøde (medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning).

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller undlader at afgive oplysninger efter § 9.

Lovbkg. nr. 323 af 25. april 1996 om erhvervsfremme, som senest ændret ved lov nr. 1085 af 29. dec. 1997.

§ 14, stk. 1: Bøde (medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning).

Den, der ifm. en ansøgning:

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger.
- Fortier oplysninger af betydning for en sags afgørelse.
- Undlader at give oplysninger mv. efter § 13c, stk. 2.

Lovbkg. nr. 53 af 26. jan 1998 om Arbejdsgivernes Elevrefusion.

§ 28, stk. 1: Bøde (medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning).

- Undlader at efterkomme en anmodning fra Arbejdsgivernes Elevrefusion eller skolerne om oplysninger eller afgiver urigtige eller vildledende oplysninger, jfr. § 26.

Lovbkg. nr. 698 af 22. sept. 1998 om miljøbeskyttelse, som senest ændret ved lov nr. 908 af 16. dec. 1998. (Se tillige strfl. § 196)

§ 110, stk. 1: Bøde (medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning).

- Overtræder § 19, stk. 1 eller 2, § 20, § 20a, stk. 1, § 22, § 23, § 27, stk. 1 eller 2, § 28, stk. 4, § 43, § 45, stk. 4, § 50, stk. 1, og § 72a.
- Undlader at efterkomme forbud eller påbud efter loven, herunder påbud om at berigtige et ulovligt forhold eller pålæg efter § 26a.
- Undlader at efterkomme krav fastsat i medfør af § 9a og § 10, stk. 4.
- Tilsidesætter vilkår knyttet til en tilladelse, dispensation eller en godkendelse efter loven.
- Anlægger, påbegynder eller driver virksomhed uden godkendelse efter § 33 eller anmeldelse efter § 36.
- Undlader at meddele oplysninger eller at afgive prøver efter § 72 eller at give underretning som nævnt i §§ 21, 71 og 72a.
- Undlader at indgive anmeldelse, der er foreskrevet i regler udfærdiget efter § 7, stk. 1, herunder tilsidesætter vilkår ifm. en sådan anmeldelse, eller undlader at indgive ansøgning, jfr. § 39.
- Modvirker myndighedernes adgang til ejendomme, lokaliteter eller transportmidler i strid med § 87.
- Forsætligt borttager, forvansker eller beskadiger afmærkninger, som foretages ifm. arbejder og undersøgelser efter loven.
- Overtræder bestemmelser fastsat i De Europæiske Fællesskabers forordninger vedr. forhold, der er omfattet af denne lov, jfr. § 2.
- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller undlader at afgive oplysninger efter §§ 53b, 55b eller 56a.
- Undlader at efterkomme godkendelsesmyndighedens eller klageinstansens afgørelse om at etablere sikkerhedsstillelse efter § 39a.

§ 110, stk. 2: Hæfte eller fængsel indtil 2 år.

Overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er:

- Voldt skade på miljøet eller fremkaldt fare derfor.
- Opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser.

Lovbkg. nr. 701 af 6. sept. 1999 om en børnefamilieydelse.

§ 8, stk. 2: Bøde eller hæfte (medmindre strengere straf er forskyldt efter borgerlig straffelov).

- Afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til brug ved afgørelser efter denne lov.
- I forbindelse med en ansøgning, eller når der afkræves oplysninger, fortier forhold af betydning for sagens afgørelse.

Lovbkg. nr. 592 af 14. juli 1999 om arbejdsløshedsforsikring m.v.

§ 86, stk. 10: Bøde.

- Direktøren for arbejdsløshedsforsikringen kan fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelse efter stk. 8 og stk. 9, herunder om straf af bøde for overtrædelse af reglerne.

§ 101, stk. 1: Bøde.

- Arbejdsgivers forsømmelse af at opfylde de pligter, som påhviler ham efter § 91 eller § 91 a.

§ 102, stk. 1: Bøde.

- Arbejdsgivers forsømmelse af sin pligt til at betale dagpengegodtgørelse efter § 84 eller de pligter, som påhviler ham efter § 90 a.

EKSEMPLER PÅ TILPASNING AF STRAFFEBESTEMMELSER I SÆRLOVGIVNINGEN TIL UDVALGETS FORSLAGFiskerilovens § 130 og § 133

Straffebestemmelsen i fiskerilovens § 130 har i dag følgende ordlyd:

§ 130. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der

- 1) overtræder eller forsøger at overtræde § 11, stk. 1, § 12, stk. 1, § 13, § 18, § 28, stk. 2, § 33, stk. 1, § 38, stk. 1, § 44, stk. 1, § 47, § 50, stk. 1, § 63, stk. 1, § 66, stk. 1, § 69, § 72, § 74, stk. 1, § 76, § 77, stk. 1, § 86, stk. 1, § 87, § 97, § 98, § 119, § 121, stk. 1, § 122, stk. 2, § 124, stk. 3, de i medfør af § 10, stk. 1, trufne bestemmelser og de i § 10 nævnte forordninger og beslutninger,
- 2) tilsidesætter eller forsøger at tilsidesætte vilkår knyttet til en tilladelse udstedt efter loven eller regler fastsat i medfør af loven,
- 3) overtræder, forsøger at overtræde eller undlader at efterkomme et påbud eller forbud meddelt i henhold til loven eller regler fastsat i medfør af loven,
- 4) afgiver eller forsøger at afgive urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier eller forsøger at fortie oplysninger, som afkræves efter loven, regler fastsat i medfør af loven eller de i § 10 nævnte forordninger og beslutninger,
- 5) undlader at afgive den dokumentation og de oplysninger, der er pligt til at afgive, eller som afkræves efter loven, regler fastsat i medfør af loven eller de i § 10 nævnte forordninger og beslutninger,
- 6) forsætligt eller groft uagtsomt overtræder sine forpligtelser efter § 104, stk. 2, eller
- 7) uberettiget driver fiskeri i et ferskvandsområde, jf. § 28, stk. 1.

Stk. 2. I regler, der udstedes i medfør af loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse eller forsøg på overtrædelse af bestemmelserne i reglerne.

Stk. 3. Den, der begår et forhold som nævnt i stk. 1, nr. 2, 4 eller 5, eller som nævnt i de i medfør af stk. 2 fastsatte regler med fortsæt til at unddrage sig eller andre betaling af afgifter i henhold til de i § 10 omhandlede forordninger eller i henhold til regler fastsat i medfør af § 102 eller med fortsæt til at opnå uberettiget udbetaling eller refusion af ydelser til sig eller andre i henhold til de i § 10 nævnte forordninger eller i henhold til § 103 eller regler fastsat i medfør af § 102, straffes med bøde, hæfte eller fængsel i indtil 2 år, under skærpende omstændigheder indtil 4 år.

Stk. 4. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Stk. 5. Forældelsesfristen for strafansvaret er i intet tilfælde mindre end 5 år for overtrædelser, der medfører eller er egnede til at medføre, at nogen uberettiget fritages for betaling af afgifter i henhold til de i § 10 nævnte EF-retsakter, i henhold til denne lov eller regler fastsat i medfør af loven, eller at nogen opnår uberettigede udbetalinger i henhold til fornævnte bestemmelser.

Den aktuelle bestemmelse i relation til udvalgets forslag findes i § 130, stk. 3.

Man kan vælge at lade bestemmelsen i stk. 3 udgå og kun beholde stk. 1, der indeholder bødestraf, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning. Dette vil være ensbetydende med, at den foreslåede straffelovens § 289 a finder anvendelse i de situationer, hvor der er forsæt til vinding.

Man kan også vælge at ændre strafmaksimum i stk. 3 til fængsel i 1 år og 6 måneder og tilføje ”medmindre højere straf er forskyldt efter straffelovens § 289”. Vælges denne løsning vil straffelovens § 289 a kun være anvendelig på handlinger, der ikke er selvstændigt strafbelagte i fiskeriloven. Dette vil formentlig kun have aktualitet med hensyn til den særlige bestemmelse i § 289 a, stk. 2, om efterfølgende vindingsforsæt.

Afhængigt af, hvilken løsning der vælges, kan der være behov for at ændre bestemmelsen om administrative bøder. Bestemmelsen lyder i dag således:

§ 133. Skønnes en overtrædelse ikke at ville medføre højere straf end bøde, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri tilkendegive, at sagen kan afgøres uden retslig forfølgning, hvis den, der har begået overtrædelsen, erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist, der efter begæring kan forlænges, at betale en i tilkendegivelsen angivet bøde. På samme måde kan krav om konfiskation, herunder værdikonfiskation, vedtages uden retslig forfølgning.

Stk. 2. Med hensyn til den i stk. 1 nævnte tilkendegivelse finder bestemmelsen i retsplejelovens § 931, stk. 2, tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Betales bøden i rette tid, eller bliver den efter stedfunden vedtagelse inddrevet eller afsonet, bortfalder videre forfølgning.

Den naturlige forståelse af bestemmelsen er, at der kan anvendes administrativt bødeforelæg vedrørende fiskeriloven (for selskabers vedkommende tillige vedrørende overbygningsbestemmelsen i straffelovens § 289, såfremt den er overbygning på fiskeriloven).

Det er derimod ikke umiddelbart en naturlig forståelse, at der kan anvendes administrativt bødeforelæg vedrørende straffelovens § 289 a, såfremt overtrædelsen vedrører fiskeriområdet. Det vil på den anden side være uhenigtsmæssigt, at dette ikke er muligt – ikke mindst hvis det vælges at ophæve bestemmelsen i stk. 3 og anvende den foreslåede straffelovens § 289 a i stedet.

Det foreslås derfor, at indledningen til § 133, stk. 1, 1. pkt., formuleres således:

”Skønnes en overtrædelse af denne lov eller af straffelovens § 289 a vedrørende områder, der er omfattet af denne lov, ikke at ville medføre højere straf end bøde, kan ministeren”.

Det foreslås endvidere, at henvisningen til straffelovens § 289 a også indsættes i den særlige forældelsesbestemmelse i lovens § 130, stk. 5, da denne bestemmelse afviger fra forældelsesbestemmelserne i straffelovens § 93.

Det foreslås, at indledningen til § 130, stk. 5, formuleres således:

”Forældelsesfristen for strafansvar efter denne lov eller efter straffelovens § 289 a vedrørende områder, der er omfattet af denne lov, er i intet tilfælde ...”.

Mineralolieovens § 25 og § 26

Som et eksempel fra afgiftsområdet kan f.eks. nævnes lov om energiafgift af mineralolieprodukter m.v. Straffebestemmelsen i § 25 har i dag følgende ordlyd:

§ 25. Med bøde straffes den, der forsætligt eller groft uagtsomt

- 1) afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen eller vedrørende grundlaget for udbetaling af tilskud,
- 2) overtræder § 1, stk. 6, § 3, stk. 1 eller 4, § 4, stk. 1, 5, 7 eller 8, 3. pkt., § 12, stk. 10, § 14, stk. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 eller 10, § 15, stk. 1, § 16, stk. 1 eller 3, § 22, stk. 2, 3 eller 4, § 29, stk. 3, eller § 35, stk. 5,
- 3) undlader at efterkomme et efter § 18, stk. 1, meddelt påbud,
- 4) overdrager, erhverver, tilegner sig eller anvender varer, hvoraf der ikke er betalt afgift, som skulle have været betalt efter loven, eller forsøger herpå eller
- 5) fortsætter driften af en afgiftspligtig virksomhed, efter at de statslige told- og skatemyndigheder har inddraget registreringen i medfør af § 16, stk. 2, eller § 19.

Stk. 2. I forskrifter, der udstedes i medfør af loven, kan der fastsættes straf af bøde for den, der forsætligt eller groft uagtsomt overtræder bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 3. Den, der begår en af de nævnte overtrædelser med forsæt til at unddrage statskassen afgift, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.

Stk. 4. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Den aktuelle bestemmelse i relation til udvalgets forslag findes i § 25, stk. 3.

Man kan også her vælge at lade bestemmelsen i stk. 3 udgå og kun beholde stk. 1, der indeholder bødestraf. I givet fald bør stk. 1 indledes med: ”Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der ..”. Dette vil være ensbetydende med, at den foreslåede straf-

felovens § 289 a finder anvendelse i de situationer, hvor der er forsæt til vinding.

Man kan også vælge at ændre strafmaksimum i stk. 3 til fængsel i 1 år og 6 måneder og tilføje ”medmindre højere straf er forskyldt efter straffelovens § 289”. Vælges denne løsning vil straffelovens § 289 a kun være anvendelig på handlinger, der ikke er selvstændigt strafbelagte i mineralolieoven. Dette vil formentlig kun have aktualitet med hensyn til den særlige bestemmelse i § 289 a, stk. 2, om efterfølgende vindingsforsæt.

Afhængigt af, hvilken løsning der vælges, kan der være behov for at ændre bestemmelsen om administrative bøder. Bestemmelsen lyder i dag således:

§ 26. Skønnes en overtrædelse ikke at ville medføre højere straf end bøde, kan skatteministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, tilkendegive den pågældende, at sagen kan afgøres uden retslig forfølgning, såfremt den pågældende erkender sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden for en nærmere angivet frist, der efter begæring kan forlænges, at betale en i tilkendegivelsen angivet bøde.

Stk. 2. Med hensyn til den i stk. 1 nævnte tilkendegivelse finder bestemmelsen om tiltalerejsning i retsplejelovens § 930, jf. § 926, tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Betales bøden i rette tid, eller bliver den efter vedtagelse inddrevet eller afsonet, bortfalder videre forfølgning.

Stk. 4. Ransagning i sager om overtrædelse af bestemmelser i denne lov sker i overensstemmelse med retsplejelovens regler om ransagning i sager, som efter loven kan medføre frihedsstraf.

Den naturlige forståelse af bestemmelsen er, at der kan anvendes administrativt bødeforelæg vedrørende mineralolieoven (for selskabers vedkommende tillige vedrørende overbygningsbestemmelsen i straffelovens § 289, såfremt den er overbygning på mineralolieoven).

Det er derimod ikke umiddelbart en naturlig forståelse, at der kan anvendes administrativt bødeforelæg vedrørende straffelovens § 289 a, såfremt overtrædelsen vedrører mineralolieområdet. Det vil på den anden side være u hensigtsmæssigt, at dette ikke er muligt – ikke mindst hvis det vælges at ophæve bestemmelsen i stk. 3 og anvende den foreslåede straffelovens § 289 a i stedet.

Det foreslås derfor, at indledningen til § 26, stk. 1, formuleres således:

”Skønnes en overtrædelse af denne lov eller af straffelovens § 289 a vedrørende områder, der er omfattet af denne lov, ikke at ville medføre højere straf end bøde, kan skatteministeren”.

Der er ikke særlige forældelsesregler i mineralolieoven.

§ 7 i lov om statstilskud til produktrettede energibesparelser

Straffebestemmelsen har følgende ordlyd:

§ 7. Den, der giver urigtige eller vildledende oplysninger i forbindelse med ansøgning om tilsagn eller om udbetaling af tilskud eller undlader at give oplysninger til brug for kontrollen med overholdelsen af vilkår i forbindelse med tilsagn om og udbetaling af tilskud efter § 3, stk. 4, straffes med bøde eller hæfte, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Stk. 2. I regler, der fastsættes i medfør af denne lov, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af reglerne.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Efter udvalgets forslag vil der ikke være behov for at ændre denne bestemmelse. I grovere tilfælde vil den foreslåede straffelovens § 289 a være anvendelig (i de mest grove tilfælde den foreslåede straffelovens § 289) og selskabsansvar vil følge af den foreslåede straffelovens § 306. Der er ikke på dette område hjemmel til at idømme administrative bøder. Der er heller ikke særlige forældelsesregler i loven.

Momslovens § 81 og § 82

Straffebestemmelsen i momslovens § 81 har i dag følgende ordlyd:

§ 81. Med bøde straffes den, der forsætligt eller groft uagtsomt

- 1) afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen eller kontrollen med udbetalinger efter § 45, § 53, stk. 2, § 63 og § 72,
- 2) overtræder § 8, stk. 1, 4. pkt., § 23, stk. 4, 2. pkt., § 30, stk. 2, § 38, stk. 3, 3. pkt., § 43, stk. 3, nr. 1, 4 eller 5, § 47, stk. 1, 1. pkt., stk. 2, 1. og 2. pkt., stk. 3, 1. pkt., eller stk. 5, 1., 4. og 5. pkt., § 48, 1. pkt., § 52, stk. 1, 1., 2. eller 4. pkt., stk. 2, 3, 5 eller 6, § 53, stk. 1, 1. pkt., eller stk. 2, 1. pkt., § 56, stk. 3, 2. pkt., § 57, stk. 1, 1. pkt., stk. 2, 2. pkt., stk. 3, 2. pkt., eller stk. 4, 2. pkt., § 62, stk. 12, § 64, stk. 2, 1. pkt., § 65, stk. 1, § 70, stk. 2, § 72, stk. 3 eller 4, § 74, stk. 2 eller 4, § 75, stk. 1, 2, 3 eller 4, eller § 76, stk. 5, 2. pkt.,
- 3) overtræder angivelsesfristen i § 62, stk. 1 eller 2,
- 4) undlader at foretage anmeldelse efter § 65, stk. 3, 1. pkt., eller overtræder anmeldelsesfristen i § 65, stk. 3, 2. pkt.,
- 5) undlader at efterkomme et påbud efter § 29, stk. 1, eller § 38, stk. 3, 1. pkt.,
- 6) overdrager, erhverver, tilegner sig eller anvender varer eller ydelser, hvoraf der ikke er betalt afgift, som skulle have været betalt efter denne lov, eller forsøger herpå.

Stk. 2. I forskrifter, som udstedes i medfør af loven, kan der fastsættes straf af bøde for den, der forsætligt eller groft uagtsomt overtræder bestemmelserne i forskrifterne.

Stk. 3. Den, der begår en af de nævnte overtrædelser med forsæt til at unddrage statskassen afgift eller til uberettiget at opnå udbetalinger efter § 45, § 53, stk. 2, § 63

og § 72, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år. Med bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år straffes ligeledes den, der fortsættligt eller groft uagtsomt driver registreringspligtig virksomhed, uanset at virksomheden er nægtet registrering efter § 62, stk. 9, eller § 62 a, stk. 1, eller virksomheden er afmeldt fra registrering efter § 62 a, stk. 5.

Stk. 4. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Den aktuelle bestemmelse i relation til udvalgets forslag findes i § 81, stk. 3, 1. pkt.

Man kan vælge at lade bestemmelsen i stk. 3, 1. pkt., udgå og kun beholde stk. 1, der indeholder bødestraf. I givet fald bør stk. 1 indledes med: ”Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der ..”. Dette vil være ensbetydende med, at den foreslåede straffelovens § 289 a finder anvendelse i de situationer, hvor der er forsæt til vinding.

Man kan også vælge at ændre strafmaksimum i stk. 3, 1. pkt., til fængsel i 1 år og 6 måneder og tilføje ”medmindre højere straf er forskyldt efter straffelovens § 289”. Vælges denne løsning vil straffelovens § 289 a kun være anvendelig på handlinger, der ikke er selvstændigt strafbelagte i momsloven. Dette vil formentlig kun have aktualitet med hensyn til den særlige bestemmelse i § 289 a, stk. 2, om efterfølgende vindingsforsæt.

Afhængigt af, hvilken løsning der vælges, kan der være behov for at ændre bestemmelsen om administrative bøder. Bestemmelsen lyder i dag således:

§ 82. Skønnes en overtrædelse ikke at ville medføre højere straf end bøde, kan skatteministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, tilkendegive den pågældende, at sagen kan afgøres uden retslig forfølgning, såfremt den pågældende erkender sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden for en nærmere angivet frist, der efter anmodning kan forlænges, at betale en i tilkendegivelsen angivet bøde.

Stk. 2. Med hensyn til den i stk. 1 nævnte tilkendegivelse finder bestemmelsen om tiltalerejsning i retsplejelovens § 930, jf. § 926, tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Betales bøden i rette tid, eller bliver den efter vedtagelse inddrevet eller afsonet, bortfalder videre forfølgning.

Stk. 4. Ransagning i sager om overtrædelse af bestemmelser i denne lov sker i overensstemmelse med retsplejelovens regler om ransagning i sager, som efter loven kan medføre frihedsstraf.

Den naturlige forståelse af bestemmelsen er, at der kan anvendes administrativt bødeforelæg vedrørende momsloven (for selskabers vedkommende tillige vedrørende overbygningsbestemmelsen i straffelovens § 289, såfremt den er overbygning på momsloven).

Det er derimod ikke umiddelbart en naturlig forståelse, at der kan anvendes administrativt bødeforelæg vedrørende straffelovens § 289 a, såfremt overtrædelsen vedrører momsområdet. Det vil på den anden side være uhenigtsmæssigt, at dette ikke er muligt – ikke mindst hvis det vælges at ophæve bestemmelsen i stk. 3 og anvende den foreslåede straffelovens § 289 a i stedet.

Det foreslås derfor, at indledningen til § 82, stk. 1, formuleres således:

”Skønnes en overtrædelse af denne lov eller af straffelovens § 289 a vedrørende områder, der er omfattet af denne lov, ikke at ville medføre højere straf end bøde, kan skatteministeren”.

Der er ikke særlige forældelsesregler i momsloven.

Bemyndigelseslovens §§ 23-27 og § 29

Bestemmelserne i bemyndigelseslovens §§ 23-27 lyder således:

§ 23. Den, der til brug for afgørelser, der træffes i henhold til de i § 1 nævnte forordninger, i henhold til denne lovs kapitel 2 i forbindelse med indbetaling eller udbetaling af de i kapitel 2 omtalte midler, i øvrigt i henhold til denne lov eller de i medfør af loven fastsatte regler giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for sagens afgørelse, straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter borgerlig straffelov. Det samme gælder den, der handler i strid med vilkår, der er fastsat i en sådan afgørelse, eller som forsøger herpå.

Stk. 2. Den, der i øvrigt undlader at give oplysninger, der er afkrævet den pågældende i henhold til denne lov eller de i medfør af loven fastsatte regler, straffes med bøde. Det samme gælder den, som afgiver urigtige eller vildledende oplysninger om sådanne forhold, medmindre højere straf er forskyldt efter borgerlig straffelov.

Stk. 3. Den, der overtræder § 4, stk. 3, sidste pkt., § 4, stk. 6, og § 10, stk. 4, sidste pkt., straffes med bøde. Det samme gælder den, der overtræder bestemmelser om tavshedspligt i de i § 1, nr. 4, nævnte forordninger, medmindre højere straf er forskyldt efter borgerlig straffelov.

Stk. 4. Den, der udfører eller indfører varer i strid med et udførsels- eller indførselsforbud, der er indeholdt i eller udstedt i medfør af de i § 1 nævnte forordninger, eller uden at være i besiddelse af en tilladelse, som kræves efter disse forordninger, eller som forsøger herpå, straffes med bøde.

Stk. 5. Overtrædelse af de kvalitets- og handelsnormer, der er fastsat i de i § 1 nævnte forordninger, straffes med bøde.

Stk. 6. Den, der undlader at efterkomme et af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri meddelt påbud i medfør af § 8, stk. 3, straffes med bøde.

Stk. 7. Den, der undlader at afgive oplysninger, som er afkrævet i medfør af § 10, stk. 1, straffes med bøde.

Stk. 8. Det bestyrelsesmedlem, som forsætligt eller groft uagtsomt overtræder § 8, stk. 2, 1. pkt., straffes med bøde.

§ 24. I regler, der fastsættes i medfør af loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i reglerne eller forsøg herpå.

§ 25. Den, der begår et forhold som nævnt i § 23, stk. 1, eller § 24 med forsæt til at unddrage sig eller andre betaling af afgifter i henhold til de i § 1 nævnte forordninger eller i henhold til denne lovs § 6 eller med forsæt til at opnå uberettiget udbetaling af ydelser til sig eller andre i henhold til de i § 1 omhandlede forordninger eller i henhold til § 7, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år, under skærpende omstændigheder indtil 4 år.

§ 26. Der kan pålægges en virksomheds ejer eller bruger bødeansvar, selv om overtrædelsen ikke kan tilregnes denne som forsætlig eller uagtsom. For bødestraf fastsættes ingen forvandlingsstraf.

§ 27. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Den aktuelle bestemmelse i relation til udvalgets forslag findes i § 25.

Man kan vælge at lade bestemmelsen i § 25 udgå og kun beholde stk. 1, der indeholder bødestraf, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning. Dette vil være ensbetydende med, at den foreslåede straffelovens § 289 a finder anvendelse i de situationer, hvor der er forsæt til vinding.

Man kan også vælge at ændre strafmaksimum i § 25 til fængsel i 1 år og 6 måneder og tilføje ”medmindre højere straf er forskyldt efter straffelovens § 289”. Vælges denne løsning vil straffelovens § 289 a kun være anvendelig på handlinger, der ikke er selvstændigt strafbelagte i bemyndigelsesloven. Dette vil formentlig kun have aktualitet med hensyn til den særlige bestemmelse i § 289 a, stk. 2, om efterfølgende vindingsforsæt.

Afhængigt af, hvilken løsning der vælges, kan der være behov for at ændre bestemmelsen om administrative bøder. Bestemmelsen lyder i dag således:

§ 29. Skønnes en overtrædelse ikke at medføre højere straf end bøde, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri tilkendegive, at sagen kan afgøres uden retslig forfølgning, såfremt den pågældende erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden for en nærmere angivet frist, der efter begæring kan forlænges, at betale en i tilkendegivelsen angivet bøde.

Stk. 2. For så vidt angår den i stk. 1 omhandlede tilkendegivelse, finder bestemmelserne i retsplejelovens § 930, jf. § 926, tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Betales bøden i rette tid, eller bliver den efter vedtagelsen inddrevet eller afsonet, bortfalder videre forfølgning.

Den naturlige forståelse af bestemmelsen er, at der kan anvendes administrativt bødeforelæg vedrørende bemyndigelsesloven (for selskabers ved-

kommende tillige vedrørende overbygningsbestemmelsen i straffelovens § 289, såfremt den er overbygning på bemyndigelsesloven).

Det er derimod ikke umiddelbart en naturlig forståelse, at der kan anvendes administrativt bødeforelæg vedrørende straffelovens § 289 a, såfremt overtrædelsen vedrører bemyndigelseslovens område. Det vil på den anden side være uhensigtsmæssigt, at dette ikke er muligt – ikke mindst hvis det vælges at ophæve bestemmelsen i stk. 3 og anvende den foreslåede straffelovens § 289 a i stedet.

Det foreslås derfor, at indledningen til § 29, stk. 1, formuleres således:

”Skønnes en overtrædelse af denne lov eller af straffelovens § 289 a vedrørende områder, der er omfattet af denne lov, ikke at ville medføre højere straf end bøde, kan ministeren”.

Bemyndigelsesloven indeholder endvidere en særlig forældelsesbestemmelse i lovens § 29 a, der lyder således:

§ 29 a. Forældelsesfristen for strafansvaret er i intet tilfælde mindre end 5 år for overtrædelser, der medfører eller er egnede til at medføre, at nogen uberettiget fritages for betaling af afgifter i henhold til de i § 1 nævnte forordninger, i henhold til denne lov eller i henhold til regler fastsat i medfør af loven, eller at nogen opnår uberettigede udbetalinger i henhold til førnævnte bestemmelser.

Det foreslås, at henvisningen til straffelovens § 289 a også indsættes i den særlige forældelsesbestemmelse i lovens § 29 a, da denne bestemmelse afviger fra forældelsesbestemmelserne i straffelovens § 93.

Det foreslås, at indledningen til § 29 a formuleres således:

”Forældelsesfristen for strafansvar efter denne lov eller efter straffelovens § 289 a vedrørende områder, der er omfattet af denne lov, er i intet tilfælde”.